

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

**Analýza zajišťování a financování veřejného osvětlení na úrovni
územních samosprávných celků**

**Analysis of providing and financing public lighting on the level of local
government units**

Bc. Romana Barnášová

Plzeň 2017

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Romana BARNÁŠOVÁ**
Osobní číslo: **K15N0043P**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Analýza zajišťování a financování veřejného osvětlení
na úrovni územních samosprávných celků**
Zadávající katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zpracujte teoretickou základnu k problematice veřejných statků a územních samosprávných celků.
2. Vymezte základní aspekty veřejného osvětlení jakožto veřejné statku.
3. Analyzujte zajišťování a financování veřejného osvětlení na úrovni územních samosprávných celků.
4. Zhodnoťte řešenou problematiku a stanovte závěry podložené konkrétními daty.

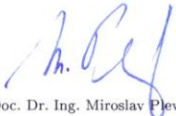
Rozsah grafických prací: **neuveđen**
Rozsah kvalifikační práce: **60 - 80 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- HEJDUKOVÁ, Pavlína. *Veřejné finance - teorie a praxe*. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-298-4
- JACKSON, P.M.; BROWN, C.V. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-09-2
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0
- STIGLITZ, Joseph E. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Grada Publishing, 1997. ISBN 80-7169-454-1
- ŠPALEK, Jiří. *Veřejné statky. Teorie a experiment*. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-353-0

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Pavlína Hejduková, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: **21. října 2016**
Termín odevzdání diplomové práce: **24. dubna 2017**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 21. října 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Analýza zajišťování a financování veřejného osvětlení na úrovni územních samosprávných celků“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 24. dubna 2017

.....

Podpis autora

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí mé diplomové práce, Ing. Pavlíně Hejdukové, Ph.D. za její odbornou pomoc a cenné rady při zpracování diplomové práce, ale také za pomoc při realizaci dotazníkového šetření. Velice si vážím toho, že sama oslovila mnoho obcí, a nepochybně tak přispěla k vypracování této práce.

Dále bych chtěla poděkovat všem starostkám a starostům a jejich spolupracovníkům za jejich ochotu poskytnout informace v rámci dotazníkového šetření.

Obsah

Úvod.....	7
1 Veřejné statky – teoretické přístupy	9
1.1 Čisté veřejné statky.....	11
1.2 Smíšené veřejné statky	11
2 Zabezpečování veřejných statků	13
2.1 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím organizací ÚSC	13
2.2 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím obchodních společností...15	
2.3 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím neziskových organizací...16	
2.4 Zabezpečování veřejných statků spoluprací mezi obcemi a kraji	18
2.5 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím veřejných zakázek.....20	
2.6 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím PPP projektů	21
3 Charakteristika územních samosprávných celků	22
3.1 Základní územní samosprávný celek – OBEC	23
3.1.1 Působnost obce.....	24
3.1.2 Orgány obce	24
3.2 Vyšší územní samosprávný celek – KRAJ	26
3.2.1 Působnost kraje	27
3.2.2 Orgány kraje.....	27
3.3 Hospodaření ÚSC	30
3.3.1 Hospodaření krajů za rok 2015	31
3.3.2 Hospodaření obcí a DSO za rok 2015.....	33
4 Charakteristika veřejného osvětlení	36
4.1 Vymezení pojmu veřejné osvětlení	36
4.2 Historie veřejného osvětlení	37
4.3 Možnosti financování veřejného osvětlení	38
5 Dotazníkové šetření.....	40
5.1 Metodika dotazníkového šetření.....	40
5.2 Charakteristika Plzeňského kraje.....	44
5.3 Charakteristika Jihočeského kraje	45
5.4 Charakteristika Středočeského kraje	46

6	Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	47
6.1	Srovnání v rámci krajských zřízení	47
6.2	Srovnání z hlediska velikosti obcí	60
7	Shrnutí výsledků a případná doporučení	70
	Závěr	75
	Seznam tabulek	77
	Seznam obrázků.....	78
	Seznam použitých zkratk	80
	Seznam použité literatury	81
	Seznam příloh	85

Úvod

Veřejné osvětlení patří neodmyslitelně ke každodennímu životu dnešní moderní civilizace. Už málokdo si umí představit svět bez tohoto vynálezu, který se datuje do první poloviny 19. století. Veřejné osvětlení je tak bráno jako samozřejmost. Člověk již po několik staletí buduje tvář planety k obrazu svému a jedna z činností člověka – osvětlení měst v nočních hodinách je právě viditelné dokonce i z vesmíru.

Každý celek (ať už se jedná o malého živnostníka, obchodní společnost, nadnárodní korporaci či o územní samosprávný celek – obec nebo kraj) se snaží efektivně vynakládat své finanční prostředky a zakončit tak účetní období v kladném výsledku hospodaření. Stejně principy platí právě také pro obce a kraje, které jsou veřejnoprávními korporacemi. Veřejné osvětlení je z ekonomického pohledu typickým příkladem čistého veřejného statku, který musí být určitým způsobem zajišťován a financován. Za jeho využívání neplatí občané dané obce žádný poplatek a tak zajišťování a financování veřejného osvětlení je pro obce o to těžší. Navíc se dostává do popředí otázka plýtvání a neefektivního vynakládání finančních prostředků z důvodu zastaralé a nemoderní soustavy veřejného osvětlení. Proto obce přesunuly svou pozornost v posledních letech na problematiku týkající se veřejného osvětlení.

Cíl a metodický postup práce

Cílem této diplomové práce je analyzovat zajišťování a financování veřejného osvětlení jakožto typického příkladu čistého veřejného statku na úrovni územních samosprávných celků (tj. krajů a obcí) za období 2009-2015.

Teoretická část této práce se věnuje rešerši českých i zahraničních odborných publikací, studií a relevantních www zdrojů. Tyto teoretické poznatky jsou doplněny statistickými údaji. V této části je definován pojem veřejný statek, popsány způsoby zabezpečování veřejných statků, dále je uvedena charakteristika územních samosprávných celků (krajů a obcí) a jejich hospodaření. Na konci teoretické části je charakterizováno veřejné osvětlení.

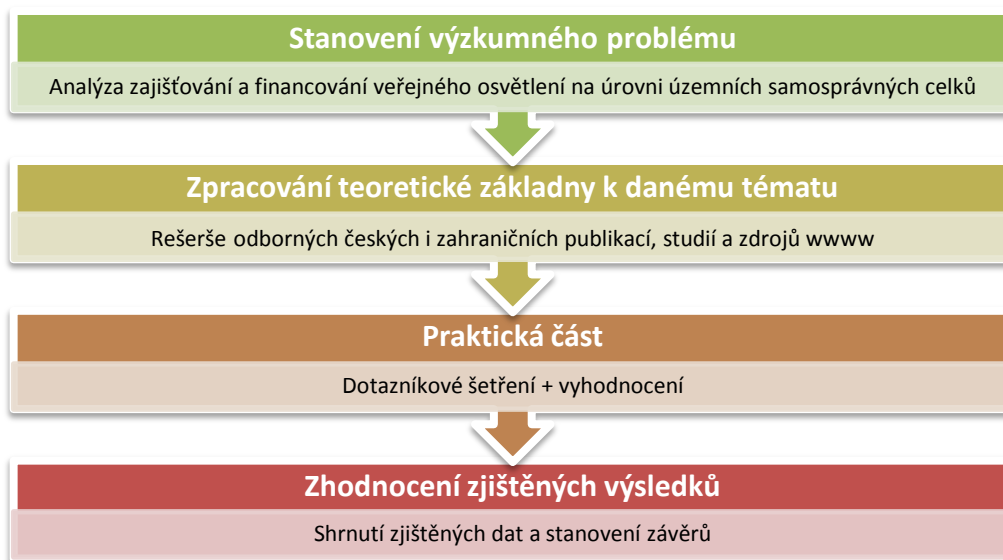
Praktická část diplomové práce se věnuje vyhodnocení dotazníkového šetření. Primární data byla zjišťována formou kvantitativního výzkumu za použití metody dotazování prostřednictvím dotazníku s náhodným výběrem obcí ve vybraných krajích. Získaná data byla analyzována ze dvou hledisek:

- 1) srovnání v rámci krajských zřízení,
- 2) srovnání z hlediska velikosti obcí.

Na závěr diplomové práce jsou zjištěná data shrnuta prostřednictvím syntetické metody a na jejich základě stanoveny závěry.

Obr. č. 1: Postup práce

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

1 Veřejné statky – teoretické přístupy

Historie teorie veřejných statků, za jejíž zakladatele je považován Paul Samuelson, sahá do první poloviny 50. let 20. století, kdy právě Samuelson definoval pojem „*Public good*“, který se v české literatuře překládá jako veřejný statek. Do této doby byly veřejné statky chápány jako statky a služby poskytované veřejně a financované z veřejných prostředků. Dnes se pro tyto statky používá termín veřejně poskytované statky. Následující podkapitoly se věnují charakteristice veřejných statků z pohledu Samuelsona. I když je Samuelsonův přístup k teorii veřejných statků do určité míry zpochybňován, jeho přínos pro veřejný sektor je jistě nesporný. (Špalek, 2011)

Samuelson (2005, s. 37) definuje veřejné statky takto: „*Veřejné statky jsou komodity, které může užívat kdokoliv a nikdo nemůže být z jejich spotřeby vyloučen.*“ Veřejné statky se tedy vyznačují specifickými vlastnostmi, a to nerivalitností a nevyloučitelností ze spotřeby. Díky těmto vlastnostem nemá soukromý sektor zájem (až na výjimky) zabezpečovat veřejné statky, ale tato úloha spadá na stát a čím dál tím více také na územní samosprávu (viz kapitola 3). Splňuje-li veřejný statek obě výše uvedené vlastnosti, je nazýván jako čistý veřejný statek. Splňuje-li pouze jednu z vlastností, je nazýván jako smíšený veřejný statek. Tyto skupiny statků jsou popsány v následujících kapitolách.

Samuelson a další ekonomové jsou i v dnešní době následováni a provádějí se nejrůznější výzkumy týkající se problematiky veřejných statků. Například autoři Elizabeth Jean Taylor a Reuben van Bommel (2017) sledovali vývoj parkovacích míst a způsob jejich plánování v průběhu téměř celého století (1929-2016, tj. prakticky od počátku automobilismu) ve městě Melbourne v Austrálii. Ve své práci poukazují na klíčový ukazatel potenciálu parkovacích míst – a to je způsob plánování. Je zde totiž zákonem stanovená minimální povinná rozloha parkovacích míst mimo komunikace při projektování nové zástavby. Zabývali se tedy otázkou, jak významná je role plánování parkovacích míst v urbanismu. Při svém výzkumu narazili na nesoulad nejen mezi strategickým a zákonným urbanistickým projektováním, ale také mezi plánovací praxí a výsledky výzkumu. Praxe totiž mnohdy nemá povědomí o výsledcích výzkumu nebo na ně nebere ohled a raději upřednostní jiná hlediska. (Elizabeth Jean Taylor a Reuben van Bommel, 2017)

Autoři Mitchell R. Livy a H. Allen Klaiber sledovali vliv městských parků (jako smíšeného veřejného statku) na ceny nemovitostí ve své blízkosti. Dosud literatura popisovala blízkost veřejných parků jako nevýznamný faktor v atraktivitě obytných nemovitostí. Autoři svůj výzkum zaměřili na oblast kolem hlavního města Baltimore ve státě Maryland. Výstupem bylo zjištění, že vliv má nejen samotná existence veřejných parků, ale také jejich stav (tj. vybavenost pro aktivity, např. dětská hřiště). Musí se brát zřetel při projektování umístění technického vybavení parku (dětská hřiště, cesty, lavičky, ...) na předpokládanou podobu parku po cca 20 letech (např. na přirozené změny – růst dřevin). Podrobné informace o údržbových aktivitách ve veřejných parcích jsou dnes již součástí nabídky nemovitostí při prodeji. (Mitchell R. Livy a H. Allen Klaiber, 2016)

Další skupina autorů, tj. Pengfei Liu, Stephen K. Swallow a Christopher M. Anderson, se zabývala problematikou poskytování veřejných statků. Zkoumali dvě metody poskytování veřejných statků. V první metodě tvořili poskytovatelé veřejných statků jednu skupinu, která poskytuje dva typy veřejných statků. Ve druhé metodě byli poskytovatelé rozděleni do dvou skupin, z nichž každá poskytuje jen jeden určitý typ veřejného statku. Výsledky tohoto výzkumu ukazují, že druhá metoda umožňuje efektivnější produkci veřejných statků (tzn. specializace poskytovatelů na jeden konkrétní veřejný statek nebo konkrétní typ veřejného statku). (Pengfei Liu, Stephen K. Swallow, Christopher M. Anderson, 2016)

Autoři Johannes Diederich, Timo Goeschl a Israel Waichman se ve své studii zabývali problematikou poskytování veřejných statků s ohledem na velikost skupiny uživatelů těchto statků. Možnosti řešení ovlivňuje velké množství faktorů charakterizujících danou skupinu (tj. například věk, výše příjmů, pohlaví, sociální preference). Tyto odlišnosti je možné vyřešit poskytováním čistých veřejných statků. Pak ale nastává otázka, jak velká má být cílová skupina, pro kterou je daný veřejný statek poskytován. Zda existuje efektivnější spolupráce ve velkých nebo naopak v malých skupinách. Uvedení autoři provedli experiment na souboru 1 100 respondentů. Ti byli rozděleni do skupiny po 10, 40, 60 a 100 členech. Experiment probíhal prostřednictvím počítačové hry (modelu), kde respondenti reagovali na simulované podmínky poskytování různých veřejných statků. Výsledky tohoto experimentu ukazují, že sociální efektivita veřejného statku roste s rostoucí velikostí skupiny, které je daný statek poskytnut. (Johannes Diederich, Timo Goeschl, Israel Waichman, 2016)

1.1 Čisté veřejné statky

Jak již bylo výše řečeno, za čistý veřejný statek se označuje takový statek, který splňuje obě uvedené vlastnosti. Spotřeba čistého veřejného statku je tedy nedělitelná a nelze vyloučit žádného uživatele ze spotřeby. Je-li na nějakém území (např. ve státě) zabezpečována obrana, je extrémně složité vyloučit jakéhokoliv občana žijícího v daném státě z této obrany. Takovéto statky jsou také neodmítnutelné. Tzn., že občan žijící v daném státě je chráněn armádou tohoto státu, ať se mu to líbí nebo ne, a odmítnout obranu by mohl jen tím, že by se přestěhoval na jiné území, které není chráněno. Jestli je nebo není možné vyloučit někoho ze spotřeby, závisí na technických charakteristikách komodity a na finančních prostředcích, které vlastní producent veřejného statku, aby zamezil komukoliv ve spotřebě. V některých případech totiž může být vyloučení technicky možné (např. omezení vstupu do veřejných parků), avšak velmi nákladné (omezení vstupu do veřejných parků by vyžadovalo oplocení těchto parků a vybírání poplatků za vstup do parku, což by se velice prodražilo a poskytování veřejných parků by se stalo neefektivní). Spotřeba čistého veřejného statku jedním spotřebitelem nebere možnost spotřebovat onen statek jiným spotřebitelem (spotřeba je nerivalitní). Díky tomu jsou mezní náklady na dodatečného spotřebitele nulové. Tyto nerivalitní statky ovšem nemusí být nevylučitelné. Příkladem může být fotbalový stadion, který je nerivalitní (až po kapacitní omezení) a prostřednictvím vylučovacích nástrojů se stává statkem vyloučitelným. (Jackson, Brown, 2003; Stiglitz, 1997)

Samuelsonovo pojetí čistého veřejného statku se zaměřuje více na kvantitu a opomíjí tak kvalitu. A tak za určitého počtu spotřebitelů je kvalita pro všechny tyto spotřebitele stejná (nedělitelná), avšak vzroste-li počet spotřebitelů čistého veřejného statku, kvalita poskytovaného statku se snižuje pro všechny spotřebitele a nastává jev přetížení. Příkladem čistého veřejného statku je např. národní obrana, veřejné komunikace, hasiči, policie či veřejné osvětlení. (Jackson, Brown, 2003)

1.2 Smíšené veřejné statky

Smíšené veřejné statky se v reálné ekonomice objevují častěji než čisté veřejné statky. Tyto statky v sobě zahrnují prvek soukromého statku a jsou spojovány s externalitami. Jackson a Brown (2003, s. 57) definují externalitu takto: „*Externalita vzniká, když produkční nebo spotřební činnosti jedné strany vstupují přímo jako faktor do produkční nebo užitkové funkce strany druhé.*“

Spotřeba smíšeného veřejného statku je dělitelná, taktéž i kvantita tohoto statku (tedy jen po kapacitní omezení) a je možné stanovit, jak se jednotlivci podílí na spotřebě. Tato spotřeba se může také ocenit, tzn., že se stanoví uživatelský poplatek na rozdíl od čistých veřejných statků. S problematikou stanovení výše uživatelského poplatku souvisí také situace, která se označuje jako problém tzv. „černého pasažéra“. Takový uživatel využívá veřejný statek, ale neuhradí uživatelský poplatek. Vyloučit takového spotřebitele by bylo velice nákladné a neefektivní. Proto volí poskytovatel statku nízký uživatelský poplatek. To většinou nestačí na pokrytí nákladů a veřejný statek je spolufinancován také z daňových výnosů. Kvalita je stejně jako u čistých veřejných statků nedělitelná, ovšem vzroste-li počet spotřebitelů, kvalita se bude opět snižovat. Do skupiny smíšených veřejných statků je možné zařadit například městskou hromadnou dopravu, koupaliště či divadla. (Peková, Jetmar, Pilný, 2012)

Rozdíly mezi různými typy statků sumarizuje tabulka č. 1.

Tab. č. 1: Rozdíly mezi různými typy statků

	vyloučitelné statky	nevyloučitelné statky
rivalitní statky	<p><u>Čisté soukromé statky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - náklady na vyloučení jsou nízké - produkovány soukromými firmami - distribuované prostřednictvím trhů - financované z výnosů prodeje <p>(např.: potraviny, obuv)</p>	<p><u>Smíšené statky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - statky, jejichž prospěch je kolektivně spotřebováván, ale které podléhají přetížení nebo vytlačování - produkovány soukromými firmami nebo přímo veřejným sektorem - distribuované prostřednictvím trhů nebo přímo prostřednictvím rozpočtu - financované z výnosů prodeje (např. poplatky za právo službu užívat) či z daňových výnosů <p>(např.: veřejný park, veřejný plavecký bazén)</p>
nerivalitní statky	<p><u>Smíšené statky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - soukromé statky s externalitami - produkovány soukromými firmami - distribuované prostřednictvím trhů se subvencemi nebo korigujícími daněmi - financované z výnosů prodeje <p>(např.: školy, doprava, zdravotnické služby, očkování, golfový klub)</p>	<p><u>Čisté veřejné statky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - náklady na vyloučení jsou vysoké - produkovány přímo vládou nebo soukromými firmami na zakázku státu - distribuované prostřednictvím veřejného rozpočtu - financované z výnosů povinných daní <p>(např.: národní obrana)</p>

Zdroj: vlastní zpracování dle Jackson, Brown, (2003, s. 63), 2016

2 Zabezpečování veřejných statků

Veřejné statky může zabezpečovat jak veřejný tak i soukromý sektor. Soukromý sektor zpravidla nezabezpečí veřejné statky v dostatečné míře, a tak v zabezpečování veřejných statků, ale i v jejich financování, hraje stále větší úlohu územní samospráva. Z tohoto důvodu se následující kapitoly věnují tomu, jaké možnosti může právě územní samospráva využívat při zajišťování veřejných statků. Územní samospráva (obec či kraj) může tedy zajišťovat veřejné statky prostřednictvím:

- organizací územních samosprávných celků – ÚSC (organizační složky a příspěvkové organizace)
- obchodních společností,
- neziskových organizací,
- spoluprací mezi obcemi či kraji navzájem,
- veřejných zakázek,
- PPP projektů (Public Private Partnership).

Každý z uvedených způsobů má rozdílný dopad do rozpočtu územní samosprávy. Územní samospráva volí takový způsob zabezpečení veřejných statků s ohledem na maximální hospodárnost, kvalitu a užitečnost pro uživatele veřejného statku.

2.1 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím organizací ÚSC

Podle § 23 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů může územní samosprávný celek zřizovat organizační složky a příspěvkové organizace. Tento zákon také upravuje jejich vznik a hospodaření. Tyto organizace jsou zřízeny především k zajišťování veřejných statků.

Organizační složky ÚSC. Zastupitelstvo obce (kraje) je zřizovatelem organizačních složek a stává se i tak jejich výkonným orgánem. Podle § 24 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů volí zastupitelstvo organizační složku právě pro takové činnosti, které nevyžadují velký počet zaměstnanců, nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení, nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné či nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů. Organizační složka vznikne na základě usnesení zastupitelstva a zřizovací listinou. Obsah zřizovací listiny je upraven § 26 zákona č. 250/2000 Sb.,

o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Organizační složky ÚSC nemají právní subjektivitu. Tyto organizace nejsou samostatnou účetní jednotkou, a tedy hospodaří jménem svého zřizovatele. Veškeré její příjmy a výdaje jsou proto součástí rozpočtu zřizovatele. O těchto příjmech a výdajích organizační složka vede evidenci v peněžním deníku. Podle této evidence se finance přenášejí do rozpočtu územního celku. Vedoucího organizační složky jmenuje zřizovatel a ten mu také stanoví jeho práva a povinnosti. Zaměstnanci zřizovatele jsou pracovníci organizační složky, pokud není stanoveno jinak. Kontrolu hospodaření provádí zřizovatel a vedoucí dané organizační složky je za vše odpovědný. Organizační složky ÚSC se zřizují zejména pro zajišťování čistých veřejných statků (např. městští hasiči či městská policie). (Hejduková, 2015; Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů)

Příspěvkové organizace ÚSC. Na rozdíl od organizačních složek se příspěvkové organizace zřizují pro takové činnosti, které jsou složité a fungují většinou na neziskovém principu. Proto jsou příspěvkové organizace ÚSC právnickými osobami a tudíž se zapisují do obchodního rejstříku. Tyto organizace jsou účetními jednotkami a hospodaří s majetkem zřizovatele v mezích stanovených zřizovací listinou. Obsah zřizovací listiny je upraven § 27 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Jak již bylo řečeno, příspěvková organizace je účetní jednotkou a do jejího rozpočtu přispívá zřizovatel finančními prostředky – tzv. příspěvkem, který se obvykle stanovuje podle výkonu nebo podle jiných kritérií. Sama také hospodaří s finančními prostředky, které získá vlastní činností. Vytvoří-li příspěvková organizace zisk v doplňkové činnosti, může být využit jen ve prospěch hlavní činnosti nebo sám zřizovatel stanoví účel využití tohoto zisku. Zřizovatel stejně jako u organizačních složek ÚSC provádí kontrolu hospodaření příspěvkové organizace. Podle § 29 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů vytváří příspěvkové organizace rezervní fond, investiční fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Po skončení roku se salda těchto fondů přesouvají do následujícího roku. Příspěvkové organizace zajišťují chod zejména smíšených veřejných statků (např. mateřské školy, knihovny, divadla či zoologické zahrady). (Hejduková, 2015)

2.2 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím obchodních společností

Pro územní samosprávu je další možností pro zabezpečování veřejných statků využití právnických osob. Tyto právnické osoby jsou upraveny zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev (zákon o obchodních korporacích). Tento zákon vymezuje následující právní formy:

- veřejná obchodní společnost,
- komanditní společnost,
- společnost s ručením omezeným,
- akciová společnost,
- evropská společnost,
- evropské hospodářské zájmové sdružení,
- družstvo,
- evropská družstevní společnost.

Pro veřejné statky zajišťované na lokální úrovni se nejčastěji využívají akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. V těchto společnostech hraje důležitou roli majetková účast obcí (krajů). Podle Provazníkové (2015) mohou zajišťovat veřejné statky takové obchodní společnosti, ve kterých:

- ÚSC vlastní všechny majetkové podíly;
- ÚSC je většinovým vlastníkem a zbývající část vlastní další ÚSC nebo soukromé společnosti;
- ÚSC je menšinovým vlastníkem a zbývající část vlastní další ÚSC nebo soukromé společnosti
- soukromý subjekt vlastní všechny majetkové podíly.

Společnost s ručením omezeným je vhodnější, chce-li si územní samospráva ponechat kontrolu nad řízením společnosti a jejím kapitálem. Naopak akciová společnost je vhodnější, pokud územní samospráva potřebuje kapitál pro dlouhodobou činnost a chce tak přilákat další investory. ÚSC nesmí ale zapomenout, že obchodní společnosti v sobě nesou určité podnikatelské riziko. Naopak výhodou je, že obchodní společnosti jsou plátcí DPH. To jim dává možnost odečíst si DPH za zakoupené zboží a služby. (Provazníková, 2015)

2.3 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím neziskových organizací

I neziskový sektor se podílí na zajišťování veřejných statků. Tyto neziskové organizace jsou zakládány soukromým sektorem pro zajišťování veřejných statků na neziskovém principu. Veřejný sektor (stát nebo územní samospráva) je podporuje dotacemi nebo daňovými úlevami, ale hlavním zdrojem financování pořád zůstává soukromý sektor. Tato oblast prošla velkými změnami v roce 2014, kdy vstoupil v platnost nový občanský zákoník (NOZ). Mezi nové formy neziskových organizací, které lze zřídit na základě NOZ a jejich prostřednictvím zajišťovat chod veřejných statků, patří tzv. fundace (tj. nadace a nadační fondy), ústavy a spolky (dříve známy jako občanská sdružení). (Provazníková, 2015; Hejduková, 2015)

Fundace je definována jako právnická osoba vytvořená majetkem, který je vyčleněn k určitému účelu a její činnost je vázána na účel, ke kterému byla zřízena. Fundace je ustanovena zakladatelským právním jednáním nebo zákonem, v nichž musí být určeny i její majetkové zajištění a účel. Vnitřní poměry fundace jsou upraveny statutem. Jak již bylo řečeno výše, mezi fundace patří nadace a nadační fondy a následující tabulka shrnuje jejich základní aspekty. (Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

Tab. č. 2: Základní aspekty nadací a nadačních fondů

Základní aspekty	Nadace	Nadační fond
Definice fundace	majetek vyčleněný dlouhodobě k určitému účelu	majetek vyčleněný k určitému účelu
Účel fundace	trvalá služba společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu; účel musí být buď veřejně prospěšný, nebo dobročinný	společensky nebo hospodářsky užitečný, veřejně prospěšný nebo dobročinný (analogicky jako u nadací)
Název fundace	musí obsahovat slovo „nadace“	musí obsahovat slovní spojení „nadační fond“
Dosahování účelu	používá majetek v souladu s účelem a za podmínek určených v nadační listině a ve statutu při zachování min. výše nadační jistiny; nadace používá majetek k poskytování nadačních příspěvků, k zajištění vlastní činnosti k naplnění svého účelu a k úhradě nákladů na zhodnocení nadační jistiny i nákladů na vlastní správu; nadace může vykonávat vlastní (operativní) činnost, nesmí však ohrozit základní účel	používá svůj majetek v souladu se svým účelem, může jej i obezřetně investovat a může vyvíjet vlastní činnost

Základní aspekty	Nadace	Nadační fond
Majetková struktura	nadační jistina (vyjádřena v penězích = nadační kapitál) a ostatní majetek; nadto může mít nadace ve správě přidružený fond	majetek tvořený vklady a dary, které nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu, tvoří nadační jistinu a ostatní majetek
Podnikání	ano (pokud to zakladatel v nadační listině nevyloučil), ale jen jako vedlejší činnost a za podmínky, že výtěžky podnikání slouží jen k podpoře účelu nadace	ano (pokud to zakladatel v zakládací listině nevyloučil), ale jen jako vedlejší činnost a za podmínky, že výtěžky podnikání slouží jen k podpoře účelu nadačního fondu
Vznik	zápisem do veřejného rejstříku	zápisem do veřejného rejstříku

Zdroj: vlastní zpracování dle Hejdukové (2015, s. 221), 2016

Ústav je právnická osoba ustanovená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Výsledky jeho činnosti jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených. Ústav může provozovat obchodní závod nebo jinou vedlejší činnost bez újmy na jakosti, rozsahu a dostupnosti služeb poskytovaných v rámci hlavní činnosti. Vytvoří-li ústav zisk, může ho použít jen k podpoře činnosti, pro kterou byl ústav založen, a k úhradě nákladů na vlastní správu. Název musí obsahovat slovní spojení „zapsaný ústav“ (postačí i zkratka „z. ú.“). Ústav je založen zakládací listinou nebo pořízením pro případ smrti. Obsah zakladatelské listiny je vymezen § 405 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Ústav vzniká stejně jako u nadací a nadačních fondů zápisem do veřejného rejstříku. (Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

Spolek mohou založit minimálně tři osoby, které mají společný zájem. Spolek může mít formu samosprávného či dobrovolného svazku členů. Členové spolku neručí za jeho dluhy. Název spolku musí obsahovat slovo „spolek“ nebo slovní spojení „zapsaný spolek“ (postačí také zkratka „z. s.“). Spolek vykonává hlavní činnosti pro uspokojování a ochranu zájmů, pro které byl spolek založen (nesmí provozovat podnikání nebo jinou výdělečnou činnost). Spolek může provozovat také vedlejší hospodářskou činnost (podnikání nebo jiná výdělečná činnost), avšak musí podporovat hlavní činnosti nebo hospodárné využití spolkového majetku. Založit spolek lze na základě stanov. Obsah stanov je vymezen § 218 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Spolek opět vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku. Jak již bylo řečeno výše, spolky nahradily občanská sdružení a ta se dnem účinnosti NOZ stala automaticky spolky. (Hejduková, 2015; Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

2.4 Zabezpečování veřejných statků spoluprací mezi obcemi a kraji

Pro zabezpečování veřejných statků (např. v oblasti školství, rozvoje cestovního ruchu, kultury či zdravotnictví) se nejčastěji jako forma spolupráce mezi obcemi používají dobrovolné svazky obcí (DSO). DSO je upraven zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, podle kterého mohou být členy jen obce. DSO je účetní jednotkou, a proto sestavuje vlastní rozpočet. Hospodaření DSO se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Návrh rozpočtu musí být veřejný pro všechny členy. DSO je také právnickou osobou a hospodaří s majetkem vloženým jeho členy (obcemi), a s majetkem získaným vlastní činností. Hospodaření svazků obcí za uplynulý kalendářní rok musí být přezkoumáno příslušným krajským úřadem nebo toto přezkoumání může svazek obcí zadat auditorovi. (Provazníková, 2015)

Jednou z možností DSO pro zajišťování veřejných statků je zřizování právnických osob. Například v oblasti školství mohou zřizovat od roku 2004 podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání tzv. školské právnické osoby. Tyto školské právnické osoby se nazývají svazkové školy. Svazkové školy sdružují mateřské a základní školy. V takovém případě se sdruží i jejich finanční prostředky a jejich provoz se stává efektivnějším. Z ekonomického hlediska dochází k úspoře provozních výdajů, k lepšímu přístupu k dotacím či k pokrytí mzdových nákladů ze státního rozpočtu, nikoliv z příspěvků obce v případě školy zřízené jako příspěvková organizace jedné obce. V ČR byly zřízeny prozatím tři svazkové školy. V roce 2006 vznikla první svazková škola ZŠ a MŠ Regionu Karlovarský venkov pro obce Sadov, Otovice a Hájek. V roce 2008 byla zřízena na Šumpersku druhá svazková škola ZŠ a MŠ Údolí Desné pro obce Rapotín, Petrov a Sobotín. A nejnovější svazková škola byla zřízena v roce 2014 na Rakovnicku pod názvem ZŠ a MŠ Bez hranic pro obce Mšec, Tuřany a Srbeč. MŠMT (ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) vydalo již několik průvodců a metodických návodů pro obce týkající se problematiky založení svazkových škol, aby podpořilo tuto dosud moc nevyužívanou možnost zajišťování vzdělání. (Provazníková, 2015; Svazkové školy, 2016)

Další možností jak zabezpečovat chod veřejných statků je (pro obce i kraje) spolupráce s územními samosprávnými celky jiných států (jak s obcemi, tak s kraji) a stát se tak členy mezinárodních sdružení. Také DSO může využít spolupráci se zahraničními

obcemi. Tato spolupráce se musí týkat jen činností v samostatné působnosti. Tyto svazky jsou uzavírány především obcemi ležícími u hranice s jiným státem z důvodu získání finančních prostředků ze strukturálních fondů při společných projektech. (Provazníková, 2015)

Další možností, do které se nezapojují jen obce, ale také neziskový a podnikatelský sektor, je využití Místních akčních skupin (tzv. MAS). Do této skupiny může patřit společenství občanů, neziskové organizace, subjekty soukromého sektoru či veřejné správy (tj. obce, svazky obcí a instituce veřejného sektoru). Základním úkolem je rozvoj venkovské oblasti a zemědělství v ČR a získávání finančních prostředků z EU. MAS si stanovily za cíl zlepšit kvalitu životního prostředí a života na venkově. (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2016)

Obec také může vstoupit do Svazu měst a obcí ČR. Tento svaz primárně řeší otázky týkající se problematiky územní samosprávy. Dále se například podílí na přípravě zákonů, které se týkají územní samosprávy, nebo vzdělává zastupitele a pracovníky těchto územních samosprávných celků. Členskou základnu tohoto svazku tvoří 2 669 obcí (tj. 42,6 % z celkového počtu obcí ČR) a zastupují tak více než osm milionů obyvatel. (Svaz měst a obcí ČR, 2016)

V ČR také existují sdružení zaměřující se na konkrétní věcný problém. Jedná se například o Sdružení lázeňských míst ČR (sdružující lázeňská města a obce za účelem podpory lázeňství v ČR) či Sdružení místních samospráv ČR (orientující se na problémy obcí v ekonomické oblasti, především na spravedlivé rozdělení daňových výnosů mezi obce ČR). Další kategorií mohou být také regionální sdružení obcí. (Provazníková, 2015)

Obdobné formy spolupráce mohou využívat také kraje kromě založení dobrovolného svazku. Mohou spolupracovat na základě zájmového sdružení právnických osob (např. Asociace krajů ČR) nebo více krajů mohou založit právnickou osobu (tuto možnost mohou využívat i obce). Další forma spolupráce je na základě smlouvy uzavřené ke splnění specifického úkolu. Smlouva musí být písemná a je uzavřena buď na dobu určitou, nebo neurčitou. Touto smlouvou nelze založit právnickou osobu. Obce také mohou využít formu této spolupráce. (Provazníková, 2015)

2.5 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím veřejných zakázek

Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím veřejné zakázky je určitá forma spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem. Využívá se tehdy, je-li tento způsob efektivnější z hlediska financování a dodržení požadované kvality poskytovaného statku než zabezpečování veřejných statků pouze veřejným sektorem.

Problematika veřejných zakázek je upravena zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Tento zákon definuje veřejnou zakázku jako zakázku, která je realizována na základě smlouvy mezi zadavatelem veřejné zakázky a dodavatelem a předmětem této veřejné zakázky je úplatné poskytnutí dodávek, služeb nebo provedení stavebních prací. ÚSC nebo jeho příspěvková organizace, jíž je zřizovatel, může být právě zadavatelem veřejné zakázky. Vstoupí-li soukromý sektor do tohoto smluvního vztahu, znamená to pro něj jistou výrobu, odbytu ale i zisk, který je lákadlem pro soukromé firmy vstupovat do těchto smluvních vztahů. (Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách)

Tato forma spolupráce využívá konkurenční prostředí, které napomáhá vybrat soukromou firmu, která bude schopna splnit podmínky stanovené v zadávacím řízení, tj. požadavky na kvalitu a kvantitu poskytovaného veřejného statku ale i nabídkovou cenu, za kterou je schopna soukromá firma danou zakázku zrealizovat. Vše je stanoveno ještě před výběrovým řízením a to i případné sankce za nedodržení podmínek. Přestože už byl zákon o veřejných zakázkách mnohokrát upravován, stále soukromý sektor využívá při snaze získat veřejnou zakázku nekalé praktiky např. ve formě úplatků či výhrůžek. Poté může získat veřejnou zakázku i taková firma, která nebude schopna dodržet termín či rozpočet, nebo se nedostatky mohou objevit až při provozu a to ve výsledné kvalitě poskytovaného statku. (Peková, Jetmar, Pilný, 2012; Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách)

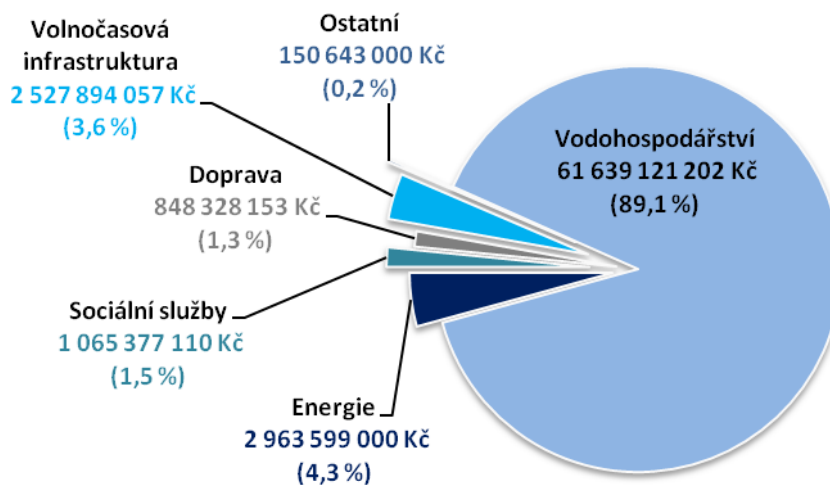
2.6 Zabezpečování veřejných statků prostřednictvím PPP projektů

Spolupráce veřejného a soukromého sektoru (v EU tento způsob bývá označován jako Public Private Partnership – PPP projekty) obvykle územní samospráva využívá při zabezpečování veřejných služeb a veřejné infrastruktury. Veřejný sektor si od této spolupráce především slibuje:

- efektivnější využívání (alokaci) veřejných prostředků,
  - zajištění kvality poskytovaných veřejných služeb,
  - posílení možnosti čerpání fondů EU zvýšením podílu spolufinancování soukromým sektorem na PPP projektech,
  - účinnou kontrolu vytváření dlouhodobých závazků veřejným sektorem.
- (Ministerstvo financí České republiky, 2016)

PPP projekty fungují na principu, že veřejný sektor je partnerem a zákazníkem soukromého sektoru, od něhož služby nakupuje. Soukromý sektor na své náklady zajistí veřejnou službu a veřejný sektor mu platí poplatky v pravidelných intervalech nebo se spolu domluví na podmínkách placení do doby ukončení PPP projektu. PPP projekty tvoří budoucí mandatorní výdaje (to jsou takové výdaje, které na základě platných zákonů musí stát nebo územní samospráva uhradit) rozpočtu územní samosprávy a zvyšují tak objem veřejného dluhu, vláda tedy reguluje jejich aplikaci. Územní samospráva uzavřela k 30. červnu 2016 koncesní smlouvy v čisté současné hodnotě téměř 69,2 mld. Kč. Strukturu PPP projektů a jejich podílů na celkové hodnotě ukazuje obrázek č. 2. (Ministerstvo financí České republiky, 2016)

Obr. č. 2: Struktura PPP projektů ÚSC v ČR ke dni 30. června 2016

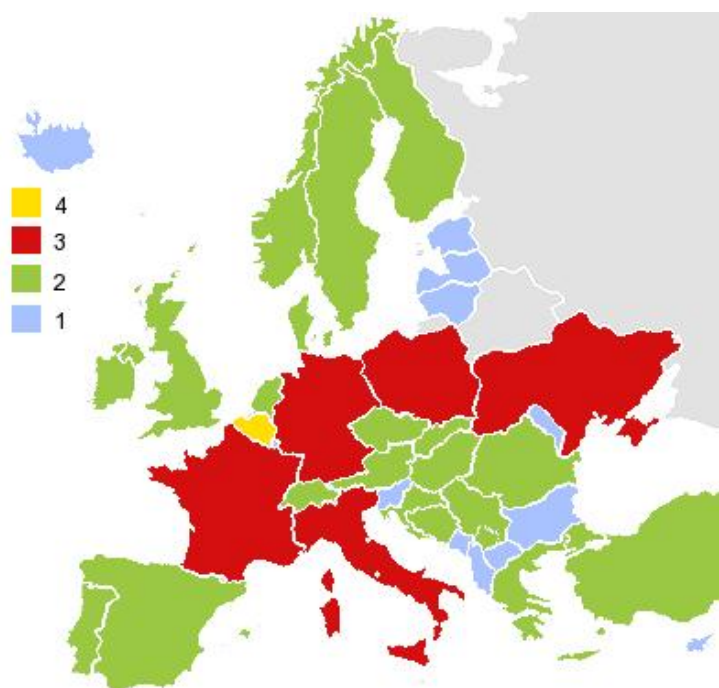
Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstva financí České republiky, 2016

3 Charakteristika územních samosprávných celků

Vznik územní samosprávy je úzce spojený se vznikem a vývojem státu. Historie územní samosprávy sahá až do dob slávy starého Řecka a Říma. Ve 12. století si měšťané středověkých měst snaží získat nezávislost na panovníkovi. V této době rozvoj řemesel, obchodu ale i geografická poloha města napomáhali k vzestupu města. Naopak v 18. a 19. století brzdila rozvoj izolovanost a samostatnost měst. Města se rozdělovala na bohatá a chudá, v některých dokonce město nedokázalo zajistit základní služby pro své obyvatele a ti odcházeli do jiných měst. Ve 20. století dochází k výrazným centralizačním tendencím také z důvodu světových válek. Naproti tomu od druhé poloviny 20. století dochází k centralizaci pravomocí na územní samosprávu. Dnes se tedy rozlišují dva způsoby vzniku územní samosprávy. Obce a města vznikala přirozeně, protože lidé chtěli spolu komunikovat či obchodovat. Vyšší stupeň územní samosprávy na regionální úrovni vznikl uměle z vůle státu zahrnující obyvatele více obcí a měst v daném regionu. Postavení územní samosprávy je potvrzeno až dokumentem Evropská charta místní samosprávy, který vstoupil v platnost 1. září 1988 (v ČR 1. září 1999). (Provazníková, 2015)

V některých zemích je struktura územní samosprávy rozdělena do jedné, dvou, tří či čtyř úrovní (viz obr. č. 3).

Obr. č. 3: Stupně územní samosprávy v Evropských zemích

Zdroj: CEMR, 2016

Struktura územní samosprávy je dána historickým vývojem daného státu nebo také hustotou zalidnění. Například Lucembursko či Island mají jednoduchou tzv. jednostupňovou územní samosprávu. Dvoustupňovou územní samosprávu mají ve Španělsku, Portugalsku nebo ve Finsku. Třístupňová územní samospráva existuje například v Německu, Polsku či ve Francii. Z neznámých důvodů má Belgie čtyřstupňovou územní samosprávu. (CEMR, 2016)

Tabulka č. 3 ukazuje strukturu územní samosprávy s konkrétními názvy jednotlivých úrovní ve vybraných zemích Evropy. ČR si územní samospráva prošla etapami jako centralizace, třístupňová samospráva (obce, okresy a kraje), přes národní výbory až po dnešní dvoustupňovou územní samosprávu, kde obec je označována jako nižší územní samosprávný celek a kraj jako vyšší územní samosprávný celek. (Hejduková, 2015)

Tab. č. 3: Struktura územní samosprávy ve vybraných zemích Evropy

Země	Úroveň územní samosprávy		
	Zemská, statní, regionální úroveň	Vyšší úroveň	Nižší úroveň
Belgie	3 regiony	10 provincií	589 obcí
Česká republika	-	14 krajů	6 258 obcí
Finsko	18 regionů	-	313 obcí
Lucembursko	-	-	105 obcí
Polsko	16 regionů	380 departmentů	2 479 obcí
Slovensko	-	8 krajů	2 930 obcí

Zdroj: vlastní zpracování dle CEMR, 2016

3.1 Základní územní samosprávný celek - OBEC

Jak již bylo řečeno výše, v ČR existuje dvoustupňový systém územní samosprávy. Za základní (nižší) územní samosprávné celky jsou označovány obce a jsou upraveny zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích. Tento zákon definuje obec jako společenství občanů tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Dále je obec definována jako veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek a s ním také hospodaří. Obec disponuje finančními prostředky, a tedy si sestavuje vlastní rozpočet, podle kterého samostatně hospodaří. (Hejduková, 2015)

Obce mohou nést označení město (pokud mají více než 3 000 obyvatel) nebo městys. V ČR existují také tzv. statutární města. Tato města mají své vnitřní poměry ve věcech správy upraveny statutem. Odlišují se od ostatních měst zejména samosprávou městských obvodů a částí. (Provazníková, 2015)

3.1.1 Působnost obce

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích může obec vykonávat samostatnou (vlastní) funkci a přenesenou funkci v rozsahu stanoveném tímto zákonem. Do samostatné působnosti obce se řadí záležitosti, které jsou v zájmu obce a nejsou na základě zákona svěřeny krajům nebo nejde o přenesenou působnost obce či záležitosti svěřené zákonem do samostatné působnosti obce. Jedná se tedy o vytváření podmínek pro uspokojování potřeb občanů dané obce v oblasti sociální péče, bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, výchovy a vzdělávání, kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. V rámci samostatné působnosti obec také např. vydává obecně závazné vyhlášky, zakládá právnické osoby a organizační složky či zřizuje obecní policii. V rámci přenesené působnosti vykonává obec takové záležitosti, které jsou stanoveny zvláštními zákony, v základním rozsahu pro svůj správní obvod odpovídající územnímu obvodu obce, v rozsahu pověřeného obecního úřadu nebo v rozsahu obecního úřadu s rozšířenou působností. Obce vykonávající jinou než základní působnost jsou vymezeny v zákoně č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Na tyto úkoly dostávají obce příspěvek ze státního rozpočtu. (Hejduková, 2015; Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

3.1.2 Orgány obce

Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích orgány obce jsou:

- zastupitelstvo obce,
- rada obce,
- starosta obce,
- obecní úřad.

Zastupitelstvo obce je kolektivní volený orgán. Členy zastupitelstva volí obyvatelé dané obce na dobu čtyř let v komunálních volbách. Počet členů závisí především na počtu obyvatel a na velikosti územního obvodu obce (viz tabulka č. 4). Zastupitelstvo obce řeší otázky týkající se samostatné působnosti obce (např. zřizování či rušení příspěvkových organizací a organizačních složek, vydávání obecně závazných vyhlášek či schvalování rozpočtu obce, závěrečný účet obce a účetní uzávěrku obce). Všechny činnosti, které může zastupitelstvo obce vykonávat, jsou uvedeny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Zasedání zastupitelstva obce se mohou účastnit obyvatelé obce (ze zákona jsou veřejná) a k přijetí platného usnesení či nějakého rozhodnutí je potřeba nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva obce. Podle § 117 zákona č. 128/2000

Sb., o obcích může zastupitelstvo zřizovat jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Povinně musí zřídit finanční výbor, který kontroluje hospodaření s finančními prostředky a s majetkem, a kontrolní výbor, který kontroluje činnosti zastupitelstva, rady obce (je-li zřízena), ostatních výborů a obecního úřadu. Žije-li v obci alespoň 10 % občanů hlásící se k jiné národnosti než české, zřizuje obec výbor pro národnostní menšiny. Zastupitelstvo obce může také zřizovat osadní nebo místní výbory v částech obce. (Provazníková, 2015; Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

Tab. č. 4: Závislost počtu členů zastupitelstva obce na počtu obyvatel obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
do 500	5 až 15
nad 500 do 3 000	7 až 15
nad 3 000 do 10 000	11 až 25
nad 10 000 do 50 000	15 až 35
nad 50 000 do 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, 2016

Rada obce. Výkonným orgánem obce v oblastech týkající se samostatné působnosti je rada obce, která se zodpovídá zastupitelstvu obce. Ve věcech týkající se přenesené působnosti se řídí zákonem. Členy rady obce tvoří starosta, místostarosta a ostatní členové, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva obce. Počet členů rady musí být lichý a tvoří ji nejméně 5 a nejvýše 11 členů. Rada obce se nevolí v případě, kdy má zastupitelstvo méně než 15 členů. Na rozdíl od zastupitelstva obce jsou zasedání rady obce neveřejná, ale opět k přijetí platného usnesení či rozhodnutí je potřeba nadpoloviční většina všech členů. Činnosti, které jsou vyhrazeny radě, jsou uvedeny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích a jedná se např. o zabezpečování hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, vydávání nařízení obce či zřizování (rušení) komisí jako svých iniciativních a poradních orgánů. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

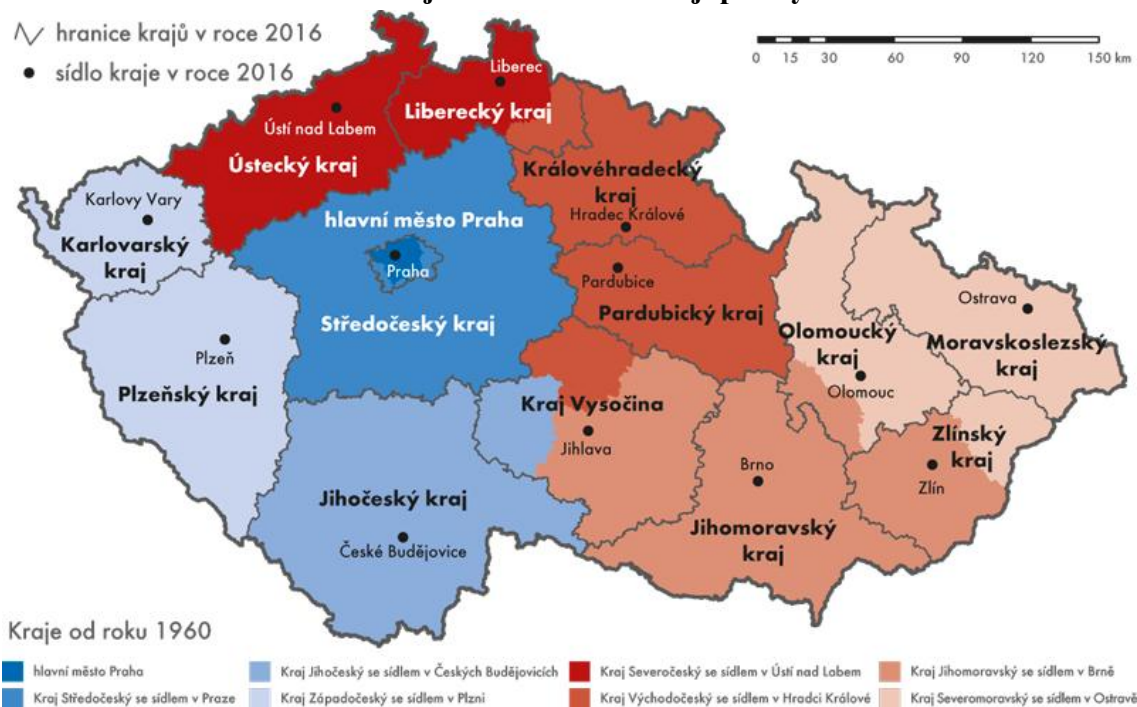
Starosta obce. Zastupitelstvo obce volí ze svých členů starostu, který zastupuje obec navenek, a místostarostu, který ho zastupuje po dobu jeho nepřítomnosti. Oba dva odpovídají za výkon své funkce zastupitelstvu. Činnosti, které může starosta vykonávat, jsou vymezeny zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích. Zasedání zastupitelstva obce a rady obce svolává a většinou i řídí právě starosta. Starosta vykonává svoji funkci až do té doby, než je zvolen nový starosta. V případě, že je starosta ze své funkce odvolán nebo se této funkce vzdal, vykonává jeho funkci místostarosta, který byl určen zastupitelstvem. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

Obecní úřad. V čele obecního úřadu stojí starosta, dále ho tvoří místostarosta, tajemník (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obecního úřadu. Obecní úřad je výkonným orgánem a v oblasti samostatné působnosti vykonává ty úkoly, které mu zadalo zastupitelstvo obce nebo rada obce. V rámci přenesené působnosti plní úkoly stanovené zákonem. V obcích vykonávající jinou než základní působnost je zřízena funkce tajemníka. Tajemník je odpovědný starostovi za plnění úkolů obecního úřadu v rámci samostatné i přenesené působnosti. Jestliže v obci není funkce tajemníka zřízena, vykonává ji starosta. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

3.2 Vyšší územní samosprávný celek - KRAJ

Území krajů měla v polovině 19. století podobnou strukturu jako území krajů v roce 2016. V letech 1867-1868 byly kraje zrušeny a nahrazeny okresy a zeměmi. Po 81 letech (tedy v roce 1949) byly země zrušeny a byly obnoveny kraje. V této době vzniklo 13 krajských řízení a Praha byla samostatnou územní jednotkou. V roce 1960 byly tyto kraje nahrazeny sedmi novými kraji a opět Praha tvořila samostatnou územní jednotku. V roce 2000 vzniklo na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb. 14 vyšších územních samosprávných celků. Porovnání hranic krajů v roce 1960 a 2016 ukazuje obrázek č. 4. Barevně jsou vyznačeny kraje v roce 1960 a šedivé hranice patří krajům v roce 2016. (Statistika&My, 2016)

Obr. č. 4: Porovnání území krajů v roce 2016 s kraji platnými od roku 1960

Zdroj: Statistika&My, měsíčník českého statistického úřadu 09/2016 – ročník 6, 2016

Postavení a působnost krajů jsou upraveny zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích. Podle tohoto zákona je kraj definován jako územní společenství občanů, kterému náleží právo na samosprávu. Kraj je také stejně jako obec veřejnoprávní korporací, právnickou osobou a účetní jednotkou. Z toho vyplývá, že samostatně hospodaří v rámci zákona podle vlastního rozpočtu, má vlastní majetek a v právních vztazích vystupuje svým jménem a na svoji odpovědnost. Obce spadají pod příslušný kraj a ten pečuje o všestranný rozvoj daného území a o potřeby svých občanů. (Provazníková, 2015; Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích)

3.2.1 Působnost kraje

Také kraj podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích vykonává samostatnou působnost i přenesenou působnost v rámci výkonu státní správy. Do samostatné působnosti kraje patří takové záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů daného kraje. V rámci samostatné působnosti může kraj pro její výkon zakládat právnické osoby či zřizovat organizační složky kraje. Dále patří do samostatné působnosti kraje jeho hospodaření, může také spolupracovat s ostatními kraji a obcemi či vydávat obecně závazné vyhlášky. V rámci přenesené působnosti vykonává kraj takové úkoly, které mu stanoví zákon. Na tyto úkoly obdrží kraj příspěvek ze státního rozpočtu, jehož výši stanoví Ministerstvo financí. Kraj může v rámci přenesené působnosti např. přezkoumat hospodaření obce (zvolí si obec pro toto přezkoumání krajský úřad), rozhodovat v oblasti rybářství, myslivosti, ochrany přírody a ovzduší či vykonávat úkoly v rámci krajských živnostenských úřadů. (Provazníková, 2015; Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích)

3.2.2 Orgány kraje

Podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích orgány kraje jsou:

- zastupitelstvo kraje,
- rada kraje,
- hejtman kraje,
- krajský úřad.

Zastupitelstvo kraje. Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem. Zastupitelstvo rozhoduje v otázkách týkajících se samostatné působnosti kraje a v přenesené působnosti jen tehdy, stanoví-li to zákon. V rámci samostatné působnosti má kraj např.

pravomoc schvalovat rozpočet kraje, vydávat obecně závazné vyhlášky, zřizovat (rušit) příspěvkové organizace a organizační složky či rozhodovat o spolupráci s jinými kraji. Z řad svých členů si volí hejtmana, náměstka hejtmana (popř. náměstky) a členy rady. V rámci samostatné působnosti zřizuje (ruší) kraj jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Povinně zřizuje výbor finanční, kontrolní a výbor pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost. Finanční výbor je významný pro hospodaření kraje. Kontroluje hospodaření s financemi a majetkem, hospodaření právnických osob a zařízení založených či zřízených krajem, provádí také kontrolu využití dotací poskytnutých z prostředků kraje obcím a další úkoly ve finanční oblasti. Žije-li v daném kraji alespoň 5 % občanů hlásící se k jiné národnosti než české, zřizuje kraj výbor pro národnostní menšiny. Počet členů zastupitelstva kraje závisí na počtu obyvatel kraje k 1. lednu roku, ve kterém se konají volby (viz tab. č. 5). Zasedání zastupitelstva kraje se mohou účastnit obyvatelé kraje (ze zákona jsou veřejná stejně jako u obce) a k přijetí platného usnesení či nějakého rozhodnutí je potřeba nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva kraje. Tyto zasedání se konají dle potřeby zastupitelstva, avšak nejméně jedenkrát za tři měsíce. (Hejduková, 2015; Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích)

Tab. č. 5: Závislost počtu členů zastupitelstva kraje na počtu obyvatel kraje

Počet obyvatel kraje	Počet členů zastupitelstva
do 600 000	45 členů
nad 600 000 do 900 000	55 členů
nad 900 000	65 členů

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, 2016

Rada kraje. Radu kraje tvoří hejtman kraje, náměstek hejtmana (popř. náměstci hejtmana) a ostatní členové, kteří byli zvoleni zastupitelstvem. Celkový počet členů rady závisí na počtu obyvatel v kraji (viz tab. č. 6). V rámci samostatné působnosti je tedy rada výkonným orgánem a v oblasti přenesené působnosti může rozhodovat jen tehdy, stanoví-li to zákon. Obdobně jako u obce jsou zasedání rady kraje na rozdíl od zasedání zastupitelstva kraje neveřejná, ale opět k přijetí platného usnesení či rozhodnutí je potřeba nadpoloviční většiny všech členů rady. Činnosti, které má v pravomoci rada kraje, jsou vymezeny § 59 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích a jedná se např. o zabezpečování hospodaření podle schváleného rozpočtu, vydávání nařízení kraje či zřizování (rušení) komisí jako svých iniciativních a poradních orgánů. (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích)

Tab. č. 6: Závislost počtu členů rady kraje na počtu obyvatel kraje

Počet obyvatel kraje	Počet členů rady
do 600 000	9 členů
nad 600 000	11 členů

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, 2016

Hejtman kraje je volen zastupitelstvem a zastupuje kraj navenek. Zastupitelstvo kraje volí také náměstka hejtmana (popř. náměstký hejtmana) a ten zastupuje hejtmana v době jeho nepřítomnosti. Oba dva odpovídají za výkon své funkce zastupitelstvu. Činnosti, které může hejtman vykonávat, jsou uvedeny v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích. Hejtman kraje (stejně jako starosta kraje) svolává a zpravidla i řídí zasedání zastupitelstva a rady. Hejtman kraje může zřídit pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány. Hejtman kraje vykonává svoji funkci až do té doby, než je zvolen nový hejtman. V případě, že je hejtman ze své funkce odvolán nebo se této funkce vzdal, vykonává jeho funkci náměstek hejtmana, který byl určen zastupitelstvem. (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích)

Krajský úřad je výkonným orgánem a v rámci samostatné působnosti plní úkoly, které mu zadalo zastupitelstvo kraje či rada kraje, a pomáhá v činnostech výborů a komisí. V rámci přenesené působnosti plní úkoly vyjma těch, které byly zákonem svěřeny zastupitelstvu, radě nebo zvláštnímu orgánu. Činnosti, které vykonává krajský úřad, jsou vymezeny § 67 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích. Krajský úřad je tvořen ředitelem, který stojí v čele krajského úřadu, a dalšími zaměstnanci. Ředitel je odpovědný hejtmanovi při plnění úkolů v rámci samostatné i přenesené působnosti. Činnosti, které ředitel krajského úřadu vykonává, jsou vymezeny § 69 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích. Může se také zúčastnit zasedání zastupitelstva či rady. Dále je krajský úřad členěn na odbory a oddělení. (Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích)

3.3 Hospodaření ÚSC

V České republice v soustavě veřejných rozpočtů se sestavují na úrovni územní samosprávy tzv. územní rozpočty. Tyto rozpočty fungují, stejně jako všechny ostatní veřejné rozpočty, na principu nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování. Finanční hospodaření ÚSC je upraveno zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Tento zákon upravuje také hospodaření svazku obcí. Hospodaření ÚSC se tedy řídí podle tohoto zákona ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem. (Provazníková, 2015; Hejduková, 2015)

Podle § 3 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech je rozpočtový výhled definován jako pomocný nástroj, který slouží pro finanční plánování. Rozpočtový výhled se sestavuje obvykle na dobu dvou až pěti let po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Rozpočtový výhled, který obsahuje základní informace o příjmech a výdajích, také o dlouhodobých závazcích a pohledávkách a finančních zdrojích a potřebách v budoucnu, slouží ke zpracování ročního rozpočtu. Rozpočet ÚSC je finanční plán a na jeho základě ÚSC hospodaří. Rozpočet je sestavován jako vyrovnaný, ale v některých případech může být schválen jako schodkový (např., když obec je schopna uhradit schodek z finančních prostředků z minulých let nebo smluvně zajištěnou půjčkou či úvěrem). Podle § 6 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jsou obsahem rozpočtu příjmy a výdaje, ostatní peněžní operace a tvorba a použití peněžních fondů, pokud neprobíhají mimo rozpočet. (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů)

Do územních rozpočtů patří rozpočty ÚSC (tj. obcí a krajů), dobrovolných svazků obcí (DSO) a Regionálních rad regionů soudržnosti (dále jen „regionální rady“). V následující tabulce jsou uvedeny příjmy a výdaje jednotlivých úrovní územních rozpočtů a následně jejich saldo hospodaření za rok 2015.

Tab. č. 7: Hospodaření územních rozpočtů za rok 2015 [v mil. Kč]

	Příjmy	Výdaje	Saldo
Kraje	160 763,5	161 159,2	- 395,7
Obce	279 458,4	257 619,6	21 838,8
DSO	8 233,9	8 582,8	- 348,9
Regionální rady	21 961,1	22 381,0	- 419,9
Územní rozpočty celkem	446 025,2	425 292,0	20 733,2

Zdroj: vlastní zpracování dle Ministerstva financí České republiky, 2016

V roce 2015 dosáhly celkové příjmy územních rozpočtů 446,0 mld. Kč (oproti roku 2014 se příjmy zvýšily o 23,8 mld. Kč). Celkové výdaje územních rozpočtů činily 425,3 mld. Kč (došlo k jejich zvýšení oproti roku 2014 o 14,4 mld. Kč). V roce 2015 státní rozpočet počítal s přebytkem hospodaření územních rozpočtů ve výši 2,7 mld. Kč. Nakonec územní rozpočty ukončily rok 2015 s přebytkem ve výši 20,7 mld. Kč (dosud nejvyšší vykázané kladné saldo). Vysoké kladné saldo ovšem vykázaly jen obce a do tohoto salda výrazně promluvil výsledek hospodaření hlavního města Prahy. Kraje, DSO a regionální rady naopak ukončily hospodaření za rok 2015 s mírnými schodky. Hospodaření obcí (včetně DSO) a krajů bude podrobněji zhodnoceno v následujících podkapitolách. (Ministerstvo financí České republiky, 2016)

3.3.1 Hospodaření krajů za rok 2015

Kraje za rok 2015 vykázaly celkové příjmy ve výši 160,8 mld. Kč (růst o 14,3 mld. Kč oproti roku 2014). Zvýšení příjmů souvisí s přesunem financování sociálních věcí z Ministerstva práce a sociálních věcí přímo do působnosti krajů. To vyvolalo v rozpočtech krajů nárůst přijatých transferů, ale současně nárůst také jejich výdajů. Objem přijatých transferů dosáhl celkové výše 104,6 mld. Kč (růst o 12,4 mld. Kč oproti předchozímu roku). Vlastní příjmy krajů, které jsou tvořeny daňovými, nedaňovými a kapitálovými příjmy, dosáhly výše 56,2 mld. Kč. Daňové příjmy činily 50,9 mld. Kč (růst o 1,6 mld. Kč oproti roku 2014), objem nedaňových příjmů dosáhl výše 5,0 mld. Kč (růst o 0,4 mld. Kč) a kapitálové příjmy mírně klesly, viz tab. č. 8.

Tab. č. 8: Struktura příjmů a výdajů krajů za rok 2014 a 2015 [v mil. Kč]

Ukazatel		Stav k 31. 12. 2014	Stav k 31. 12. 2015
I. Daňové příjmy		49 303,6	50 906,9
Z toho:	<i>Daně z příjmů FO</i>	12 330,9	12 864,8
	<i>Daně z příjmů PO</i>	12 323,7	12 968,1
	<i>Daň z přidané hodnoty</i>	24 619,5	25 051,2
	<i>Daně a poplatky</i>	29,5	22,8
II. Nedaňové příjmy		4 623,9	4 969,8
III. Kapitálové příjmy		367,3	307,5
IV. Přijaté transfery		92 162,1	104 579,3
= Příjmy celkem		146 456,9	160 763,5
I. Běžné výdaje		125 398,4	133 860,0
II. Kapitálové výdaje		18 489,5	27 299,2
= Výdaje celkem		143 887,9	161 159,2
Saldo příjmů a výdajů		2 569,0	- 395,7

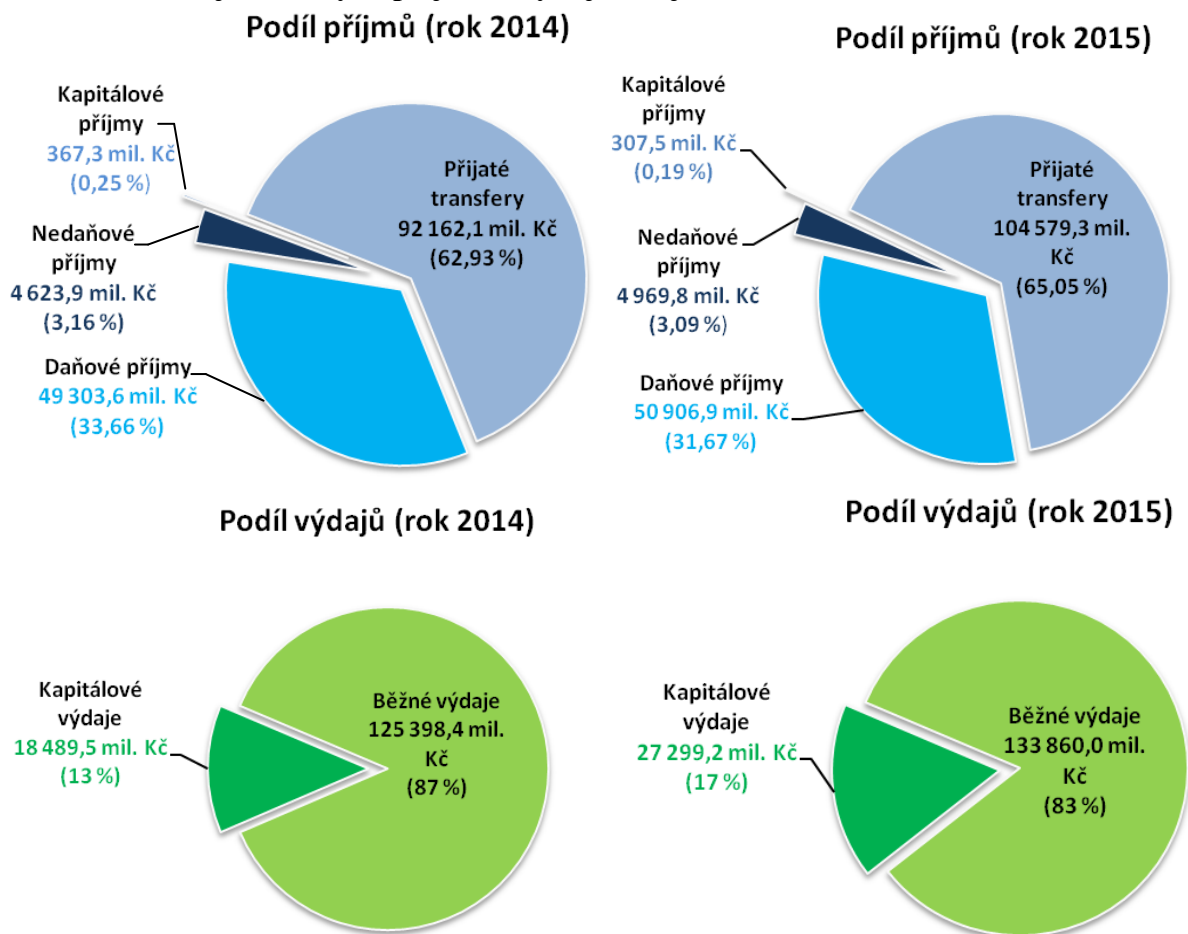
Zdroj: vlastní zpracování dle Deníku veřejné správy, 2016

Výdaje krajů činily 161,2 mld. Kč (tj. o 17,3 mld. Kč více než za rok 2014). Běžné výdaje tvoří 83 % celkových výdajů (tj. 133,9 mld. Kč a meziročně výdaje vzrostly o 8,5 mld. Kč). Tento nárůst je zapříčiněn, jak již bylo řečeno, přenesením odpovědnosti za rozdělování peněz mezi subjekty poskytující sociální služby z Ministerstva práce a sociálních věcí na kraje. Kapitálové výdaje činily 27,3 mld. Kč (meziročně se zvýšily o 8,8 mld. Kč). Kraje tedy ukončily hospodaření za rok 2015 s mírným schodkem ve výši 0,4 mld. Kč. (Ministerstvo financí České republiky, 2016)

Podíl jednotlivých příjmů krajů na celkových příjmech a podíl jednotlivých výdajů krajů na celkových výdajích v letech 2014 a 2015 je patrný z následujícího obrázku:

Obr. č. 5: Podíl jednotlivých příjmů a výdajů krajů v letech 2014 a 2015

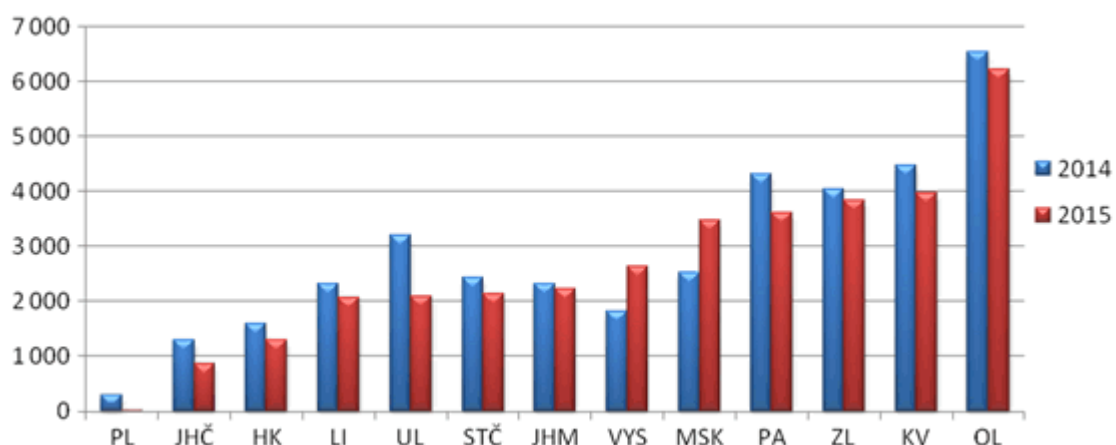

Zdroj: vlastní zpracování, 2016

Co se týče příjmů, podíly jednotlivých druhů příjmů na celkových příjmech jsou v uvedených letech prakticky stejné. Nejvýznamnější složkou příjmů krajů jsou přijaté transfery, které tvoří více jak 60 % všech příjmů krajů. Podíly jednotlivých výdajů na celkových výdajích jsou stejně jako u obcí během let 2014 a 2015 neměnné. Více jak 80 % tvoří běžné výdaje.

Kraje včetně svých příspěvkových organizací vykázaly dluh ve výši 26,4 mld. Kč (meziročně došlo ke snížení o 1,2 mld. Kč). Při přepočtu dluhu kraje na jednoho obyvatele vykázal nejvyšší dluh Olomoucký kraj a následují ho Karlovarský, Zlínský, Pardubický a Moravskoslezský kraj. Plzeňský kraj již tradičně měl nejnižší dluh a to jak v absolutní výši tak i při přepočtu na obyvatele. Druhý nejnižší dluh vykázal Jihočeský kraj a následuje kraj Královéhradecký, viz obrázek č. 6. (Deník veřejné správy, 2016)

Obr. č. 6: Dluh krajských samospráv za rok 2015 [Kč/obyv.]

Zdroj: Deník veřejné správy, 2016

3.3.2 Hospodaření obcí a DSO za rok 2015

Celkové příjmy obcí a DSO činily 287,7 mld. Kč (růst o 8,6 mld. Kč oproti roku 2014). Nejvýznamnější část příjmů tvoří daňové příjmy (téměř 60 % příjmů obcí). Ty v roce 2015 dosáhly výše 175,4 mld. Kč (došlo k meziročnímu růstu o 5,3 mld. Kč). Výnos z daně FO v roce 2015 činil 38,9 mld. Kč (růst o 1,7 mld. Kč oproti roku 2014) a z daně PO 41,2 mld. Kč (růst o 1,9 mld. Kč oproti roku 2014). Nejvýznamnější část daňových příjmů tvoří výnos z DPH ve výši 68,8 mld. Kč (růst o 1,4 mld. Kč oproti roku 2014) a tvoří tak skoro čtvrtinu celkových příjmů. Součástí daňových příjmů jsou také daně a poplatky z vybraných činností a služeb, které v roce 2015 činí 16,2 mld. Kč. Podle RUD je výnos daně z nemovitých věcí výlučným příjmem rozpočtů obcí a ten v roce 2015 činil 10,3 mld. Kč. Tento výnos mohou ovlivnit samy obce prostřednictvím stanovení místního koeficientu. Pro rok 2015 navýšilo koeficient 518 obcí z celkového počtu 6 248 obcí. Kapitálové příjmy dosáhly výše 5,5 mld. Kč (meziroční pokles o 0,8 mld. Kč) – viz tab. č. 9. (Deník veřejné správy, 2016)

Tab. č. 9: Struktura příjmů a výdajů obcí a DSO za rok 2014 a 2015 [v mil. Kč]

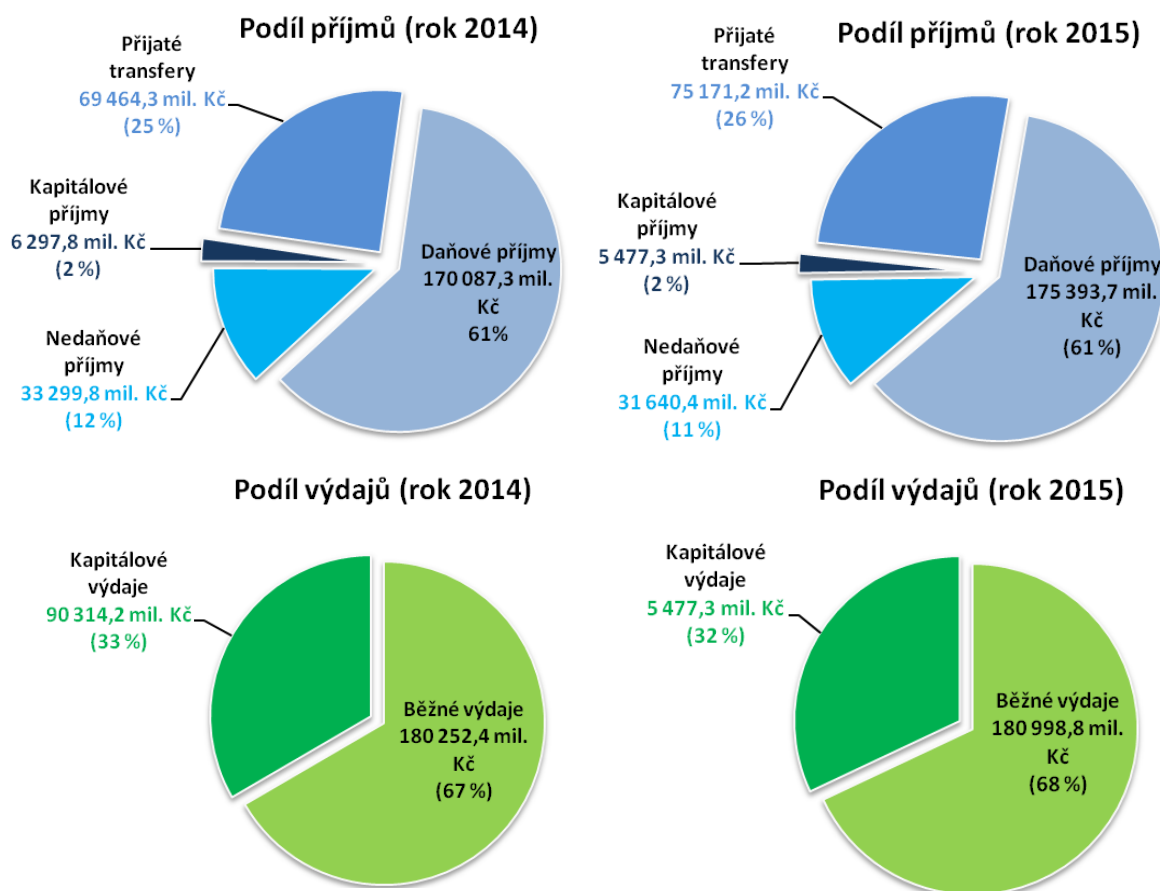
Ukazatel		Stav k 31. 12. 2014	Stav k 31. 12. 2015
I. Daňové příjmy		170 087,3	175 393,7
Z toho:	<i>Daně z příjmů FO</i>	37 225,4	38 924,1
	<i>Daně z příjmů PO</i>	39 289,0	41 200,0
	<i>Daň z přidané hodnoty</i>	67 631,5	68 760,7
	<i>Daně a poplatky</i>	15 967,6	16 174,7
	<i>Daň z věcí nemovitých</i>	9 973,5	10 333,8
II. Nedaňové příjmy		33 299,8	31 640,4
III. Kapitálové příjmy		6 297,8	5 477,3
IV. Přijaté transfery		69 464,3	75 171,2
= Příjmy celkem		279 139,4	287 692,3
I. Běžné výdaje		180 252,4	180 998,8
II. Kapitálové výdaje		90 314,2	85 203,6
= Výdaje celkem		270 566,6	266 202,4
Saldo příjmů a výdajů		8 572,8	21 489,9

Zdroj: vlastní zpracování dle Deníku veřejné správy, 2017

Po daňových příjmech jsou druhým nejvýznamnějším zdrojem obecních rozpočtů přijaté transfery, které mohou být poskytovány ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z krajských rozpočtů a z rozpočtů regionálních rad. Patří sem také převody z vlastních fondů obcí. Objem přijatých transferů činil v roce 2015 celkem 75,2 mld. Kč (došlo k meziročnímu růstu o 5,7 mld. Kč). Největší objem transferů přijaly obce ze státního rozpočtu (49,9 mld. Kč) a to z jednotlivých kapitol státního rozpočtu (nejvíce z kapitoly MŽP a MŠMT). Transfery ze státních fondů činily 3,0 mld. Kč (nejvíce přijaly obce ze Státního fondu životního prostředí a Státního fondu dopravní infrastruktury). Transfery ve výši 7,3 mld. Kč přijaly obce od regionálních rad a z krajských rozpočtů 4,0 mld. Kč. Z vlastních fondů si obce převedly 8,8 mld. Kč.

Podíl jednotlivých příjmů obcí a DSO na celkových příjmech a podíl jednotlivých výdajů na celkových výdajích v letech 2014 a 2015 ukazuje obr. č. 7. Oproti krajům jsou nejvýznamnějším příjmem daňové příjmy, které tvoří více jak 60 % veškerých příjmů. Podíly jednotlivých příjmů v uvedených letech jsou shodné. Podíl kapitálových výdajů je větší než u krajů. Běžné výdaje tvoří více jak 60 % všech výdajů. (Deník veřejné správy, 2016)

Obr. č. 7: Podíl jednotlivých příjmů a výdajů obcí a DSO v letech 2014 a 2015

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Celkové výdaje obcí a DSO v roce 2015 činily 266,2 mld. Kč (pokles o 4,4 mld. Kč oproti roku 2014). Nárůst byl zaznamenán u běžných výdajů, které vzrostly oproti roku 2014 o 0,7 mld. Kč na 181,0 mld. Kč. Obce (včetně DSO) zakončily rok 2015 přebytkem ve výši 21,5 mld. Kč, přičemž výsledek hospodaření výrazně ovlivnilo hospodaření hlavního města Prahy, které vykázalo kladné saldo ve výši 12,4 mld. Kč a jedná se tak o dosud nejvyšší přebytek v historii hospodaření města Prahy. (Deník veřejné správy, 2016)

4 Charakteristika veřejného osvětlení

Veřejné osvětlení je předkládáno v mnoha ekonomicky zaměřených literaturách jako typický příklad čistého veřejného statku, ale už zde není podrobnější vymezení tohoto pojmu. Tato kapitola se zabývá charakteristikou veřejného osvětlení jako součásti veřejného sektoru a je vymezen vztah mezi veřejným osvětlením a bezpečností, krátce je zachycena historie veřejného osvětlení a popsány možnosti financování obnovy veřejného osvětlení.

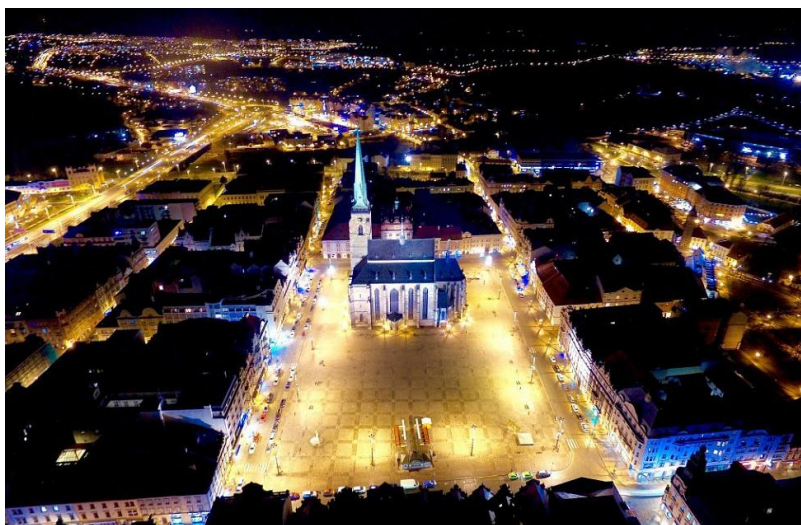
4.1 Vymezení pojmu veřejné osvětlení

Veřejné osvětlení (dále jen „VO“) se řadí mezi služby veřejnosti, které jsou hrazeny z rozpočtů obcí a pod touto skupinou VO se rozumí:

- osvětlení veřejných komunikací (tj. místních komunikací, silnic a dálnic včetně tunelů, podjezdů, křižovatek, komunikace pro cyklisty a pěší včetně přechodů),
  - osvětlení veřejného prostranství (tj. náměstí, pěších a obytných zón, parků, zastávek MHD, parkovišť),
  - osvětlení významných objektů (tj. architektonických památek, výtvarných děl či přírodních úkazů),
  - slavnostní osvětlení (např. vánoční výzdoba, osvětlení zvláštních příležitostí).
- (Sokanský, Novák, a kol., 2011)

Na obrázku č. 8 je ukázka veřejného osvětlení v městě Plzeň.

Obr. č. 8: Veřejné osvětlení v Plzni

Zdroj: Plzeňský deník, 2016

Primárním účelem VO by mělo být zajištění bezpečnosti dopravy, osob a majetku ve večerních a nočních hodinách, kdy zahraniční studie potvrzují zásadní roli osvětlení komunikací při snižování dopravních nehod. Počet smrtelných nehod se po nahrazení zastaralé VO kvalitní soustavou VO sníží až o 60 %. (Deník veřejné správy, 2017)

V současné době hraje v bezpečnosti stále větší roli také pasport VO. Pasport VO primárně slouží k evidenci a správě majetku. Obsahuje ale také mnoho dalších informací jako např. údaje o energetické náročnosti či o jeho poloze a mnoho dalších. Právě poloha VO hraje důležitou roli. Každý sloup VO má totiž přidělené unikátní identifikační číslo pro určení přesné polohy a toho se využívá při dopravních nehodách především ve větších městech. Účastník nehody sdělí dispečinku identifikační číslo nejbližšího sloupu VO a ten přesnou polohu předá jedné ze základních složek IZS (integrovaný záchranný systém). Díky tomu se jednotky IZS dostanou k místu nehody dříve. (Využití pasportu VO v rámci složek IZS – Ing. Bohuslav Ježek, Ing. Zdeněk Červenka, 2016)

4.2 Historie veřejného osvětlení

První zmínky o „venkovním“ osvětlení pochází již z doby starověkých egyptských a mezopotamských civilizací. Tito lidé používali pochodně, olejové kahance nebo přenosná svítidla, kterým se ve starověkém Římě říkalo lanterny. Na území ČR historie VO sahá do roku 1329, kdy ve významných městech měli chodci a jezdci povinnost nosit vlastní světlo. Začátek 18. století je obdobím olejových lamp, které se umísťovaly na sloupy či budovy. Další etapou bylo osvětlení prostřednictvím plynových luceren (poprvé byly použity při oslavě narozenin Ferdinanda I. v roce 1847). Osvětlení plynovými lucernami přetrvalo dlouhá léta. Toto období se prolíná s vynálezy elektrických zdrojů světla (obloukové lampy a později žárovky). Prvním městem v tehdejší Rakousko-Uhersku s elektrickým osvětlením obloukovými lampami byl Jindřichův Hradec. V roce 1938 byly v Praze nainstalovány ve veřejném osvětlení nízkotlaké sodíkové výbojky, které byly ale velice nákladné na údržbu a měly nevhodné barevné podání. V roce 1958 začala výroba rtuťových vysokotlakých výbojek. V roce 1973 se začaly instalovat vysokotlaké sodíkové výbojky, které jsou v mnoha městech a obcích k vidění ještě dnes. V 21. století je nastupujícím trendem v oblasti veřejného osvětlení obnova stávající soustavy veřejného osvětlení prostřednictvím LED svítidel. (Zpravodaj SRVO – 25 let činnosti, 2016)

4.3 Možnosti financování veřejného osvětlení

Ve většině měst a obcí v České republice je stav VO nevhodný a koncepčně zastaralý. Bylo-li VO vybudováno v 70. letech 20. století a nebylo žádným způsobem obnovováno, bude muset v nejbližší době projít kompletní rekonstrukcí, což vyžaduje nemalé finanční prostředky. (Světlo časopis pro světlo a osvětlování, 2014)

Existuje několik způsobů financování VO v různých modifikacích. V této kapitole jsou uvedeny základní způsoby financování:

- financování z vlastních prostředků obce (tyto zdroje jsou většinou omezené),
- financování prostřednictvím bankovních úvěrů či leasingu,
- financování pomocí metody EPC,
- přenesení správy VO na dodavatele,
- financování z dotací,
- získání finančních prostředků od společnosti EKOLAMP s.r.o.

Financování pomocí metody EPC (Energy Performance Contracting - tj. metoda energetických služeb se zárukou) se používá u projektů, kdy se specializovaná firma zaručí svému zákazníkovi za dosažení úspor energie ve spotřebě a následně z těchto úspor bude zákazník splácet stanovenou částku po dobu sjednanou ve smlouvě. (akte.cz, 2017)

Financování pomocí přenesení správy VO. V tomto případě zůstává VO v majetku obce a pouze ho pronajme provozovateli, který potom hradí ze svých prostředků náklady na energii, provoz a údržbu. Obec potom hradí provozovateli pevně stanovenou roční částku. (Hason Zdeněk, 2010)

Financování z dotací. Na rekonstrukci VO jsou určeny dotace ze státních zdrojů v rámci programu EFEKT (tj. národní dotační program zaměřený na efektivní nakládání s energií), který spadá pod Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO). Prostředky z tohoto programu byly určeny na rekonstrukce VO na období let 2008-2016. Z důvodu nevyčerpání finančních prostředků (přibližně 8 mil. Kč) se MPO rozhodlo prodloužit program do roku 2017 a již je vypracován program EFEKT 2, který předpokládá každoroční (v období 2017-2021) uvolnění peněžních prostředků v maximální výši 150 mil. Kč. (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2017)

Podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech plynou výrobcům a dovozcům elektrozařízení zákonné povinnosti v oblasti sběru a recyklace již použitých osvětlovacích zařízení. Společnost **EKOLAMP s.r.o.** byla založena v souladu s tímto zákonem právě za účelem zajištění zpětného odběru, recyklace a likvidace elektrozařízení prostřednictvím kolektivního systému a na základě rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ČR zapsána dne 13. 12. 2005 do Seznamu výrobců elektrozařízení vedeném Ministerstvem životního prostředí ČR jako provozovatel tohoto kolektivního systému. Zákonné povinnosti týkající se zpětného odběru a recyklace elektrozařízení jsou tedy přeneseny na společnost EKOLAMP s.r.o. Financování těchto aktivit je zajištěno prostřednictvím příspěvků na recyklaci od výrobců a dovozců, kteří odvádějí finanční prostředky do kolektivního systému EKOLAMP podle svého tržního podílu. (EKOLAMP s.r.o., 2017)

Vše funguje na principu zřízení sběrného místa, které může být zřízené např. obcí, firmou nebo na příslušnou prodejnu, kde lze odevzdat elektrozařízení pouze při nákupu za nové. Na sběrném místě mohou občané, zaměstnanci a zákazníci bezplatně přinést již vysloužilá osvětlovací zařízení k recyklaci. Sběrná místa mohou být veřejná (jsou zřízena např. v obcích pro všechny občany) nebo neveřejná (jsou zřízena ve firmě pouze pro zaměstnance a partnery této firmy). Za takto nasbírané osvětlovací zařízení získá provozovatel sběrného místa na základě smlouvy se společností EKOLAMP s.r.o. finanční prostředky. Po celé ČR existuje již 3 648 sběrných míst. Na obrázku č. 9 jsou sběrná místa v okolí města Plzeň. (EKOLAMP s.r.o., 2017)

Obr. č. 9: Sběrná místa v okolí města Plzeň

Zdroj: EKOLAMP – mapa sběrných míst, 2017

5 Dotazníkové šetření

Tato část diplomové práce je zaměřena na dotazníkové šetření týkající se problematiky veřejného osvětlení. Jeho hlavním cílem je analyzovat zajišťování a financování veřejného osvětlení na úrovni územních samosprávných celků ve vybraných krajích České republiky za období 2009-2015.

Za dílčí cíle tohoto dotazníkového šetření bylo stanoveno:

- **získat z každého vybraného kraje 9 dotazníků,**
- **získat z každé skupiny obcí rozdělených podle velikostí také 9 dotazníků.**

Návratnost dotazníků z jednotlivých krajů a skupin obcí je okomentována níže. V následující podkapitole je popsána metodika dotazníkového šetření a dále jsou charakterizovány vybrané kraje.

5.1 Metodika dotazníkového šetření

Primární data byla zjišťována formou kvantitativního výzkumu za použití metody dotazování prostřednictvím dotazníku s náhodným výběrem obcí ve vybraných krajích. Dotazník byl zasílán prostřednictvím e-mailu v období srpen 2016 – březen 2017. Tento dotazník se skládal z deseti otázek.

První otázka byla zaměřena na výši výdajů na spotřebu energie pro soustavu VO v letech 2009-2015. Druhá otázka se také týkala finančních prostředků, které byly vynaloženy taktéž v období let 2009-2015 na běžné opravy a údržbu VO. Třetí otázka se vztahovala k pasportu VO. Zde obce vyplňovaly jednotlivé počty lamp (tzv. světelných bodů) opět v uvedených letech, tzn. 2009-2015.

Čtvrtá otázka se zaměřovala na problematiku modernizace VO. V této otázce obce odpovídaly, zda proběhla rekonstrukce VO a to konkrétně v jakém roce (2009-2015). Na tuto otázku navazovala otázka číslo pět, která se týkala toho, zda na tuto rekonstrukci VO byla poskytnuta dotace. V případě, že obce odpověděly na tuto otázku ANO, byla zde doplňující otázka, kde obce uváděly konkrétního poskytovatele dotace.

Šestá a sedmá otázka se vztahovala k provozovateli VO. V šesté otázce obce vybíraly provozovatele VO z následujících možností: obec/město, organizace zřízená obcí/městem, podnikatelský subjekt nebo dodavatel energie. Tato otázka byla rozdělena na dvě části - původní provozovatel a provozovatel po změně. Sedmá otázka byla právě zaměřena na změnu dodavatele a to konkrétně v jakém roce proběhla (2009-2015).

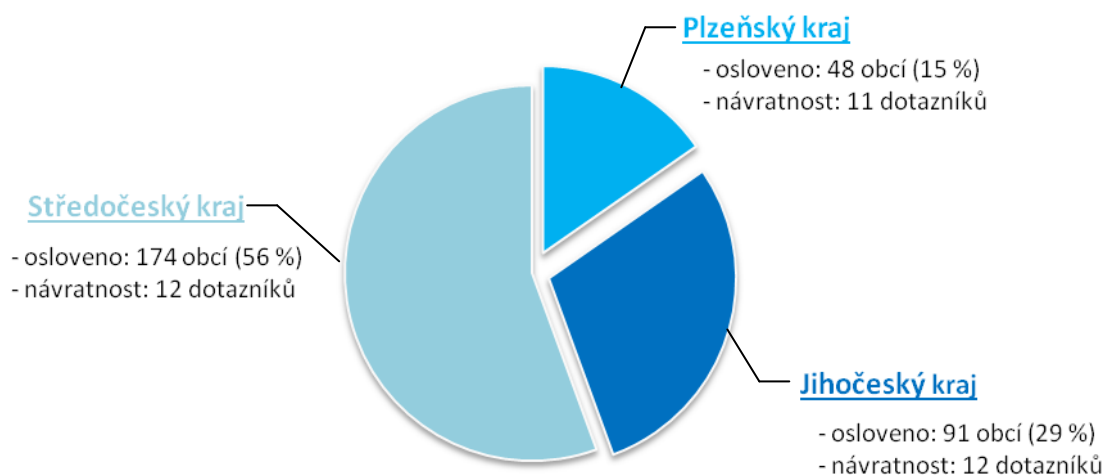
Na stejném principu byly konstruovány i otázky číslo osm a devět, které se ale tentokrát týkaly dodavatele energie. V osmé otázce obce volily dodavatele z následujících možností: ČEZ, E.ON, Centropol, PRE nebo zde měly možnost jiné odpovědi. Opět byla otázka rozdělena na část původního dodavatele a dodavatele po změně. V jakém roce proběhla změna dodavatele, vyplňovaly obce v otázce číslo devět.

Poslední, desátá otázka, se vztahovala k možnosti využívání financování prostřednictvím společnosti EKOLAMP s.r.o. Zde obce odpovídaly, zda tuto možnost využívají nebo ne. Dotazník byl zasílán formou souboru programu EXCEL, aby vyplnění dotazníku pro obce bylo co nejjednodušší. V příloze A je uvedena listinná podoba tohoto dotazníku.

Pro dotazníkové šetření byl nejprve vybrán Plzeňský kraj, Jihočeský kraj a Karlovarský kraj. Po neúspěšném sběru dat v Karlovarském kraji (kdy z 39 poslaných dotazníků se ve stanoveném časovém období vrátily pouze čtyři vyplněné) bylo dotazníkové šetření přesunuto do Středočeského kraje. V tomto kraji existuje 1 145 obcí (nejvíce ze všech ostatních krajů) a zaujímá také první místo v počtu obyvatel a rozlohy. Z těchto důvodů bylo dotazníkové šetření přesunuto právě do Středočeského kraje.

Po této změně (vyřazení Karlovarského kraje z dotazníkového šetření) bylo tedy celkem v rámci šetření osloveno 313 obcí (353 včetně oslovených obcí z Karlovarského kraje), z toho 48 z Plzeňského kraje, 91 obcí z Jihočeského kraje a 174 obcí ze Středočeského kraje (viz obr. č. 10). Nárůst v počtu oslovených obcí především ve Středočeském kraji byl z důvodu toho, aby po neúspěšném sběru dat v Karlovarském kraji byla zajištěna dostatečná návratnost v krátkém časovém období.

Obr. č. 10: Počet oslovených obcí z jednotlivých krajů

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Z celkového počtu oslovených obcí z Plzeňského kraje (tj. 48 obcí což představuje 15 % z celkového počtu oslovených obcí) se vrátilo 11 vyplněných dotazníků (22,9% návratnost) a **dílčí cíl dotazníkového šetření byl tedy splněn.**

Z Jihočeského kraje bylo osloveno celkem 91 obcí (tj. 29 % z celkového počtu oslovených obcí) a zde se vrátilo 12 vyplněných dotazníků (13,2% návratnost) – **dílčí cíl také splněn.**

Po vyřazení Karlovarského kraje z dotazníkového šetření bylo následně osloveno 174 obcí ze Středočeského kraje (tj. 56 % z celkového počtu oslovených obcí), ze kterého se vrátilo také 12 vyplněných dotazníků (6,9% návratnost) a i zde byl **dílčí cíl splněn.**

Vše sumarizuje tabulka č. 10. V této tabulce jsou také uvedeny počty oslovených obcí v rámci jednotlivých kategorií obcí. Tyto kategorie byly rozděleny podle velikosti obcí na malé obce (do 1 000 obyvatel), střední obce (od 1 001 do 5 000 obyvatel) a velké obce (nad 5 001 obyvatel).

Tab. č. 10: Návratnost dotazníků z jednotlivých krajů

Kraj	Celkový počet obcí v kraji	Počet oslovených obcí	Návratnost dotazníků [ks]	Návratnost dotazníků [%]	Splnění dílčího cíle
Plzeňský kraj	501	48	11	22,9	✓
– malé obce	410	22	4	18,2	
– střední obce	77	12	5	41,7	
– velké obce	14	14	2	14,3	
Jihočeský kraj	623	91	12	13,2	✓
– malé obce	521	32	4	12,5	
– střední obce	81	42	4	9,5	
– velké obce	21	17	4	23,5	
Středočeský kraj	1 145	174	12	6,9	✓
– malé obce	894	86	4	4,7	
– střední obce	212	55	5	9,1	
– velké obce	39	33	3	9,1	
CELKEM	2 269	313	35	11,2	-

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Tabulka č. 11 ukazuje návratnost dotazníků z jednotlivých kategorií obcí rozdělených podle jejich velikosti (podle kritérií, která jsou uvedena výše). I zde byl v každé kategorii obcí **dílčí cíl splněn.** Ze skupiny malých obcí se vrátilo 12 vyplněných dotazníků, ze skupiny středních obcí 14 vyplněných dotazníků a ze skupiny velkých obcí 9 dotazníků.

Tab. č. 11: Návratnost dotazníků z malých, středních a velkých obcí

Kategorie	Celkový počet obcí v dané kategorii	Počet oslovených obcí	Návratnost dotazníků [ks]	Návratnost dotazníků [%]	Splnění dílčího cíle
Malé obce	1825	140	12	8,6	✓
– Plzeňský kraj	410	22	4	18,2	
– Jihočeský kraj	521	32	4	12,5	
– Středočeský kraj	894	86	4	4,7	
Střední obce	370	109	14	12,8	✓
– Plzeňský kraj	77	12	5	41,7	
– Jihočeský kraj	81	42	4	9,5	
– Středočeský kraj	212	55	5	9,1	
Velké obce	74	64	9	14,1	✓
– Plzeňský kraj	14	14	2	14,3	
– Jihočeský kraj	21	17	4	23,5	
– Středočeský kraj	39	33	3	9,1	
CELKEM	2 269	313	35	11,2	-

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Jak je výše uvedeno, pro dotazníkové šetření byl vybrán Plzeňský kraj, Jihočeský kraj a Karlovarský kraj, který byl později vyměněn za Středočeský kraj (viz obr. č. 11).

Obr. č. 11: Kraje vybrané pro dotazníkové šetření

Zdroj: Monitor, informační portál Ministerstva financí ČR, 2017

Vybrané kraje pro dotazníkové šetření mají společné hranice a svou rozlohou jsou si podobné, a proto byly vybrány pro dotazníkové šetření. Středočeský kraj se pouze liší výrazně počtem obyvatel, kdy jeho počet je dvojnásobný oproti Plzeňskému a Jihočeskému kraji. Charakteristiky jednotlivých krajů a seznamy obcí zúčastněných dotazníkového šetření jsou uvedeny v následujících podkapitolách.

5.2 Charakteristika Plzeňského kraje

Na jihozápadě ČR se nachází Plzeňský kraj, který sousedí na severozápadě s Karlovarským krajem, severovýchodně s krajem Středočeským, na jihovýchodě

Obr. č 12: Znak Plzeňského kraje

Zdroj: www.plzensky-kraj.cz

s krajem Jihočeským a na západě tvoří státní hranici s Německem (Bavorskem). Území Plzeňského kraje se rozděluje do sedmi okresů (Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-sever, Plzeň-jih, Tachov a Rokycany), které se liší charakterem krajiny, počtem obyvatelstva i např. ekonomickým potenciálem. Svou rozlohou (7 561 km²) se řadí na třetí místo v rámci velikosti krajů ČR a na jeho území je celkem 501 obcí. Podle počtu obyvatel (576 616) se však řadí až na deváté místo (tvoří 5,46 % celkového počtu obyvatel ČR). V Plzeňském kraji chybí města střední velikosti. Naopak charakteristickým rysem pro tento kraj je vysoký počet malých obcí, které jsou nerovnoměrně rozmístěny a jen Plzeň (169 858 obyvatel) tvoří určitou výjimku. Plzeňský kraj se v roce 2015 podílel na celkovém HDP (hrubý domácí produkt) v běžných cenách 5,1 %, což je 404 565 Kč na 1 obyvatele a řadí se na třetí místo v porovnání s ostatními kraji. (Statistická ročenka Plzeňského kraje, 2017)

Dotazníkového šetření se zúčastnily následující obce z Plzeňského kraje (viz tab. č. 12), které byly rozděleny do skupiny malých, středních a velkých obcí (kritéria viz výše).

Tab. č. 12: Obce z Plzeňského kraje, které se zúčastnily dotazníkového šetření

Skupina	Název obce	Počet obyvatel (stav k 30. 9. 2016)
Malé obce	Skapce	98
	Kostelec	567
	Bezručice	910
	Konstantinovy Lázně	904
Střední obce	Kladruby	1 599
	Štěnovice	1 986
	Kolinec	1 454
	Chodová Planá	1 869
	Bělá nad Radbuzou	1 769
Velké obce	Stříbro	7 684
	Nýřany	7 080

Zdroj: vlastní zpracování dle Monitor, informační portál Ministerstva financí ČR, 2017

5.3 Charakteristika Jihočeského kraje

Jihočeský kraj se rozkládá na jihu ČR a z jihu je obklopen státní hranicí s Německem a Rakouskem a sousedí s Plzeňským, Středočeským, Jihomoravským krajem

Obr. č. 13: Znak Jihočeského kraje

Zdroj: www.kraj-jihocesky.cz

a krajem Vysočinou. Jihočeský kraj se také skládá ze sedmi okresů (Český Krumlov, Prachatice, Strakonice, Písek, Tábor, Jindřichův Hradec a České Budějovice), které jsou charakteristické zemědělskou oblastí, rybníkářstvím a lesnictvím, ale poslední dobou také průmyslem. Svoji rozlohou (10 058 km²) se řadí mezi největší kraje ČR (druhé místo po Středočeském

kraji) a na jeho území se nachází celkem 623 obcí. Podle počtu obyvatel (637 834) se řadí na šesté místo, ale patří mezi kraje s nejmenší hustotou zalidnění z ČR (tz. 63 obyvatel na 1 km²). Poloha Jihočeského kraje je významná v roli přeshraniční spolupráce. Byly zde založeny Euroregion Šumava/Bayerischer Wald/Mühlviertel, Euroregion „Silva Nortica“ a Euroregion Dunaj-Vltava. V roce 2015 se Jihočeský kraj podílel na tvorbě HDP 5,1 % (při přepočtu na 1 obyvatele je to 361 699 Kč a tím se řadí na sedmé místo mezi kraji ČR). (Statistická ročenka Jihočeského kraje, 2017)

Dotazníkového šetření se zúčastnily následující obce z Jihočeského kraje (viz tab. č. 13), které byly rozděleny do stejných skupin jako obce v Plzeňském kraji.

Tab. č. 13: Obce z Jihočeského kraje, které se zúčastnily dotazníkového šetření

Skupina	Název obce	Počet obyvatel (stav k 30. 9. 2016)
Malé obce	Hoštice u Volyně	156
	Dub	380
	Vrábče	741
	Běleč	186
Střední obce	Zdítov	1 712
	Strmilov	1 421
	Boršov nad Vltavou	1 813
	Jarošov nad Nežárkou	1 109
Velké obce	Bechyně	5 154
	Veselí nad Lužnicí	6 464
	Vodňany	6 856
	Dačice	7 472

Zdroj: vlastní zpracování dle Monitor, informační portál Ministerstva financí ČR, 2017

5.4 Charakteristika Středočeského kraje

Středočeský kraj se nachází uprostřed ČR a je největším krajem co se týče rozlohy, počtu obcí i obyvatel. Svou rozlohou (11 016 km²) zabírá skoro 14 % území ČR. V roce

Obr. č. 14: Znak Středočeského kraje

2015 se nacházelo na území Středočeského kraje 1 145 obcí. Středočeský kraj je nejlidnatějším regionem ČR s počtem obyvatel 1 326 876. Ekonomiku kraje významně ovlivňuje jeho poloha, protože sousedí skoro se všemi kraji (kromě krajů na Moravě a Karlovarského kraje) a obklopuje hlavní město Prahu. Právě vazba s Prahou představuje pro kraj

Zdroj: www.kr-stredocesky.cz

ojedinělou výhodu. Ze středočeského kraje totiž hledá mnoho lidí v Praze pracovní příležitosti, kraj doplňuje pražský průmysl či naopak Praze poskytuje rekreaci. Průmysl je významný také pro samotný Středočeský kraj (strojírenství, chemie, potravinářství). Významným celostátním podnikem je ŠKODA AUTO a.s. Mladá Boleslav. Vše se odráží v tom, že v roce 2015 se podílel Středočeský kraj na tvorbě HDP 11, 6 %, což představuje 399 682 Kč na 1 obyvatele a s porovnáním s ostatními kraji se umístil na čtvrtém místě. (Statistická ročenka Středočeského kraje, 2017)

Dotazníkového šetření se zúčastnily následující obce ze Středočeského kraje (viz tab. č. 14), které byly rozděleny opět do stejných skupin.

Tab. č. 14: Obce ze Středočeského kraje, které se zúčastnily dotazníkového šetření

Skupina	Název obce	Počet obyvatel (stav k 30. 9. 2016)
Malé obce	Ořech	959
	Rosovice	809
	Křivoklát	681
	Lhotka	334
Střední obce	Dolní Břežany	3 885
	Kačice	1 278
	Jinočany	1 795
	Kostelec nad Černými lesy	3 627
	Hovorčice	2 292
Velké obce	Říčany	15 027
	Český Brod	6 922
	Mělník	19 230

Zdroj: vlastní zpracování dle Monitor, informační portál Ministerstva financí ČR, 2017

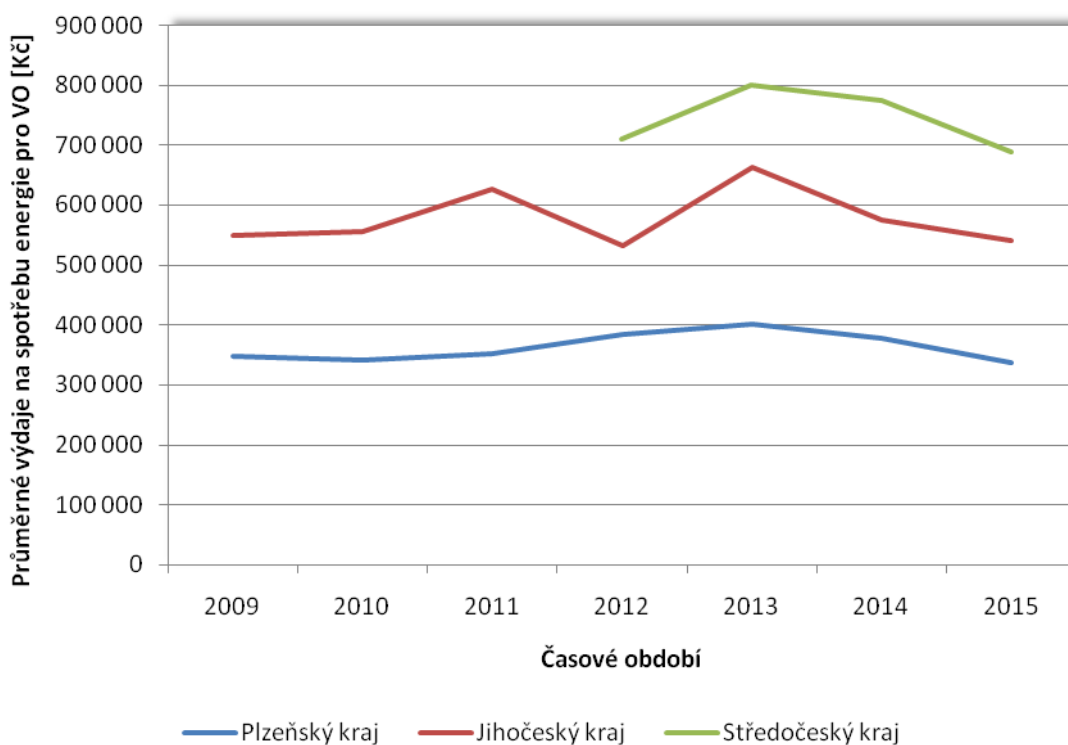
6 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Tato kapitola je zaměřena na vyhodnocení dotazníkového šetření realizovaného v rámci této práce. Následně z těchto výsledků budou vyvozeny závěry. Nejprve budou sesbíraná data analyzována z hlediska přístupu obcí k VO v jednotlivých krajích (budou pozorovány rozdíly mezi Plzeňským, Jihočeským a Středočeským krajem) a poté ta samá data budou analyzována z hlediska přístupu obcí k VO podle jejich velikosti (tzn., jak se k VO přistupuje v malých, středních a velkých obcích). V těchto dvou rovinách bude postupně vyhodnoceno všech deset otázek. Data sesbíraná v rámci dotazníkového šetření, ze kterých se v následujícím textu vychází, jsou uvedena v příloze B.

6.1 Srovnání v rámci krajských zřízení

Nejdříve budou tedy analyzována data z hlediska přístupu k VO v rámci jednotlivých krajů. První otázka byla zaměřena na výši výdajů na spotřebu energie pro VO v letech 2009-2015. Průměrné výdaje za analyzované období a daný kraj ukazuje obrázek č. 15.

Obr. č. 15: Průměrné výdaje na spotřebu energie pro VO za jednotlivé kraje v letech 2009-2015

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Jde zde nutno podotknout, že některé obce ze Středočeského kraje nevyplnily údaje za roky 2009-2011 (konkrétně Říčany a Mělník). Chybějící údaje objasnily obce tím, že tyto starší údaje jsou těžko dohledatelné. Proto průměrné výdaje za Středočeský kraj jsou vypočítány až od roku 2012. Průměrné výdaje za spotřebu energie ve Středočeském kraji jsou vyšší než průměrné výdaje v Jihočeském kraji a dokonce dvakrát vyšší než v Plzeňském kraji. Důvodem je, že se dotazníkového šetření zúčastnily ve Středočeském kraji obce s počtem obyvatel nad 15 000 (Říčany a Mělník) – v Plzeňském a Jihočeském kraji se účastnily realizovaného dotazníkového šetření obce s počtem obyvatel „jen“ kolem 7 000. Říčany a Mělník mají 2,5 krát více světelných bodů než obce s počtem obyvatel kolem 7 000 a to se také projevuje právě na výši výdajů na spotřebu energie, ale také na výši výdajů na běžné opravy (viz analýza druhé otázky). Ve Středočeském kraji byla z této analýzy vyřazena obec Kostelec nad Černými lesy, protože výdaje na spotřebu energie hradí provozovatel VO.

V Jihočeském kraji byly také dvě obce (Dub a Vrábče) vyřazeny z analýzy této otázky, protože nevyplnily požadované údaje. Průměrné výdaje za Jihočeský kraj v letech 2009-2015 se pohybují mezi 500 000 Kč-700 000 Kč.

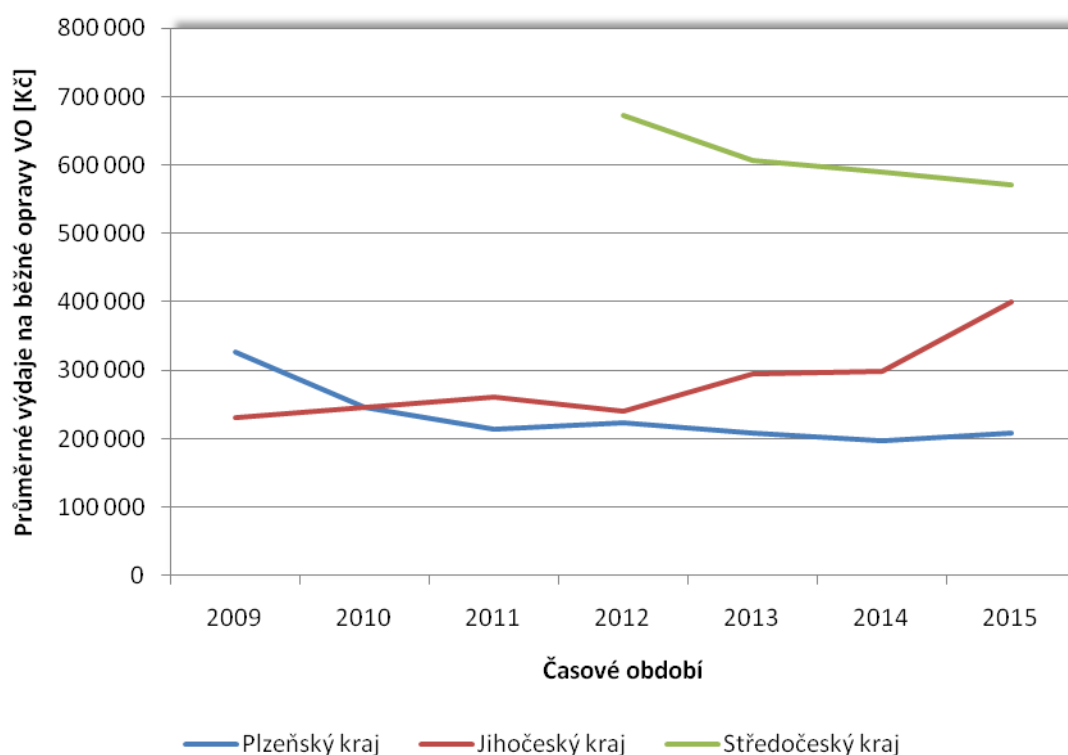
V Plzeňském kraji také bylo nutné vyřadit dvě obce z této analýzy. Konkrétně Bělou nad Radbuzou a Nýřany, které uvedly výdaje na energii včetně výdajů na běžné opravy (což je předmětem druhé otázky). Tyto obce převedly správu VO na svého dodavatele energie a platí stanovenou paušální roční částku. Tuto možnost využívá stále více obcí (potvrdily to další 4 obce, které sice nevyplnily dotazník, ale napsaly, že využívají právě tuto formu spolupráce s dodavatelem energie). V Plzeňském kraji jsou průměrné výdaje na energie pro VO ze všech sledovaných krajů nejnižší.

Společným rysem všech analyzovaných krajů je, že v roce 2013 měly tyto kraje nejvyšší průměrné výdaje a od tohoto roku je možné sledovat klesající trend průměrných výdajů na spotřebu energie. Jedním z důvodů je, že obce v posledních letech stále častěji modernizují starou soustavu VO a nahrazují ji modernějšími a úspornějšími technologiemi (viz čtvrtá otázka, která se týká modernizace VO). Je předpokladem, že klesající trend těchto výdajů bude pokračovat i v následujících letech.

Druhá otázka se týkala také výdajů, ale tentokrát na běžné opravy (údržbu) VO. Zase byly vypočítány průměrné hodnoty za dané kraje – viz obrázek č. 16. Některé obce opět nevyplnily požadované údaje a byly vyřazeny z analýzy této otázky. Z Plzeňského kraje

byly vyřazeny Bělá nad Radbuzou a Nýřany – platí paušální částku provozovateli VO (viz výše), z Jihočeského kraje obec Vrábče – nevyplnily požadované údaje a ze Středočeského kraje Kostelec nad Černými lesy – tyto výdaje hradí provozovatel VO. Za města Říčany a Mělník opět nejsou známy údaje za rok 2009-2011, proto jsou průměrné výdaje za Středočeský kraj vypočítány až od roku 2012.

Obr. č. 16: Průměrné výdaje na běžné opravy VO za jednotlivé kraje v letech 2009-2015

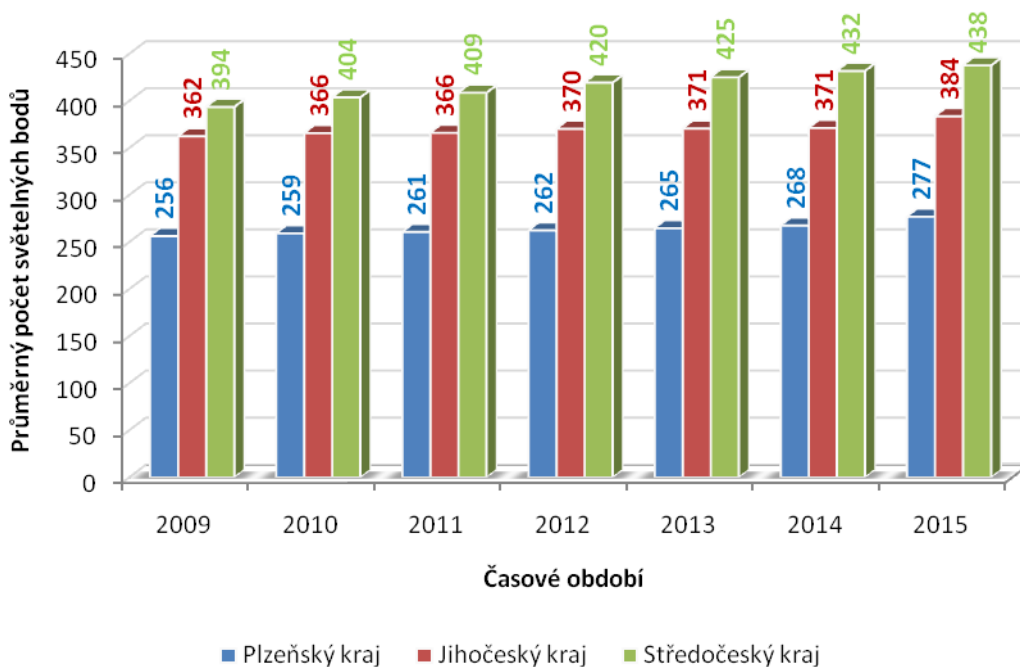

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

V letech 2012-2015 jsou průměrné hodnoty Středočeského kraje vysoce nad průměrnými hodnotami Plzeňského a Jihočeského kraje (viz stejné důvody jako u analýzy první otázky). Průměrné výdaje v tomto kraji ale vykazují klesající trend. V Jihočeském kraji průměrné hodnoty výdajů na běžné opravy VO převážně rostou a naopak v Plzeňském kraji v průběhu analyzovaného období klesají.

Třetí otázka byla zaměřena na pasport VO. Obce v této otázce uváděly počet světelných bodů. Průměrný počet světelných bodů za vybrané kraje v období 2009-2015 ukazuje obrázek č. 17. Celkem 11 obcí (tj. 31 % ze všech dotázaných obcí) bylo vyřazeno z analýzy této problematiky, protože nemají pasport VO, uvedly stav světelných bodů v roce 2016 (nepatří do analyzovaného období) nebo vyplnily pouze počty za roky 2012-2015 (není relevantní pro statistické zpracování).

Obr. č. 17: Průměrný počet světelných bodů v daném kraji

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

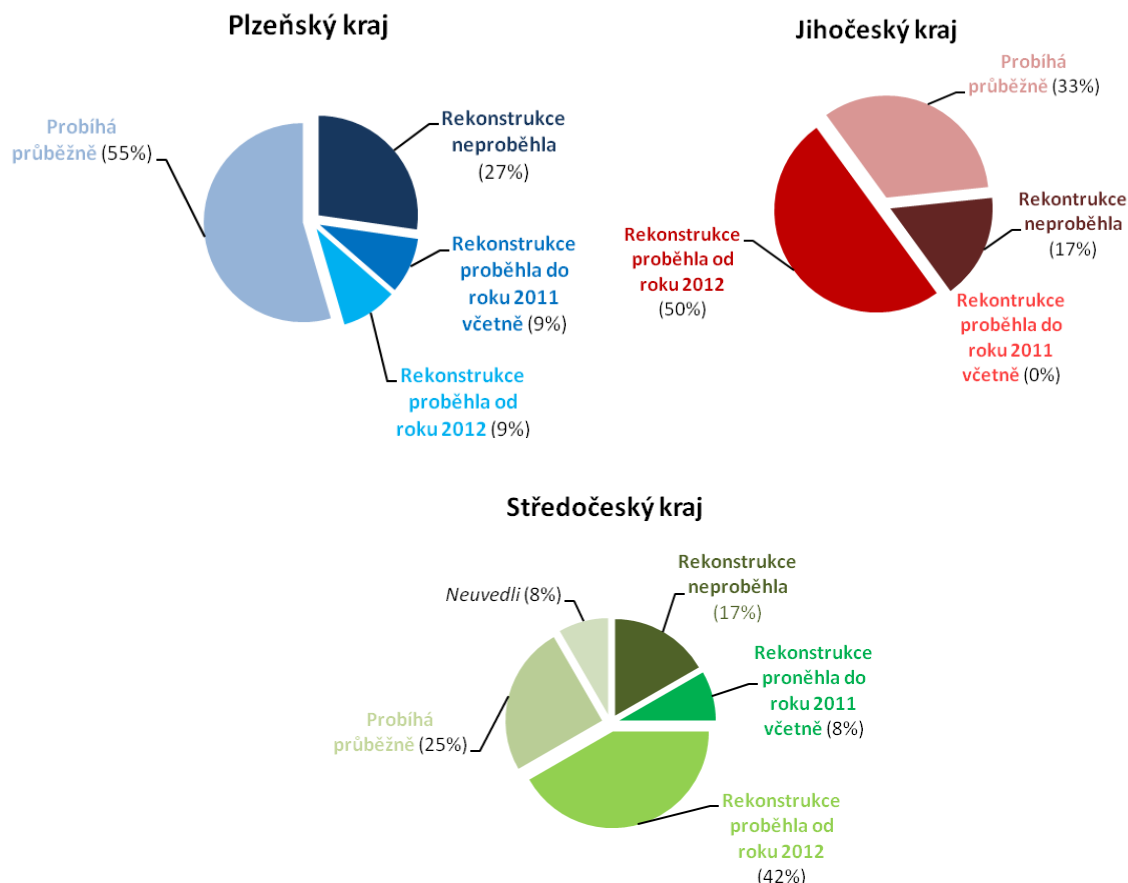
Vyšší průměrné hodnoty u Středočeského kraje v analyzovaném období jsou způsobeny tím, že se dotazníkového šetření zúčastnily z tohoto kraje obce s počtem obyvatel nad 15 000 – jak již bylo řečeno u první a druhé otázky, u kterých tato skutečnost výrazně navyšuje výdaje na spotřebu energie a běžné opravy VO. Z obrázku č. 17 je také patrný mírný rostoucí trend u všech analyzovaných krajů v navyšujícím se počtu světelných bodů. Opět je to z důvodu rekonstrukce soustavy VO (opravy, výměny, přidání nových lamp na méně viditelná místa) a také z důvodu rozrůstání obcí.

Čtvrtá otázka se zaměřovala na problematiku modernizace VO v letech 2009-2015. Toto období bylo rozděleno pro lepší zpracování na období od začátku analyzovaného období do roku 2011 včetně a na období od roku 2012 do konce analyzovaného období. Proběhlo-li několik rekonstrukcí v obou uvedených obdobích, byly obce zařazeny do skupiny obcí, které rekonstruují VO průběžně (některé obce to samy uvedly v dotazníku). Dále zde obce zaškrtovaly možnost, že rekonstrukce VO v analyzovaném období vůbec neproběhla.

Celkem sedm obcí ze všech analyzovaných krajů (tj. 20 % ze všech dotázaných obcí) nerekonstruovalo svou soustavu VO – tři obce z Plzeňského kraje (Skapce, Stříbro a Štěnovice), dvě obce z Jihočeského kraje (Hoštice u Volyně a Boršov nad Vltavou) a dvě obce ze Středočeského kraje (Lhotka a Ořech).

Obrázek č. 18 ukazuje období, ve kterých byla soustava VO modernizována samostatně pro Plzeňský kraj, Jihočeský kraj a kraj Středočeský. Město Říčany se k této otázce vůbec nevyjádřilo.

Obr. č. 18: Období rekonstrukce VO z hlediska krajských zřízení

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

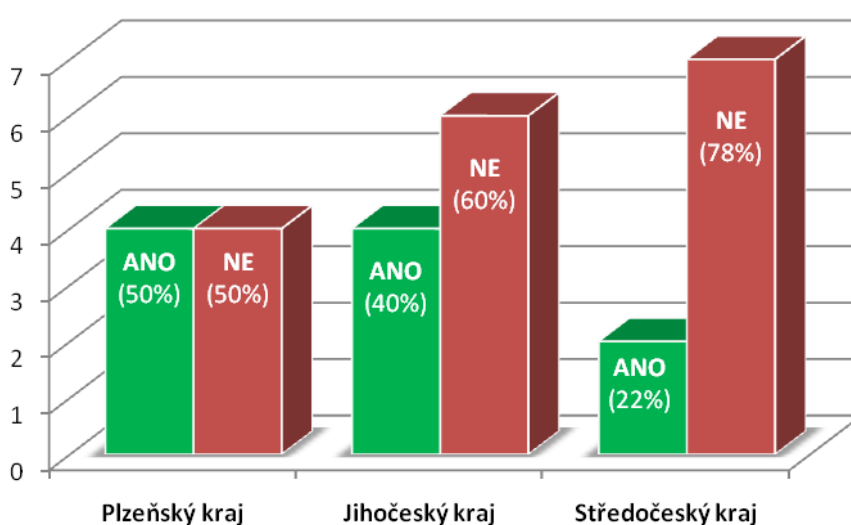
Průběžně svou soustavu VO modernizuje 55 % obcí z Plzeňského kraje, 33 % obcí z Jihočeského kraje a 25 % obcí ze Středočeského kraje. Možnost průběžné rekonstrukce je pro obce přijatelnější než jednorázové rekonstrukce. Obce částečně rekonstruují své části (ať už jsou to jednotlivé ulice, náměstí či jen výměna několika světelných bodů) a zkoušejí různé technologie (pro splnění parametrů svítivosti ale také životnosti). Zásadní pro jednorázové velké rekonstrukce je získání dotace.

V období do roku 2011 včetně proběhla rekonstrukce jen v jedné obci v Plzeňském kraji (tj. 9 % ze všech dotázaných obcích v Plzeňském kraji) a také jen v jedné obci ve Středočeském kraji (tj. 8 % ze všech dotázaných obcích ve Středočeském kraji). V Jihočeském kraji v tomto období neproběhla žádná rekonstrukce.

Pokud obce nerekonstruují soustavu VO průběžně, většinou se pro modernizaci VO rozhodly v období od roku 2012. V tomto období uskutečnila rekonstrukci VO polovina obcí z Jihočeského kraje a téměř polovina (42 %) obcí ze Středočeského kraje. V Plzeňském kraji jen jedna obec rekonstruovala VO v tomto období a je zde tak upřednostňována možnost průběžné rekonstrukce.

Na čtvrtou otázku navazovala pátá otázka, která se týkala toho, zda byla na modernizaci VO poskytnuta dotace. Situaci v jednotlivých krajích ukazuje obrázek č. 19.

Obr. č. 19: Poskytnutí dotace na modernizaci VO z hlediska krajských zřízení

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

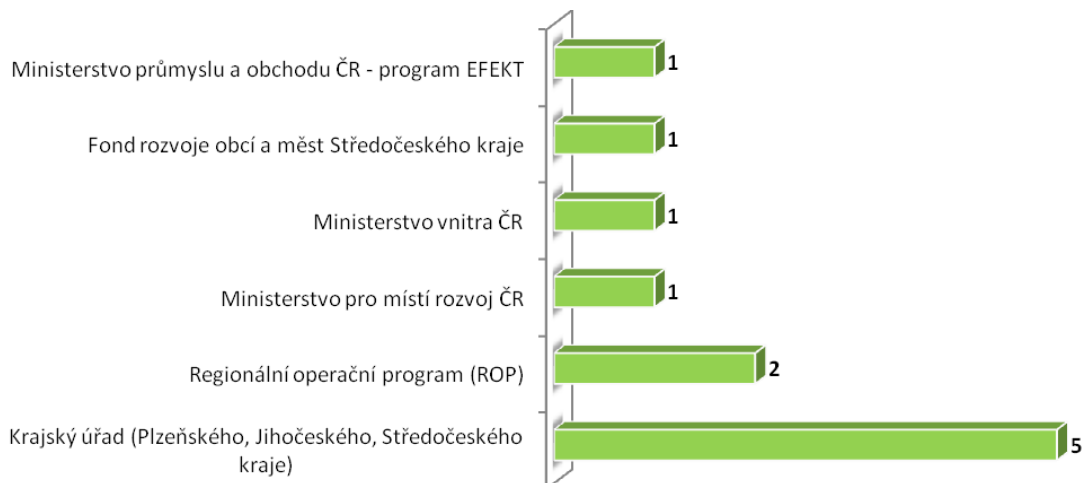
Pro analýzu této otázky byly vyřazeny ty obce, které rekonstrukci VO vůbec neprovedly (tj. sedm obcí). V Plzeňském kraji byla situace zcela vyrovnaná. Čtyřem obcím byla poskytnuta dotace na modernizaci VO a čtyři obce svou modernizaci soustavy VO financovaly jiným způsobem než z dotace.

Naopak v Jihočeském kraji převažují obce, kterým dotace poskytnuta nebyla (celkem šest obcí). Jen čtyři obce využily možnost získání finančních prostředků z dotace. Ve Středočeském kraji byla situace stejná jako v Jihočeském kraji. Zde ale dokonce 7 obcí z 9 nevyužilo možnost financování rekonstrukce VO prostřednictvím dotace. Tuto formu financování využily jen dvě obce.

Obce, kterým byla poskytnuta dotace na rekonstrukci VO, měly zodpovědět ještě doplňující otázku: od koho byla dotace na modernizaci VO poskytnuta. Výsledky této otázky jsou velmi různorodé, proto analýza této otázky nebude členěna zvlášť na Plzeňský, Jihočeský a Středočeský kraj, ale data budou analyzována jako jeden celek

(viz obrázek č. 20). Nejvíce obce využily možnosti získání dotace od místně příslušného krajského úřadu. Dvě obce využily dotace poskytnuté z fondů EU prostřednictvím ROP (regionální operační program), protože jde o obce z Plzeňského kraje (Kostelec a Bezručice), jedná se konkrétně o ROP Jihozápad, který je určen pro region soudržnosti Jihozápad skládající se z Plzeňského a Jihočeského kraje.

Obr. č. 20: Poskytovatelé dotace na rekonstrukci VO

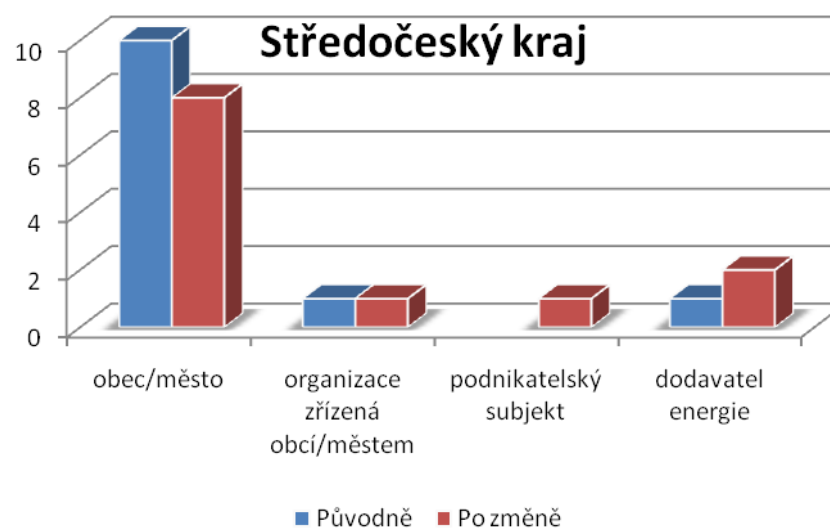
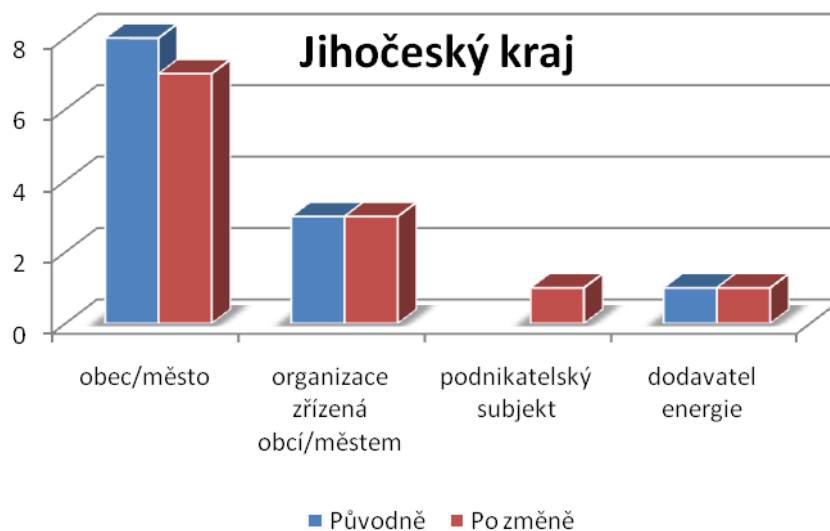
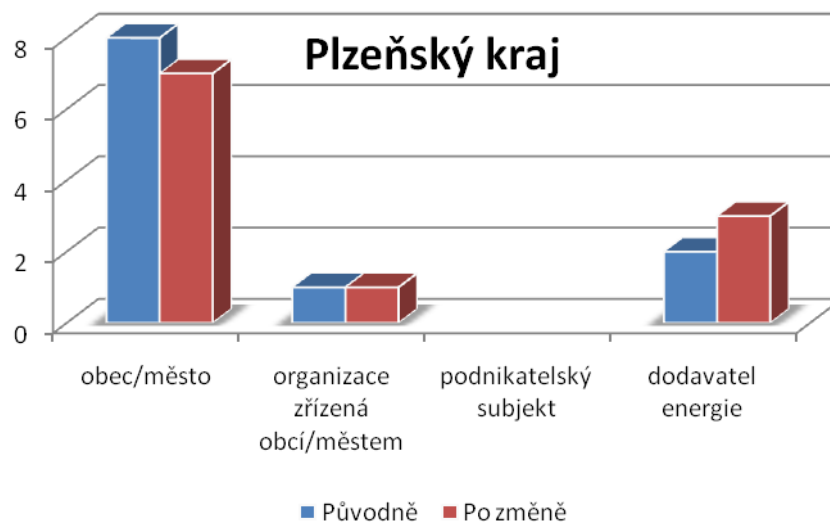
Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Dále obce využily možnost získání finančních prostředků na rekonstrukci VO prostřednictvím ministerstev ČR a ve Středočeském kraji obec Jinočany získala dotaci od Fondu rozvoje obcí a měst Středočeského kraje. Některé obce potvrdily, že plánují rozsáhlejší rekonstrukci VO v následujících letech, ale pro rozhodnutí je zásadní získání dotace. Tyto obce mají již připravenou dotační žádost v programu EFEKT.

Šestá otázka se týkala provozovatele VO. Obce mohly vybírat z následujících možností: obec/město, organizace zřízená obcí/městem, podnikatelský subjekt nebo dodavatel energie. Tato problematika byla zkoumána z hlediska změny provozovatele VO (v jakém časovém období změna proběhla, řeší následující sedmá otázka). V šesté otázce je řešena problematika původního provozovatele VO a případně nového provozovatele VO, jestliže se obec rozhodla pro změnu.

Situaci ve všech zkoumaných krajích je zobrazena na obrázku č. 21. V těchto krajích jasně dominuje možnost, že si sama obec zajišťuje provozování VO. Změna provozovatele VO u obcí není tak častá jako změna dodavatele energie (viz analýza osmé otázky). Celkem tedy jen u čtyř obcí došlo ke změně provozovatele VO v rámci analyzovaného období. Nyní bude postupně analyzována situace v Plzeňském, Jihočeském a Středočeském kraji.

Obr. č. 21: Provozovatel VO v jednotlivých krajích

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

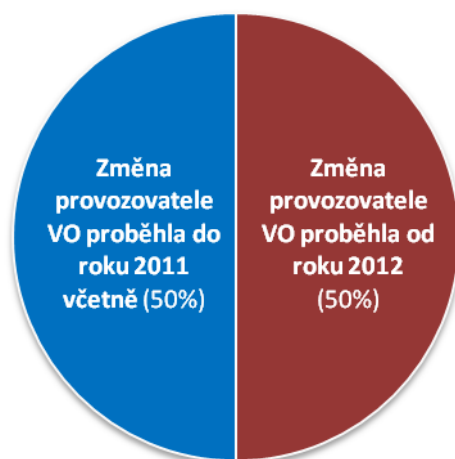
Správu VO si celkem v osmi případech v Plzeňském kraji zajišťuje sama obec, jedna obec si k tomuto účelu zřídila samostatnou organizaci a dvě obce měly již původně provozovatele VO svého dodavatele energie. V Plzeňském kraji jen u jedné obce (Chodová Planá) došlo ke změně provozovatele VO v rámci sledovaného období. V tomto případě obec přenesla správu VO na svého dodavatele.

Také v Jihočeském kraji si nejčastěji správu VO zajišťuje sama obec (8 obcí). Zde se ale také častěji objevuje možnost provozování VO prostřednictvím organizace, kterou si obec pro tento účel zřídila (celkem třikrát). Jedna obec přenesla správu VO na svého dodavatele energie. V Jihočeském kraji také jen jedna obec (Dub) změnila svého provozovatele VO, když přenechala správu VO podnikatelskému subjektu.

Ve Středočeském kraji panuje obdobná situace. Správu VO si zajišťuje sama obec celkem v 10 případech, jedna obec (Český Brod) si k tomuto účelu zřídila samostatnou organizaci a jedna obec (Křivoklát) využívá ke správě VO svého dodavatele energie. V tomto kraji dvě obce provedly změnu ohledně provozovatele VO. Obec Ořech převedla správu VO na podnikatelský subjekt a Kostelec nad Černými lesy na dodavatele energie.

Jak již bylo řečeno, sedmá otázka se týkala toho, v jakém časovém období proběhla změna provozovatele VO. Protože změna proběhla jen ve čtyřech případech, nebude tato problematika řešena jednotlivě v rámci Plzeňského, Jihočeského a Středočeského kraje, ale bude řešena jako celek (viz obrázek č. 22). Pro tuto analýzu bylo zkoumané období rozděleno na období od začátku analyzovaného období do roku 2011 včetně a na období od roku 2012 do konce sledovaného období.

Obr. 22: Časové období, ve kterém proběhla změna provozovatele VO

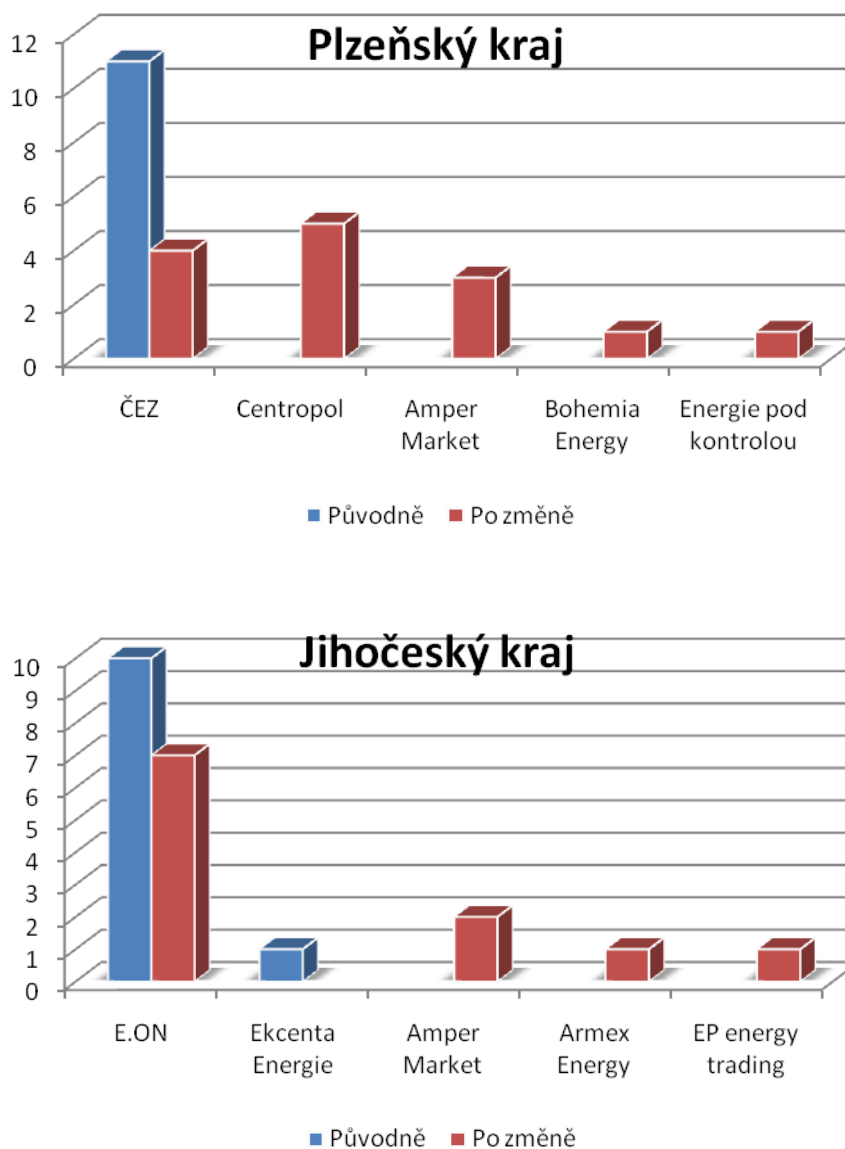
Zdroj: vlastní zpracování, 2017

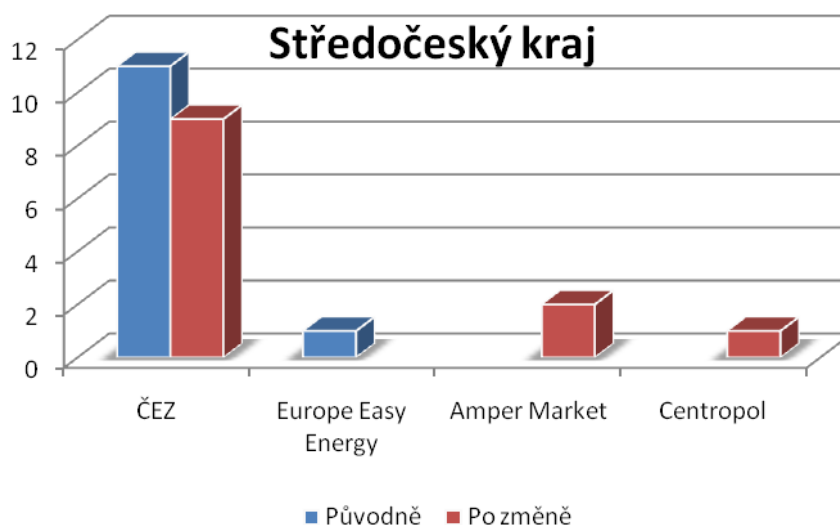

Jak již bylo řečeno, jen čtyři obce přenechaly správu VO jinému provozovateli. Z obrázku č. 21 je patrné, že situace je zcela vyrovnaná. Dvě obce provedly změnu svého provozovatele v dřívějším období (tzn. do roku 2011 včetně) a dvě obce provedly změnu od roku 2012 (obě obce konkrétně v roce 2014).

Osmá otázka byla zaměřena na to, jakého dodavatele energie si obec pro svoji soustavu VO vybrala. Opět byla tato problematika rozdělena na dvě části – původní nebo nový dodavatel energie. Dodavatele energie mění obce častěji než provozovatele VO. Situaci v Plzeňském, Jihočeském a Středočeském kraji ohledně dodavatele energie pro soustavu VO zobrazuje následující obrázek č. 23.

Obr. č. 23: Dodavatel energie pro VO v jednotlivých krajích

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

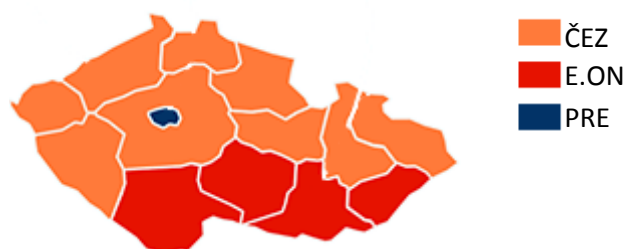
V Plzeňském kraji měly všechny obce jako původního dodavatele energie západočeskou společnost ČEZ a.s. Obce v tomto kraji nejčastěji měnily dodavatele energie pro soustavu VO. Kolinec změnil dodavatele dvakrát za sledované období a obec Kostelec dokonce třikrát za dané období (tyto změny jsou také započítány, a proto je počet dodavatelů po změně větší). Celkem pět obcí uzavřelo smlouvu o dodávce energie pro VO se společností Centropol Energy a.s., tři obce se společností Amper Market a.s. a právě obec Kostelec, která třikrát změnila za sledované období svého dodavatele energie pro VO, využila služeb společnosti BOHEMIA ENERGY entity s.r.o. a Energie pod kontrolou, obecně prospěšná společnost. Všechny obce zúčastněné dotazníkového šetření z Plzeňského kraje měly tedy na začátku analyzovaného období za dodavatele energie společnost ČEZ a.s. a jen čtyři obce u této společnosti zůstaly.

V Jihočeském kraji se město Dačice k této problematice vůbec nevyjádřilo. Město Veselí nad Lužnicí uzavřelo před sledovaným obdobím smlouvu se společností AKCENTA ANERGIE (dnes společnost X Energie s.r.o.). Všechny ostatní obce využívaly služeb společnosti E.ON Energie a.s. Celkem pět obcí během sledovaného období změnilo svého dodavatele energie. Po této změně využívají dvě obce služeb společnosti Amper Market a.s., jedna obec si vybrala jako svého dodavatele energie pro VO společnost ARMEX ENERGY a.s. a další obec společnost EP ENERGY TRADING a.s. V Jihočeském kraji šest obcí zůstalo v analyzovaném období u společnosti E.ON a.s.

Ve Středočeském kraji opět dominuje jako dodavatel energie pro VO společnost ČEZ a.s. Jen tři obce ve sledovaném období změnily svého dodavatele energie – dvě obce uzavřely smlouvu se společností Amper Market a.s. a jedna obec se společností Centropol Energy a.s. Všechny ostatní obce ze Středočeského kraje zůstaly u svého původního dodavatele, v tomto případě u společnosti ČEZ a.s.

Dominance společnosti ČEZ a.s v Plzeňském a ve Středočeském kraji a společnosti E.ON Energie a.s. v Jihočeském kraji je z důvodu rozdělení distribuční sítě v České republice (viz obrázek č. 24).

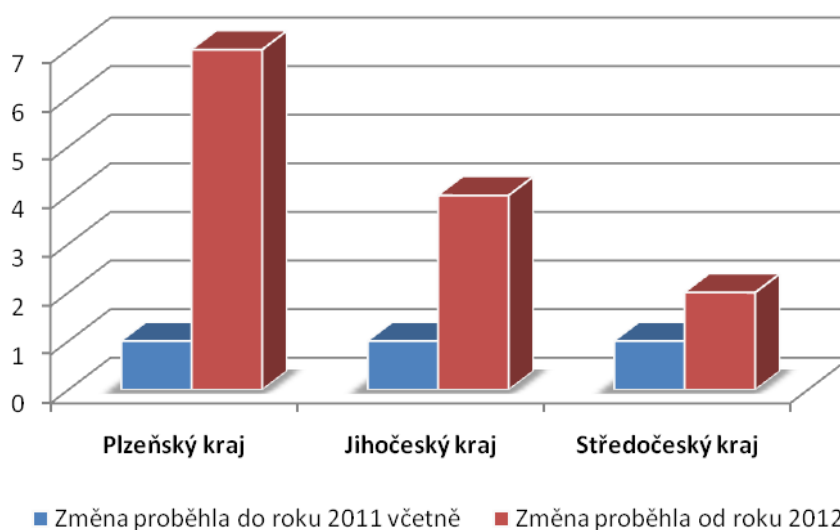
Obr. č. 24: Distribuční síť v České republice

Zdroj: www.cez.cz

Devátá otázka se týkala časového období, ve kterém změna dodavatele energie proběhla. Jak již bylo řečeno, změna dodavatele energie probíhá častěji než změna provozovatele VO, a proto tato otázka je analyzována v členění na Plzeňský, Jihočeský a Středočeský kraj (viz obrázek č. 25).

Obr. č. 25: Časové období, ve kterém proběhla změna dodavatele energie pro VO v jednotlivých krajích

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

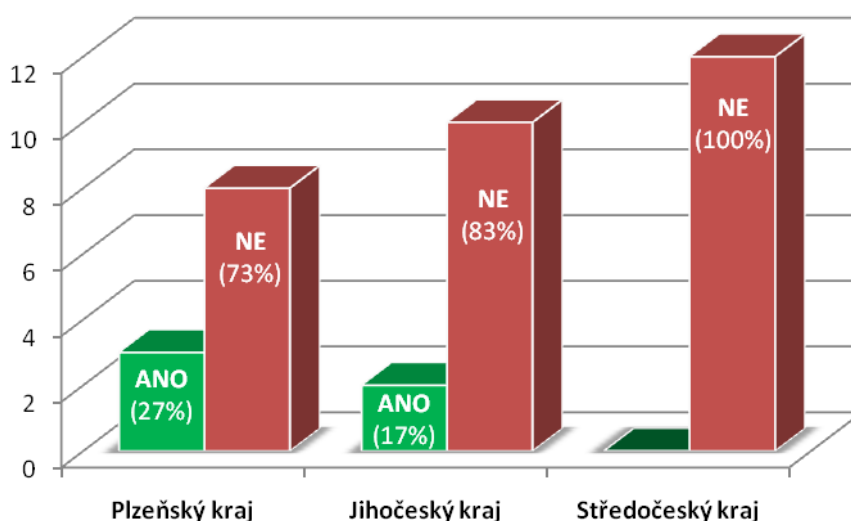
V Plzeňském kraji proběhla změna dodavatele energie nejčastěji ze všech sledovaných krajů (celkem u sedmi obcí). U dvou obcí proběhla změna dokonce několikrát. Kolinec dvakrát změnil dodavatele a Kostelec dokonce třikrát – tyto změny proběhly v letech 2010, 2013 a 2015 (změna v roce 2010 je započítána do období do roku 2011 včetně a změna v roce 2013 a 2015 je započítána jako jedna změna do období od roku 2012). Změny u Kolinec proběhly v letech 2013 a 2014. Tyto změny byly zařazeny jen jednou do období od roku 2012. Právě v tomto období došlo u většiny obcí ke změně dodavatele energie.

V Jihočeském kraji je situace obdobná. I v tomto kraji proběhla jen jedna změna dodavatele energie v období do roku 2011 včetně (konkrétně u obce Zdíkov v roce 2009). U ostatních obcí (celkem u čtyř) proběhla změna v období od roku 2012 jako v Plzeňském kraji.

Ve Středočeském kraji proběhla změna dodavatele energie ze všech analyzovaných krajů jen ojediněle. Konkrétně jen tři obce změnily svého dodavatele energie. Jedna obec tuto změnu provedla do roku 2011 včetně (Dolní Břežany) a zbylé dvě (Rosovice a Říčany) od roku 2012.

Poslední, desátá otázka, byla zaměřena na možnost získání finančních prostředků od společnosti EKOLAMP s.r.o. Obce zde odpovídaly, zda tuto možnost využívají nebo ne. Výsledky této otázky sumarizuje obrázek č. 26.

Obr. č. 26: Využití možnosti získání finančních prostředků od společnosti EKOLAMP s.r.o. v rámci jednotlivých krajů

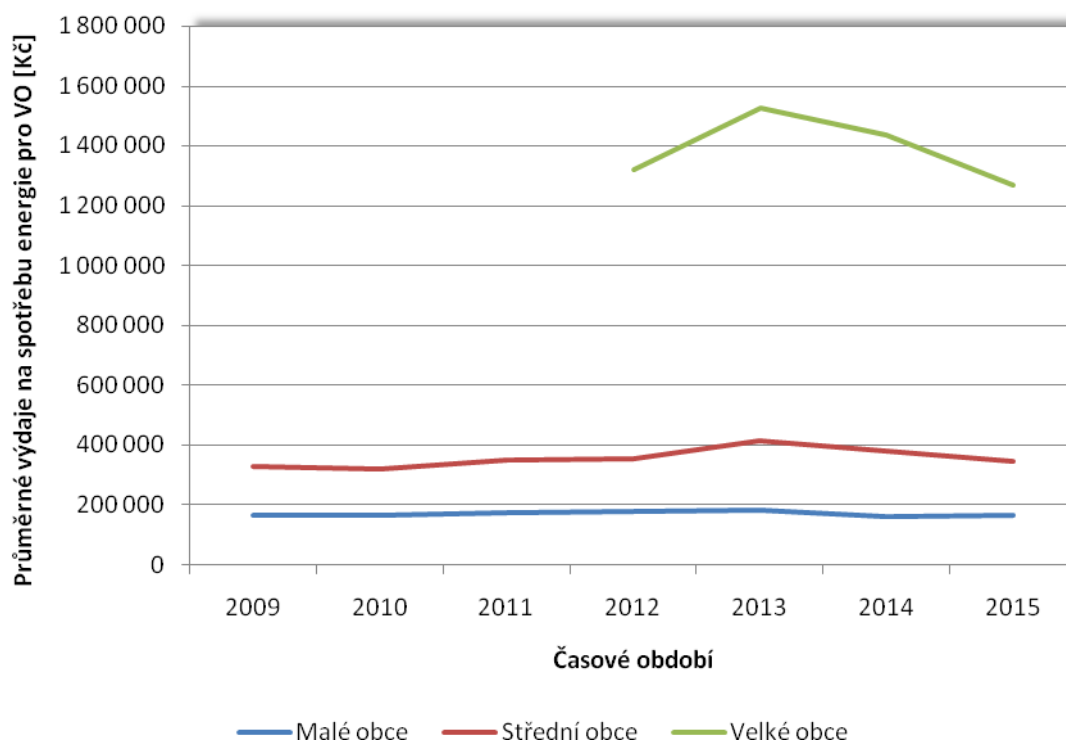
Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Celkově tuto možnost využívá jen 5 obcí z 35. V rámci Plzeňského kraje získávají finanční prostředky od společnosti EKOLAMP s.r.o. tři obce (Kostelec, Konstantinovy Lázně a Kladruby), z Jihočeského kraje tuto možnost využívají jen dvě obce (Dub a Bechyně) a ze Středočeského kraje tuto možnost nevyužívá ani jedna obec. Nutno podotknout, že většina obcí (kromě Bechyně a Kladrub) jsou zařazeny do skupiny malých obcí, kde získání i malé finanční částky může hrát důležitou roli.

6.2 Srovnání z hlediska velikosti obcí

V této kapitole nyní bude všech deset otázek analyzováno z hlediska přístupu obcí k VO členěných podle jejich velikosti. První otázka byla zaměřena na výši výdajů na spotřebu energie pro VO v letech 2009-2015. Průměrné výdaje za analyzované období pro kategorii malých, středních a velkých obcí ukazuje obrázek č. 27.

Obr. č. 27: Průměrné výdaje na spotřebu energie pro VO za jednotlivé skupiny obcí rozdělených podle jejich velikosti v letech 2009-2015

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

I analýza z hlediska velikosti obcí musela být upravena vyřazením několika obcí. Průměrné hodnoty výdajů za skupinu velkých obcí jsou vypočítány až od roku 2012 z důvodu chybějících údajů u měst Říčany a Mělník. V této skupině ještě také bylo vyřazeno město Nýřany, protože uvedlo výdaje na spotřebu energie včetně výdajů na

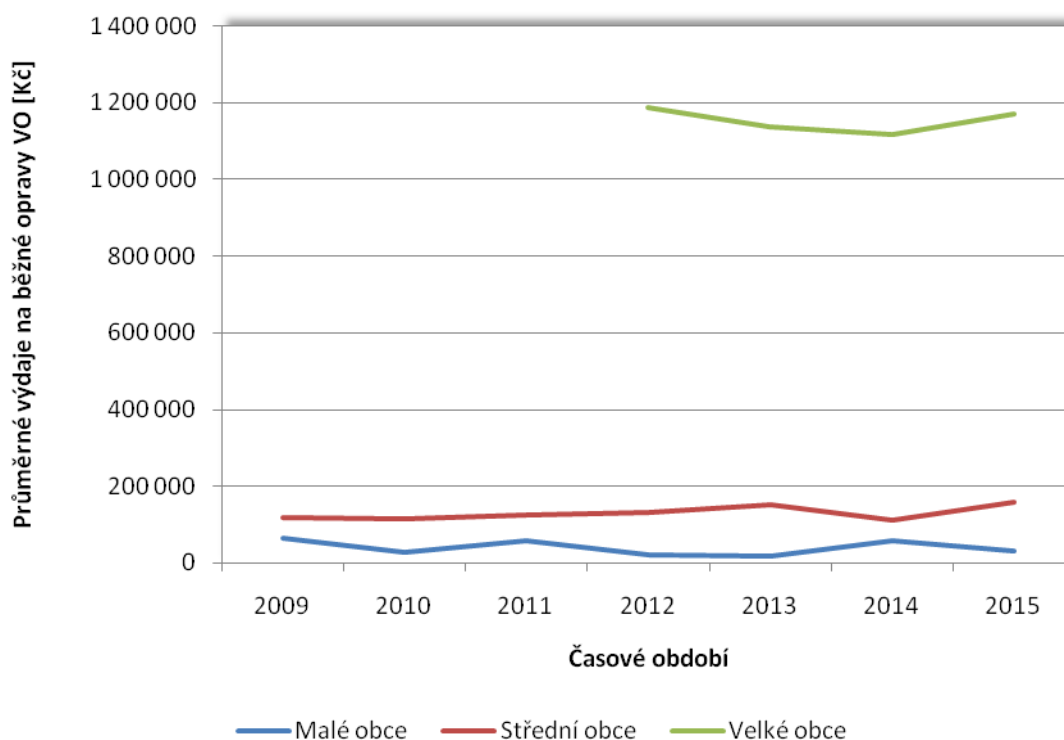
běžné opravy (jak již bylo vysvětleno výše). V této skupině jsou obce s počtem obyvatel kolem 7 000, ale také kolem 15 000 obyvatel. Tyto obce mají daleko větší počet světelných bodů, a proto se dalo předpokládat, že průměrné výdaje na spotřebu energie v této skupině budou několikanásobně vyšší než ve skupině středních a malých obcí. Od roku 2013 průměrné výdaje na spotřebu energie v této skupině klesají.

Průměrné výdaje u malých obcí nepřesáhly za analyzované období 200 000 Kč a dalo by se říci, že je zde vidět konstantní trend. V této kategorii byly z analýzy vyřazeny dvě obce (Dub a Vrábče, obě z Jihočeského kraje), protože nevyplnily požadované údaje.

Průměrné výdaje u kategorie středních obcí se pohybují u hranice 400 000 Kč za rok. Od roku 2013 je možné pozorovat klesající trend těchto výdajů jako u skupiny velkých obcí. Zde byly vyřazeny obce Bělá nad Radbuzou (stejná situace jako u města Nýřany) a Kostelec nad Černými lesy (výdaje hradí provozovatel VO).

Druhá otázka se také týkala finančních prostředků, které byly vynaloženy na běžné opravy VO v letech 2009-2015. Tyto průměrné výdaje za analyzované období pro kategorii malých, středních a velkých obcí ukazuje obrázek č. 28.

Obr. č. 28: Průměrné výdaje na běžné opravy VO za jednotlivé skupiny obcí rozdělených podle jejich velikosti v letech 2009-2015

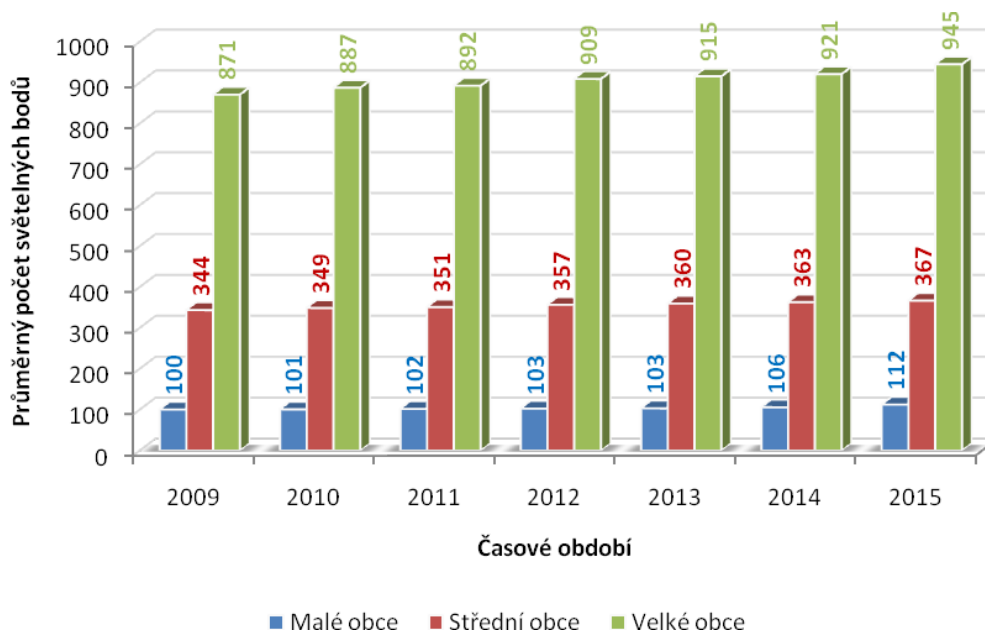
Zdroj: vlastní zpracování, 2017

I zde je vidět obrovský rozdíl mezi průměrnými výdaji u velkých obcí a kategorií středních a malých obcí. Opět musely být z důvodu chybějících údajů vypočítány jen průměrné výdaje za roky 2012-2015 u kategorie velkých obcí. V tomto období průměrné výdaje u těchto obcí klesaly, ale od roku 2014 začínají růst.

U kategorie malých obcí se průměrné výdaje na spotřebu energie vešly za analyzované období do 100 000 Kč za rok. V této kategorii byly vyřazeny pro účely analýzy této otázky dvě obce (Vrábče a Křivoklát – nevyplnily požadované údaje). Ve skupině středních obcí byly také vyřazeny dvě obce (Bělá nad Radbuzou – výdaje na běžné opravy jsou součástí výdajů na energii a Kostelec nad Černými lesy – výdaje hradí provozovatel VO). Průměrné výdaje v této kategorii se pohybují pod 200 000 Kč za rok a jsou si tímto podobné s malými obcemi. Stejně jako u velkých obcí i zde průměrné výdaje od roku 2014 rostou. Naopak u skupiny malých obcí od roku 2014 průměrné výdaje na běžné opravy VO klesají.

Ve třetí otázce obce uváděly počet světelných bodů. Průměrný počet světelných bodů za období 2009-2015 za kategorie obcí členěných podle velikosti ukazuje obrázek č. 29.

Obr. č. 29: Průměrný počet světelných bodů v dané kategorii obcí

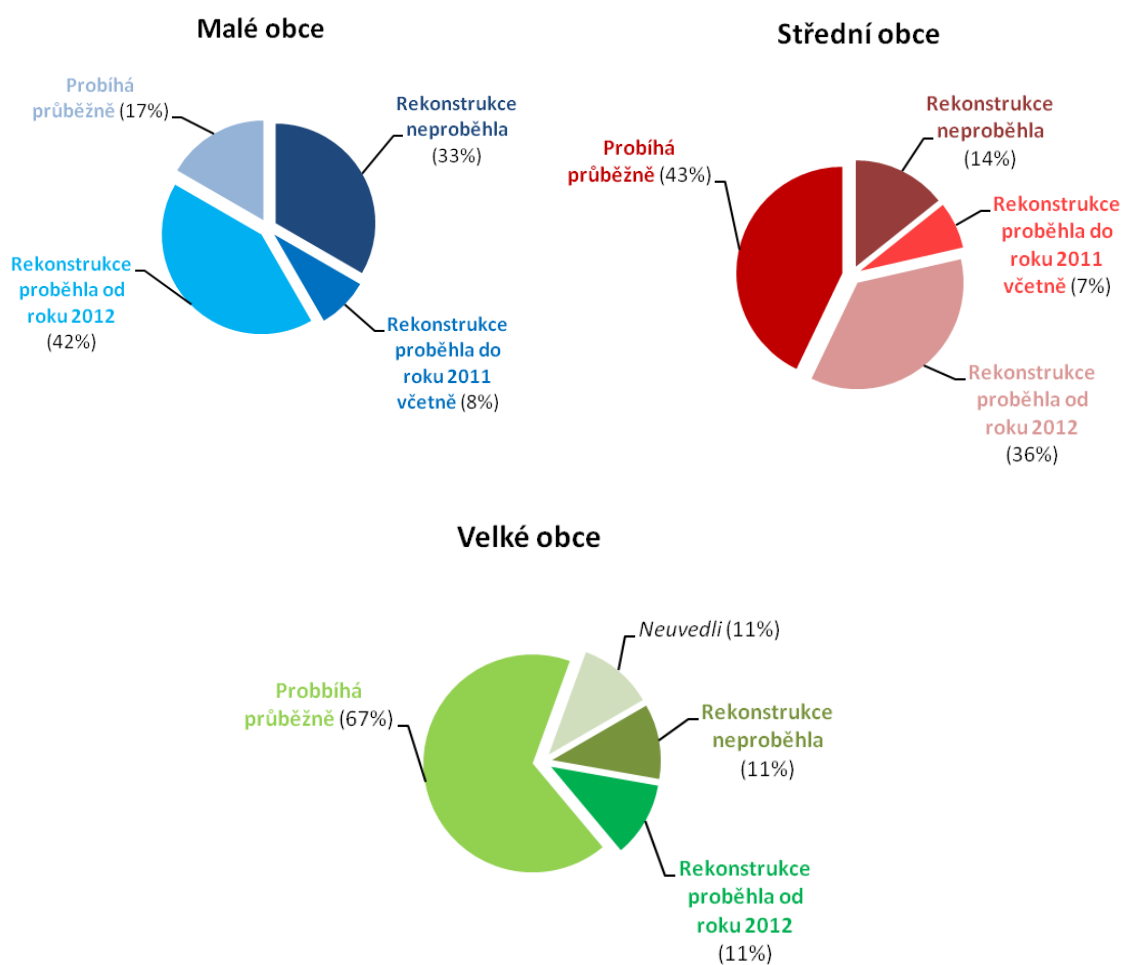
Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Stejně jako u analýzy této otázky z hlediska srovnání v rámci krajských zřízení bylo vyřazeno 11 obcí (viz důvody výše). Nejvíce obcí bylo vyřazeno z kategorie středních obcí (celkem šest), čtyři obce z kategorie velkých obcí a jen jedna obec z malých obcí. Z této skutečnosti je patrné, že malé obce chtějí mít pod kontrolou svůj majetek a hlídají si své výdaje týkající se VO.

Průměrný počet světelných bodů v malých obcích je kolem 100. V kategorii středních obcí je průměrný počet světelných bodů více než 3krát větší než u malých obcí a v kategorii velkých obcí je tento počet dokonce více než 8krát větší. Ve všech kategoriích průměrný počet světelných bodů za analyzované období mírně roste.

Čtvrtá otázka byla zaměřena na problematiku týkající se modernizace VO v letech 2009-2015. Toto období bylo rozděleno (stejně jako u analýzy z hlediska srovnání krajských zařízení) na období do roku 2011 včetně a na období od roku 2012. Proběhlo-li několik rekonstrukcí v obou uvedených obdobích, byly obce zařazeny do skupiny obcí, které rekonstruují VO průběžně. Dále zde obce zaškrtovaly možnost, že rekonstrukce VO v analyzovaném období vůbec neproběhla. Výsledky této otázky sumarizuje obrázek č. 30.

Obr. č. 30: Období rekonstrukce VO z hlediska velikosti obce

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Průběžně svoji soustavu VO modernizují nejčastěji velké obce (67 %), poté střední obce (43 %) a jen 17 % obcí z kategorie malých obcí. Průběžně rekonstruovat VO je snadnější právě pro velké obce, které mohou získat finanční prostředky i z jiných činností obce. U většiny malých obcí je zásadní pro rozhodnutí modernizace VO získání dotace.

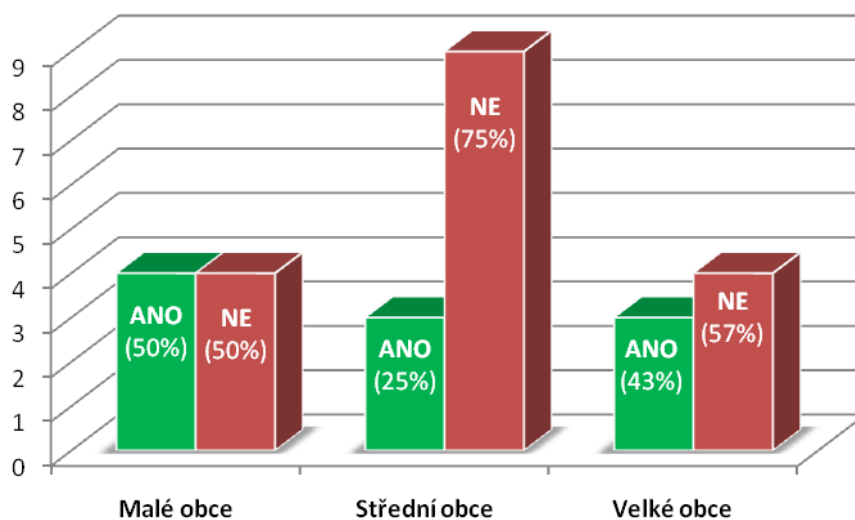
Malé obce se naopak rozhodly většinou pro jednorázovou rekonstrukci v období od roku 2012 (42 %). Jen jedna obec z této kategorie modernizovala soustavu VO do roku 2011 včetně (obec Rosovice ze Středočeského kraje). Ve čtyřech obcích modernizace VO vůbec neproběhla (Skapce, Hoštice u Volyně, Ořech a Lhotka).

Střední obce (jako druhou nejčastější možností) volily rekonstrukci VO v období od roku 2012 (36 %), jedna obec (Chodová Planá) rekonstruovala soustavu VO do roku 2011 a ve dvou obcích (Štěnovice a Boršov nad Vltavou) rekonstrukce VO neproběhla.

Jak již bylo řečeno, u velkých obcí dominuje možnost průběžné rekonstrukce. Ve městě Stříbře neproběhla modernizace VO, ve městě Mělník proběhla rekonstrukce od roku 2012 a město Říčany se k této problematice nevyjádřilo.

Pátá otázka řešila problematiku poskytnutí dotace na modernizaci VO. Situaci v jednotlivých skupinách obcí rozdělených podle velikosti ukazuje obrázek č. 31.

Obr. č. 31: Poskytnutí dotace na modernizaci VO z hlediska velikosti obcí

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

V kategorii malých obcí je situace ohledně poskytnutí či neposkytnutí dotace zcela vyrovnaná (čtyři obce získaly dotaci a čtyři obce financovaly rekonstrukci soustavy VO z jiných zdrojů než z dotace).

Ze skupiny středních obcí celkem devět obcí financovalo rekonstrukci VO z jiných finančních prostředků než získaných z dotace a jen tři obce využily možnost financování prostřednictvím dotace. U kategorie velkých obcí je situace obdobná. Tři obce získaly dotaci na modernizaci VO a čtyři obce tuto možnost nevyužily.

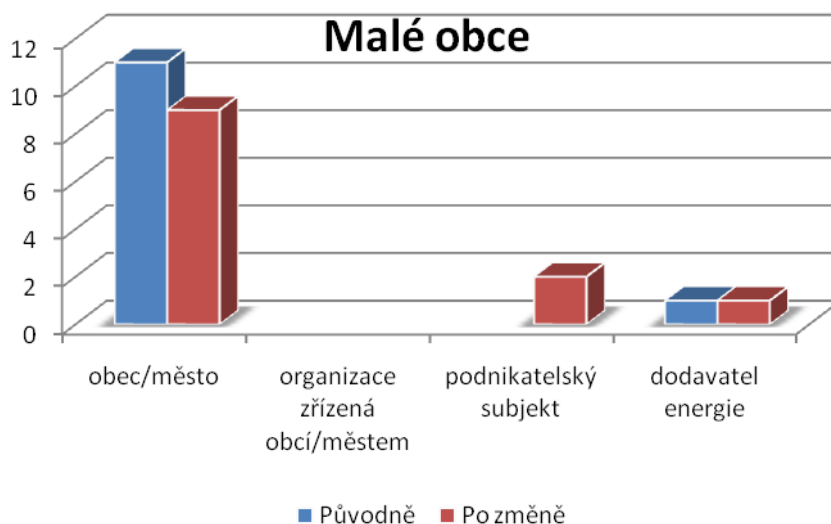
Doplňující otázka týkající se poskytovatele dotace byla již analyzována výše (kapitola 6.1), kde tato problematika nebyla řešena v rámci jednotlivých krajů, ale data byla analyzována jako celek. I z hlediska velikosti obcí by tato otázka byla řešena stejně a z tohoto důvodu již nebude znovu tato doplňující otázka řešena.

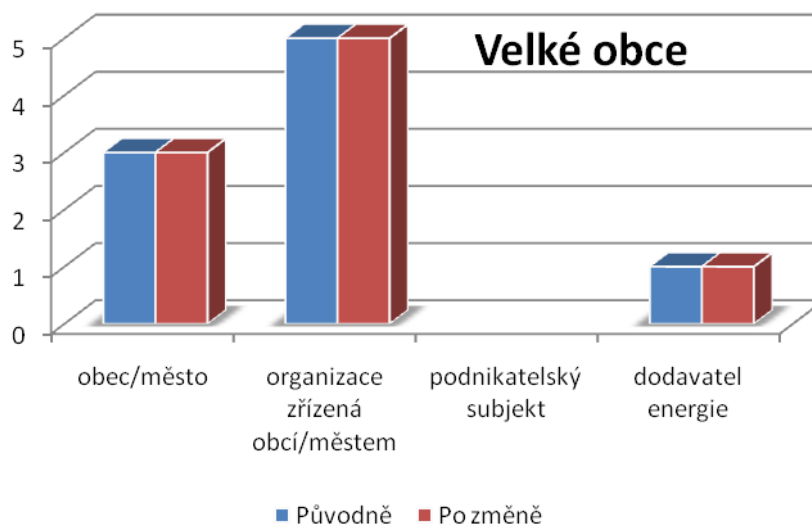
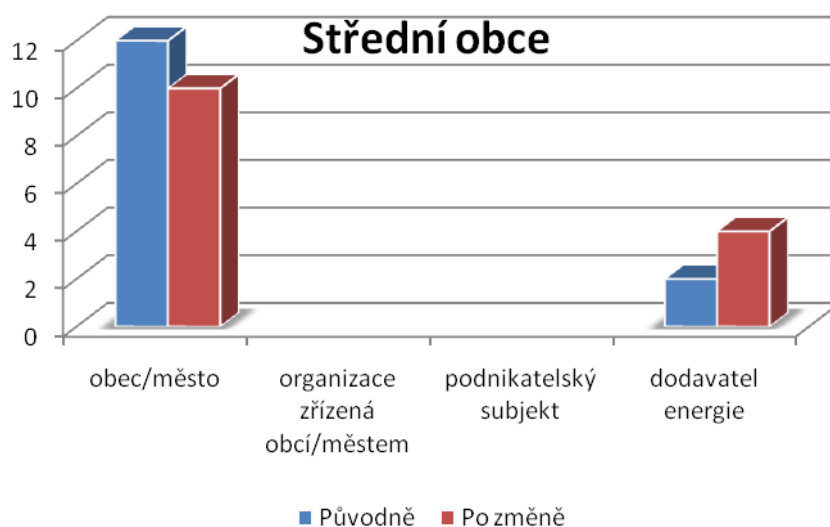
Šestá otázka byla zaměřena na provozovatele VO, konkrétně na původního provozovatele VO a případně na nového provozovatele VO, proběhla-li změna v dané obci. Výsledky této otázky sumarizuje obrázek č. 32.

V kategorii malých a středních obcích jasně dominuje možnost vlastní správy VO (tj. provozovatelem VO je sama obec). Ve skupině malých obcí provedly změnu provozovatele VO jen dvě obce. Tyto obce uzavřely smlouvu s podnikatelským subjektem, který bude zajišťovat správu VO. Jedna obec (Křivoklát) již původně měla za provozovatele VO svého dodavatele energie a u této možnosti zůstala i nadále.

Jak již bylo řečeno i ve skupině středních obcí dominuje vlastní správa VO obcí a již na začátku analyzovaného období měly dvě obce za provozovatele VO svého dodavatele energie (Bělá nad Radbuzou a Boršov nad Vltavou). V této skupině také jen dvě obce změnilly svého provozovatele VO a to konkrétně na svého dodavatele energie (Chodová Planá a Kostelec nad Černými lesy).

Obr. č. 32: Provozovatel VO v obcích členěných podle jejich velikosti

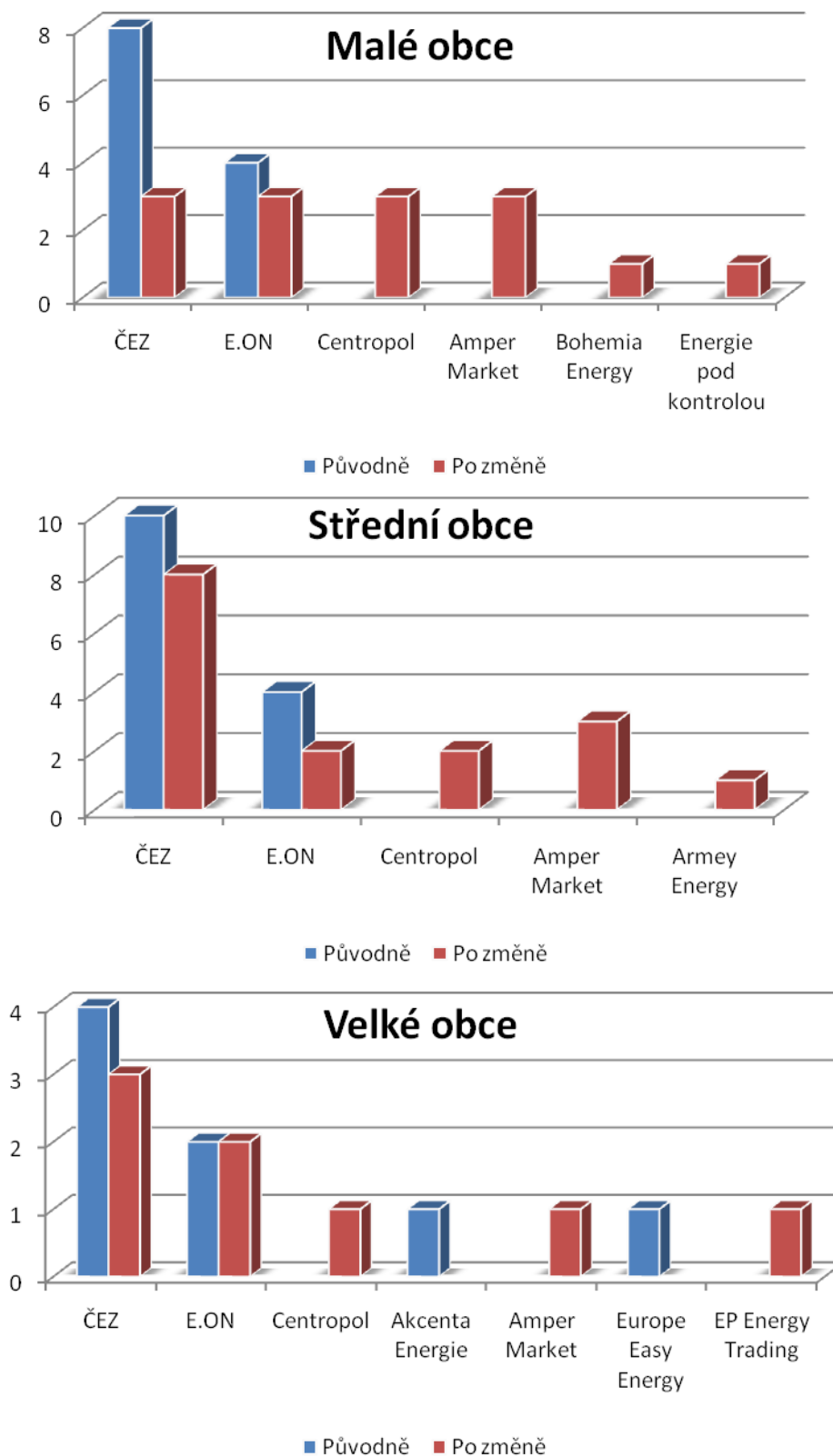
Zdroj: vlastních zpracování, 2017

Na rozdíl od malých a středních obcí dominuje u velkých obcí možnost zřízení organizace zajišťující správu VO. Celkem tuto možnost využívá pět obcí. Tři obce si ponechaly správu VO a jedna obec pro tyto účely uzavřela smlouvu se svým dodavatelem energie. Je nutno podotknout, že v rámci velkých obcí nedošlo v analyzovaném období k žádné změně provozovatele VO.

Sedmá otázka se týkala časového období, ve kterém proběhla změna provozovatele VO. Tato problematika byla také řešena v kapitole 6.1 a opět data byla analyzována jako celek. Proto tato otázka již zde nebude znovu řešena.

V osmé otázce obce volily dodavatele energie pro svou soustavu VO (opět otázka byla rozdělena na původního a nového dodavatele). Výsledky otázky ukazuje obrázek č. 33.

Obr. č. 33: Dodavatel energie pro VO v obcích členěných podle jejich velikosti

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Ve skupině malých obcí převažuje jako původní dodavatel společnost ČEZ a.s. a společnost E.ON Energie a.s. Celkem šest obcí změnilo ve sledovaném období svého dodavatele (obec Kostelec z Plzeňského kraje dokonce třikrát). Nejčastěji obce využily služeb společnosti Centropol Energy a.s. (3 obce) a společnosti Amper Market a.s. (také 3 obce). Obec Kostelec dále využila služeb v rámci analyzovaného období společnosti BOHEMIA ENERGY entity s.r.o. a společnosti Energie pod kontrolou, obecně prospěšná společnost.

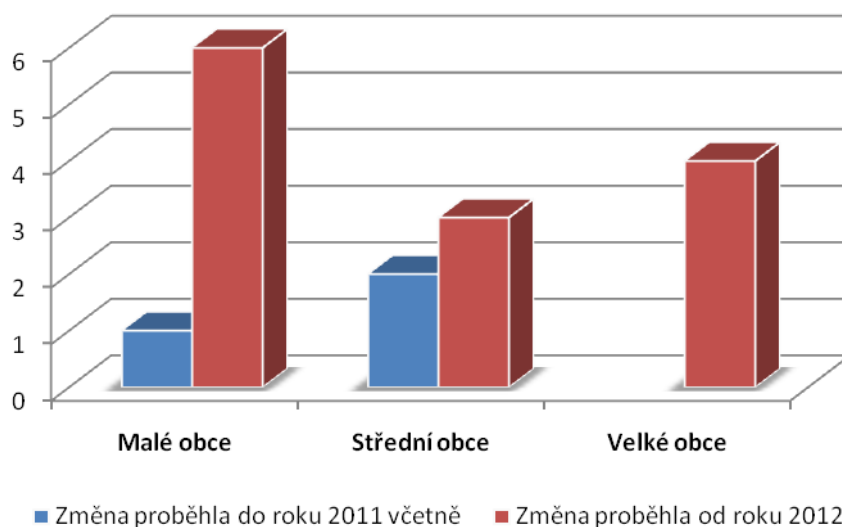
V rámci skupiny středních obcí panovala stejná situace z hlediska původního dodavatele jako u malých obcí (tzn. dominance společností ČEZ a.s. a E.ON Energie a.s.). V této skupině došlo ke změně dodavatele energie celkem u pěti obcí. Opět tyto obce uzavíraly smlouvu se společností Amper Market a.s. a Centropol Energy a.s. Obec Zdíkov z Jihočeského kraje jako jediná přešla ke společnosti Armex Energy a.s.

Ve skupině velkých obcí se město Dačice k této problematice vůbec nevyjádřilo. V této skupině proběhla změna dodavatele u čtyř obcí. Opět dominovala společnost ČEZ a.s. jako původní dodavatel energie pro VO. Na začátku sledovaného období měla jedna obec jako dodavatele energie společnost Akcenta Energie (dnes X Energie s.r.o.) a jedna obec společnost Europe Easy Energy a.s. V rámci analyzovaného období přešly obce opět ke společnostem Centropol Energy a.s., Amper Market a.s. ale také společnosti EP Energy trading a.s.

Devátá otázka byla zaměřena na časové období, v jakém proběhla změna dodavatele energie. Toto časové období bylo rozděleno na starší období (od začátku analyzovaného období do roku 2011 včetně) a mladší období (od roku 2012 do konce analyzovaného období). Výsledky této otázky ukazuje obrázek č. 34.

V rámci sledovaného období ve všech skupinách převládá změna dodavatele provedená od roku 2012 do konce sledovaného časového období. Ve skupině malých obcí došlo ke změně dodavatele v tomto období u šesti obcí a jen u jedné obce v období do roku 2011 včetně. V rámci středních obcí došlo ke změně celkem u tří obcí v období od roku 2012 a u dvou obcí do roku 2011. Ve skupině velkých obcí od začátku sledovaného období do roku 2011 nedošlo k žádné změně dodavatele energie a naopak došlo celkem ke čtyřem změnám v období od roku 2012 do konce sledovaného období.

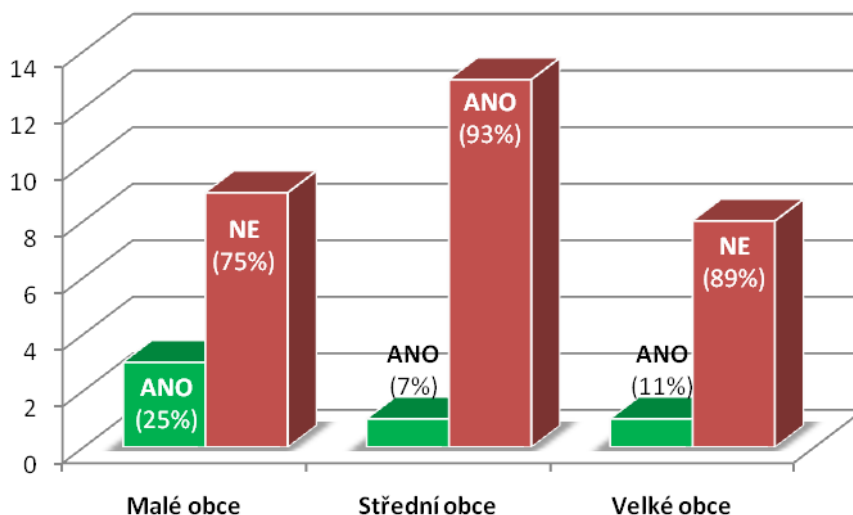
Obr. č. 34: Časové období, ve kterém proběhla změna dodavatele energie pro VO v členění na malé, střední a velké obce

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Desátá otázka se týkala možnosti získání finančních prostředků prostřednictvím společnosti EKOLAMP s.r.o. Zda tuto možnost obce využívají, ukazuje obrázek č. 35.

Obr. č. 35: Využití možnosti získání finančních prostředků od společnosti EKOLAMP s.r.o. v členění na malé, střední a velké obce

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Již v rámci analyzování této otázky z hlediska srovnání jednotlivých krajů bylo řečeno, že tuto možnost využívá jen 5 z 35 obcí zúčastněných dotazníkového šetření. Nejvíce tuto možnost získání finančních prostředků využívají malé obce (3), jen jedna obec ze středních obcí a také jen jedna obec ze skupiny velkých obcí.

7 Shrnutí výsledků a případná doporučení

Na základě realizovaného dotazníkového šetření a analýzy získaných dat v předchozí kapitole se následující část práce věnuje shrnutí výsledků a stanovení případných doporučení k dané problematice.

Průměrné výdaje na spotřebu energie pro soustavu VO od roku 2013 vykazují klesající trend (jak z hlediska analýzy vybraných krajů tak z hlediska analýzy obcí rozdělených podle jejich velikosti). Důvodem je, že většina obcí modernizovala svou soustavu VO od roku 2012 (dochází k nahrazování starých lamp za modernější a úspornější technologii). To také potvrzuje analýza čtvrté otázky. Výsledky této otázky ukazují, že rekonstrukce VO nejčastěji probíhá průběžně nebo proběhla v období od roku 2012.

Z tohoto pohledu by obce měly **i nadále modernizovat** svou soustavu VO, protože výsledky především první otázky potvrzují, že výdaje na spotřebu energie z důvodu použití úspornějších technologií klesají (viz obr. č. 15 a 27).

Průběh průměrných výdajů na běžné opravy VO je jak podle krajů, tak i podle velikosti obcí různý (viz obr. č. 16 a 28). Ve Středočeském kraji jak výdaje na běžné opravy VO, tak i výdaje na energii jsou z analyzovaných krajů nejvyšší – šetření se zúčastnila v tomto kraji větší města než v ostatních dvou krajích. Tato města mají větší počet světelných bodů a to se také projevuje na těchto výdajích.

Důležitou součástí přehledu o finančních prostředcích týkajících se soustavy VO v obci je evidence světelných bodů, tzv. pasport VO. Obce potom mají přehled, na jakém světelném bodě byla provedena oprava atd. Z realizovaného dotazníkového šetření vyplývá, že 31 % dotázaných obcí nemělo požadovaným způsobem pro účely této práce zpracovaný pasport VO. Z pohledu analýzy obcí rozdělených podle jejich velikosti bylo nejvíce obcí vyřazeno ze skupiny středních obcí. Naopak jen jedna obec byla vyřazena ze skupiny malých obcí. Z obou hledisek provedených analýz počet světelných bodů v rámci sledovaného období narůstá, protože se obce rozrůstají a v rámci bezpečnosti přidávají lampy na místa se špatnou viditelností.

Světelné body jsou stejně jako například kulturní dům, obecní byty či knihovna majetkem obce, o kterém by obec měla **vést svoji evidenci**. Navíc tyto informace mohou pomoci při plánování či auditech. Některé společnosti dokonce nabízejí obcím zpracování pasportu VO.

Co se týče modernizace soustavy VO, celkem sedm obcí zúčastněných dotazníkového šetření (tj. 20 % ze všech dotázaných obcí) v rámci sledovaného období svojí soustavu VO vůbec nemodernizovala.

Z hlediska analýzy vybraných krajů více než polovina obcí z Plzeňského kraje rekonstruuje svojí soustavu VO průběžně, polovina obcí z Jihočeského kraje rekonstruovala VO od roku 2012 a v tomto období modernizovala VO také skoro polovina obcí ze Středočeského kraje. V rámci analýzy z hlediska velikosti obcí se u skupiny velkých obcí upřednostňuje průběžná rekonstrukce VO (67 % obcí) u skupiny malých a středních obcí proběhla rekonstrukce VO především od roku 2012.

V tomto případě je pro některé obce rozhodující získání dotace na rekonstrukci VO. V rámci dotazníkového šetření využilo dotaci 10 obcí z 27 obcí, které provedly modernizaci VO. Obce dostaly dotace nejčastěji od místně příslušného krajského úřadu a od ministerstev ČR. Některé obce plánují rekonstrukci VO v následujících letech a potvrdily, že mají již připravené dotační žádosti v programu EFEKT.

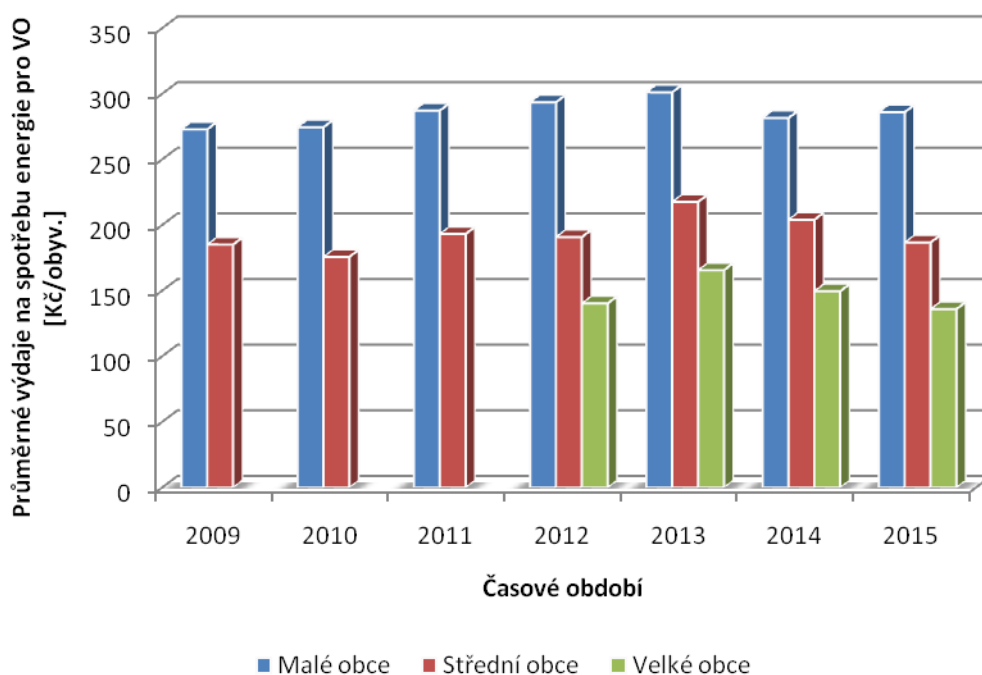
Zde by stálo za zvážení, zda by se vyplatilo **založit DSO** několika obcemi za účelem správy VO. V rámci tohoto svazku obcí by se sdružovaly finanční prostředky na správu VO (výdaje na energii a běžné opravy) či by docházelo k lepšímu přístupu k dotacím na modernizaci soustavy VO. Tím by se dospělo k efektivnějšímu vynakládání finančních prostředků na provozování VO. DSO je samostatnou právnickou osobou a obce by převedly správu VO právě na dotyčný svazek obcí.

Tato situace může být znázorněna na příkladu obcí rozdělených podle jejich velikosti. Velké obce představují DSO, které se skládají z více malých a středních obcí, střední obce představují DSO, které se skládají jen z malých obcí, a malé obce v tomto modelu představují samostatné jednotky.

Byla využita data týkající se výdajů na spotřebu energie pro soustavu VO, které byly v každé obci vztaheny na jednoho obyvatele a následně vypočítána jejich průměrná hodnota v daném roce v rámci sledovaného období. Výsledky tohoto modelu shrnuje obrázek č. 36. Ve skupině velkých obcí jsou průměrné hodnoty vypočítány opět od roku 2012, protože v předešlých letech chybí údaje u některých obcí (již bylo řešeno výše).

Obr. č. 36: Průměrné výdaje na spotřebu energie pro VO za dané kategorie obcí [Kč/obyv.]

Zdroj: vlastní zpracování, 2017

Z obrázku č. 36 je patrné, že průměrné výdaje na spotřebu energie pro VO přepočtené na jednoho obyvatele jsou v kategorii velkých obcí, které představují DSO skládající se z malých a středních obcí, jsou nižší než průměrné výdaje v kategorii malých obcí, které představují samostatně hospodařící jednotky. Bylo by tedy pro ně výhodnější se sloučit do jednoho většího celku – založit DSO (předmět činnosti: správa veřejného osvětlení) a sdružovat tak finanční prostředky, které pokryjí výdaje na spotřebu energie a efektivně se vynaloží v případě potřeby běžných oprav v kterékoliv obci, která je součástí DSO.

Co se týče právě provozovatele VO v rámci sledovaného období změnil svého provozovatele VO jen čtyři obce. Nejčastěji si správu VO zajišťuje sama obec. U skupiny velkých obcí se objevuje možnost provozování VO prostřednictvím organizace, kterou si pro tento účel obec zřídila. Stále častěji obce využívají možnosti přenechání správy VO svému dodavateli energie. V takovémto případě pak obec platí paušální částku ročně, která zahrnuje jak výdaje na spotřebu energie tak výdaje na běžné opravy VO. Častěji obce v rámci analyzovaného období měnily svého dodavatele energie. U obcí zúčastněných dotazníkového šetření převládají velké společnosti jako jsou ČEZ a.s a E.ON Energie a.s. Současně však obce využívají služeb také společností Centropol Energy a.s. a Amper Market a.s.

Finanční prostředky mohou obce také získat prostřednictvím společnosti EKOLAMP s.r.o. Tuto možnost ale využívá jen 5 obcí z 35 dotázaných obcí, tj. jen 14 % obcí. Převážně touto cestou získávají finanční prostředky malé obce.

Právě i tato cesta vede k získání finančních prostředků, které by později mohly být využity například na běžné opravy VO nebo kdekoli jinde. Proto i další obce by si měly zřídit sběrné místo na základě smlouvy se společností EKOLAMP s.r.o. a zajistit tak zpětný odběr osvětlovacích zařízení i například pro své občany, kteří tímto také přispějí k získání finančních prostředků a kteří se chtějí chovat zodpovědně k životnímu prostředí. Navíc tyto služby zpětného odběru jsou poskytovány **zdarma** pro všechny smluvní partnery této společnosti. Obce tím ušetří částku za poplatek za svoz komunálního odpadu, která se u různých společností pohybuje kolem 8 Kč/ks u kompletních svítidel, kolem 2,50 Kč/ks u světelných zdrojů (zářivky, výbojky, LED) a pro ostatní osvětlovací zařízení včetně průmyslových je cena stanovena dle váhové kategorie. (EKOLAMP s.r.o., 2017)

V příloze C je uveden informační leták společnosti EKOLAMP s.r.o., kde je vysvětlena problematika nakládání s elektroodpadem pocházejícím z obecních systémů veřejného osvětlení.

Pro smluvní partnery má tato společnost vypsáný motivační program, v rámci kterého se dají získat finanční prostředky. V tomto motivačním programu jsou smluvní partneři rozděleni do následujících kategorií dle zaměření jejich činnosti:

- Velkoobchod,
- Obec,
- Odpadová společnost,
- Konečný uživatel,
- Poslední prodejce.

V rámci motivačního programu mohou obce získat odměnu ve výši 1 000 Kč, pokud čtvrtletně uveřejní informace pro konečného uživatele o způsobu zpětného odběru světelných zdrojů nebo svítidel. Tyto informace může obec zveřejnit buď v tištěné podobě (článek v časopisu vydávaný danou obcí) nebo v elektronické podobě (článek či banner na internetových stránkách obce). Za rok tedy mohou obce získat za tuto činnost 4 000 Kč. Dále obce obdrží za každý odevzdaný kilogram svítidel (ne světelných zdrojů) finanční odměnu ve výši 3 Kč. Do kategorie svítidel se řadí např. lustry a stolní lampy a do kategorie světelných zdrojů se řadí např. zářivky a úsporné žárovky.

Určitou motivací je také od roku 2012 každoročně pořádaná soutěž Sběrač roku v daných kategoriích. V kategorii Obec je hmotnost svítidel a světelných zdrojů přepočítána na jednoho obyvatele dané obce. V následující tabulce č. 15 jsou uvedeny obce, které v roce 2014 nasbíraly nejvíce kilogramů svítidel a světelných zdrojů, a mimořádné odměny, které získaly v rámci motivačního programu.

Tab. č. 15: Sběrač roku 2014 v kategorii Obec

Umístění	Název obce	Odevzdáno [kg/obyv.]	Odměna
1. místo	Horní Ředice	2,46	20 000 Kč
2. místo	Krabčice	0,47	10 000 Kč
3. místo	Mikulovice	0,45	5 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle veřejně přístupných údajů z webových stránek společnosti EKOLAMP s.r.o., 2017

I takto malé částky získané touto formou spolupráce se společností EKOLAMP s.r.o. jsou pro dané obce jistě přínosné a dají se využít mnoha způsoby.

Závěr

Veřejné osvětlení je v dnešní době neodmyslitelná součást obcí všech velikostí. Obce se v posledních letech vydávají cestou nahrazování zastaralé soustavy veřejného osvětlení úspornějšími technologiemi, což se ukazuje jako krok správným směrem, který se obcím již v průběhu několika let vrací ve formě úspor finančních prostředků, které vydávají na spotřebu energie pro soustavu veřejného osvětlení. V rámci této modernizace veřejného osvětlení jistě berou obce v potaz také estetickou stránku veřejného osvětlení, která přispívá k celkovému dojmu obce. Za zvážení pro obce nepochybně stojí také to, zda budou chtít využít financování modernizace veřejného osvětlení prostřednictvím dotace, nebo mají dostatek svých finančních prostředků.

Obce si prozatím nejčastěji správu veřejného osvětlení zajišťují samy, ale začíná se v posledních letech objevovat možnost přenechání správy veřejného osvětlení svému dodavateli energie. Tato možnost je pro obce přijatelnější, protože je pro ně mnohem jednodušší. U obcí malé velikosti by stálo za zvážení, zda by měly za účelem správy veřejného osvětlení založit dobrovolný svazek obcí. Ukazuje se totiž, že velké obce hospodaří s finančními prostředky v rámci správy veřejného osvětlení daleko efektivněji než právě malé obce.

Obcím se také vyplácí zpracování evidence světelných bodů ve své obci. Mají tak přehled o svém majetku a o všech činnostech, které byly na dotyčném majetku provedeny. Navíc dobře zpracovaný pasport veřejného osvětlení také pomáhá při plánování jiných činností a také při auditech. Pasport veřejného osvětlení v posledních letech hraje také důležitou roli v záchraně lidských životů při dopravních nehodách hlavně v městských částech větších měst.

Výhodou se může stát také spolupráce se společností EKOLAMP s.r.o. zabývající se zpětným odběrem osvětlovacích zařízení. Tato společnost nabízí nejrůznější motivační programy pro obce, aby se co největší počet vysloužilých osvětlovacích zařízení vybral tímto kolektivním systémem zpět a byl řádně recyklován. Prostřednictvím motivačních programů lze získat určitou částku finančních prostředků. Touto cestou samozřejmě obce nezískají finanční prostředky, které by pokryly celou rekonstrukci veřejného osvětlení, ale tyto menší částky mohou být použity i jinde než v rámci veřejného osvětlení.

Jak se jednotlivé obce postaví k možnostem zabezpečování a financování veřejného osvětlení, záleží pouze jen a jen na nich. Neměly by ale zapomínat, že veřejné osvětlení je především veřejnou službou, která má sloužit občanům. V této souvislosti je potřeba zejména zajistit bezpečnost a komfort na veřejných místech.

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Rozdíly mezi různými typy statků	12
Tab. č. 2: Základní aspekty nadací a nadačních fondů	16
Tab. č. 3: Struktura územní samosprávy ve vybraných zemích Evropy.....	23
Tab. č. 4: Závislost počtu členů zastupitelstva obce na počtu obyvatel obce.....	25
Tab. č. 5: Závislost počtu členů zastupitelstva kraje na počtu obyvatel kraje	28
Tab. č. 6: Závislost počtu členů rady kraje na počtu obyvatel kraje.....	29
Tab. č. 7: Hospodaření územních rozpočtů za rok 2015 [v mil. Kč].....	30
Tab. č. 8: Struktura příjmů a výdajů krajů za rok 2014 a 2015 [v mil. Kč].....	31
Tab. č. 9: Struktura příjmů a výdajů obcí a DSO za rok 2014 a 2015 [v mil. Kč]	34
Tab. č. 10: návratnost dotazníků z jednotlivých krajů	42
Tab. č. 11: návratnost dotazníků z malých, středních a velkých obcí	43
Tab. č. 12: Obce z Plzeňského kraje, které se zúčastnily dotazníkového šetření	44
Tab. č. 13: Obce z Jihočeského kraje, které se zúčastnily dotazníkového šetření.....	45
Tab. č. 14: Obce ze Středočeského kraje, které se zúčastnily dotazníkového šetření	46
Tab. č. 15: Sběrač roku 2014 v kategorii Obec	74

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Postup práce.....	8
Obr. č. 2: Struktura PPP projektů ÚSC v ČR ke dni 30. června 2016.....	21
Obr. č. 3: Stupně územní samosprávy v Evropských zemích.....	22
Obr. č. 4: Porovnání území krajů v roce 2016 s kraji platnými od roku 1960.....	26
Obr. č. 5: Podíl jednotlivých příjmů a výdajů krajů v letech 2014 a 2015	32
Obr. č. 6: Dluh krajských samospráv za rok 2015 [Kč/obyv.]	33
Obr. č. 7: Podíl jednotlivých příjmů a výdajů obcí a DSO v letech 2014 a 2015.....	35
Obr. č. 8: Veřejné osvětlení v Plzni	36
Obr. č. 9: Sběrná místa v okolí města Plzeň	39
Obr. č. 10: Počet oslovených obcí z jednotlivých krajů	41
Obr. č. 11: Kraje vybrané pro dotazníkové šetření	43
Obr. č. 12: Znak Plzeňského kraje	44
Obr. č. 13: Znak Jihočeského kraje.....	45
Obr. č. 14: Znak Středočeského kraje.....	46
Obr. č. 15: Průměrné výdaje na spotřebu energie pro VO za jednotlivé kraje v letech 2009-2015	47
Obr. č. 16: Průměrné výdaje na běžné opravy VO za jednotlivé kraje v letech 2009-2015	49
Obr. č. 17: Průměrný počet světelných bodů v daném kraji.....	50
Obr. č. 18: Období rekonstrukce VO z hlediska krajských zřízení	51
Obr. č. 19: Poskytnutí dotace na modernizaci VO z hlediska krajských zřízení	52
Obr. č. 20: Poskytovatelé dotace na rekonstrukci VO	53
Obr. č. 21: Provozovatel VO v jednotlivých krajích	54
Obr. č. 22: Časové období, ve kterém proběhla změna provozovatele VO.....	55
Obr. č. 23: Dodavatel energie pro VO v jednotlivých krajích	56
Obr. č. 24: Distribuční síť v České republice	58

Obr. č. 25: Časové období, ve kterém proběhla změna dodavatele energie pro VO v jednotlivých krajích	58
Obr. č. 26: Využití možnosti získání finančních prostředků od společnosti EKOLAMP s.r.o. v rámci jednotlivých krajů	59
Obr. č. 27: Průměrné výdaje na spotřebu energie pro VO za jednotlivé skupiny obcí rozdělených podle jejich velikosti v letech 2009-2015	60
Obr. č. 28: Průměrné výdaje na běžné opravy VO za jednotlivé skupiny obcí rozdělených podle jejich velikosti v letech 2009-2015	61
Obr. č. 29: Průměrný počet světelných bodů v dané kategorii obcí	62
Obr. č. 30: Období rekonstrukce VO z hlediska velikosti obce	63
Obr. č. 31: Poskytnutí dotace na modernizaci VO z hlediska velikosti obce	64
Obr. č. 32: Provozovatel VO v obcích členěných podle jejich velikosti	65
Obr. č. 33: Dodavatel energie pro VO v obcích členěných podle jejich velikosti.....	67
Obr. č. 34: Časové období, ve kterém proběhla změna dodavatele energie pro VO v členění na malé, střední a velké obce	69
Obr. č. 35: Využití možnosti získání finančních prostředků od společnosti EKOLAMP s.r.o. v členění na malé, střední a velké obce.....	69
Obr. č. 36: Průměrné výdaje na spotřebu energie pro VO za dané kategorie obcí [Kč/obyv.].....	72

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
HDP	Hrubý domácí produkt
IZS	Integrovaný záchranný systém
MAS	Místní akční skupina
MHD	Městská hromadná doprava
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NOZ	Nový občanský zákoník
PO	Právnícká osoba
PPP	Public Private Partnership
ROP	Regionální operační program
RUD	Rozpočtové určení daní
SRN	Spolková republika Německo
SRVO	Společnost pro rozvoj veřejného osvětlení
ÚSC	Územní samosprávný celek
VO	Veřejné osvětlení

Seznam použité literatury

Odborná literatura

- Hejduková, P. (2015). *Veřejné finance – teorie a praxe*. Praha: C. H. Beck.
- Jackson, P. M., & Brown, C. V. (2003). *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia.
- Peková, J., Pilný, J., & Jetmar, M. (2012). *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s.
- Provazníková, R. (2015). *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. Praha: GRADA Publishing a.s.
- Samuelson, P., & Nordhaus, W. (2005). *Ekonomie*. Praha: NS Svoboda.
- Stiglitz, J. E. (1997). *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: GRADA Publishing a.s.
- Špalek, J. (2011). *Veřejné statky. Teorie a experiment*. Praha: C. H. Beck.

Legislativa

- Zákon č. 89/2012., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické zdroje

Akté spol. s r. o. (2017). *Akté spol. s r. o. – projekty epc*. Cit. 10.1.2017, dostupné z: <http://www.akte.cz/index.php/produkty-a-sluzby/projekty-epc>

CEMR (2016) *CEMR*. Cit. 5.11.2016, dostupné z: <http://www.ccre.org>

Český statistický úřad (2017). *Statistická ročenka Jihočeského kraje*. Cit. 9.2.2017, dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/krajske-rocenky#10a>

Český statistický úřad (2017). *Statistická ročenka Plzeňského kraje*. Cit. 9.2.2017, dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/krajske-rocenky#10a>

Český statistický úřad (2017). *Statistická ročenka Středočeského kraje*. Cit. 9.2.2017, dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/krajske-rocenky#10a>

ČEZ (2017). *Produktové řady elektřiny*. Cit. 4.3.2017, dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/elektrina.html>

Deník veřejné správy (2017). *Hospodaření krajských samospráv v roce 2015*. Cit. 27.12.2016, dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6718764>

Deník veřejné správy (2017). *Hospodaření obcí v roce 2015*. Cit. 27.12.2016, dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6718532>

Deník veřejné správy (2017). *Ještě k novele RUD*. Cit. 27.12.2016, dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6715763>

Ekolamp s.r.o. (2017). *Často kladené otázky*. Cit. 5.1.2017, dostupné z: <http://www.ekolamp.cz/cz/casto-kladene-otazky>

Ekolamp s.r.o. (2017). *Mapa sběrných míst*. Cit. 5.1.2017, dostupné z: <http://www.ekolamp.cz/cz/mapa-sbernych-mist>

Ekolamp s.r.o. (2017). *O společnosti*. Cit. 5.1.2017, dostupné z: <http://www.ekolamp.cz/cz/o-spolecnosti/o-nas>

Ekolamp s.r.o. (2017). *Problematika nakládání s elektroodpadem pocházejícím z obecních systémů veřejného osvětlení*. Cit. 31.3.2017, dostupné z: <https://www.ekolamp.cz/data/web/download/svitidla.pdf>

Ekolamp s.r.o. (2017). *Proč být sběrným místem*. Cit. 5.1.2017, dostupné z: <http://www.ekolamp.cz/cz/sberna-mista/proc-byt-sbernym-mistem>

Ekolamp s.r.o. (2017). *Výroční zpráva – charakteristika obchodní korporace a hlavní aktivity*. Cit. 5.1.2017, dostupné z: <http://www.ekolamp.cz/vyrocnizprava/cz/vyrocnizprava-2015/ucetni-zaverka-k-31-prosinci-2015/1-charakteristika-obchodni-korporace-a-hlavni-aktivity>

Ekolamp s.r.o. (2017). *Zpravodaj – květen 2015*. Cit. 1.4.2017, dostupné z: <http://www.ekolamp.cz/data/web/download/zpravodaj-ekolamp-kveten2015.pdf>

Ježek Bohuslav, Červenka Zdeněk (2016). *Využití pasportu VO v rámci složek IZS*. Cit. 4.1.2017, dostupné z: <http://www.srvo.cz/news/a50-kongres-srvo/>

Jihočeský kraj (2017). *Znak a symboly Jihočeského kraje*. Cit. 2.2.2017, dostupné z: http://www.kraj-jihocesky.cz/348/znak_a_symboly_kraje.htm

Krajský úřad Plzeňského kraje (2017). *Symboly Plzeňského kraje*. Cit. 2.2.2017, dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/symboly-pk>

Ministerstvo financí ČR (2015). *Zpráva o vývoji rozpočtového hospodaření obcí, dobrovolných svazků obcí, krajů a Regionálních rad regionů soudržnosti k 31.12.2015*. Cit. 12.12.2016, dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/mesicni-zpravy-o-hospodareni-uzemnich-ro/2015/zprava-o-vyvoji-rozpocetoveho-hospodareni-24361>

Ministerstvo financí ČR (2016). *Aktualizovaný přehled municipálních projektů PPP v ČR - červen 2016*. Cit. 1.10.2016, dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/partnerstvi-verejneho-a-soukromeho-sekto/hodnota-koncesnich-smluv-ppp/2016/aktualizovany-prehled-municipalnich-proj-25611>

Ministerstvo financí ČR (2016). *Partnerství veřejného a soukromého sektoru – základní informace*. Cit. 1.10.2016, dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/podpora-z-narodnich-zdroju/partnerstvi-verejneho-a-soukromeho-sekto/zakladni-informace>

Ministerstvo financí ČR (2017). *Územní monitor*. Cit. 3.2.2017, dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/kraje/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2017). *Dotace na veřejné osvětlení bude možné čerpat až do konce roku 2017*. Cit. 10.1.2017, dostupné z: <http://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/dotace-na-verejne-osvetleni-bude-mozne-cerpat-az-do-konce-roku-2017--222437/>

Národní síť místních akčních skupin České republiky, z. s. (2016). *Místní akční skupiny*. Cit. 16.10.2016, dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

Plzeňský deník (2017). *Podívejte se na úchvatné záběry noční Plzně ze vzduchu*. Cit. 5.1.2017, dostupné z: http://plzensky.denik.cz/zpravy_region/foto-nocni-plzen-jak-ji-videl-dron-20160331.html

Sokanský, Novák, a kol. (2011). *Světelná technika*. Cit. 4.1.2017, dostupné z: http://k315.feld.cvut.cz/CD_MPO/CVUT-6-Svetelna.pdf

Společnost pro rozvoj veřejného osvětlení SRVO (2017). *Revitalizace veřejného osvětlení – možnosti financování, Hasoň Zdeněk, 2010*. Cit. 7.1.2017, dostupné z: <http://www.srvo.cz/zpravodaj/vydani-zpravodaje/>

Středočeský kraj (2017). *Znak kraje*. Cit. 2.2.2017, dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/web/kraj/znak-kraje>

Svaz měst a obcí České republiky (2016). *Svaz měst a obcí České republiky – kdo jsme*. Cit. 16.10.2016, dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/kdo-jsme.aspx>

Svaz měst a obcí České republiky (2016). *Svaz měst a obcí České republiky – členská základna*. Cit. 16.10.2016, dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/clenstvi/clenska-zakladna/default.aspx>

Svazkové školy (2014). *Svazkové školy*. Cit. 14.10.2016, dostupné z: <http://www.svazkoveskoly.cz/svazkove-skoly.html>

Časopisy a jiné publikace

Diederich, J., Goeschl, T., & Waichman, I. (2016). Group size and the (in)efficiency of pure public good provision. *European Economic Review*, 2016 (85), 272-287.

Halásek, J. (2016). Historie krajského zřízení. *Statistika&My, měsíčník českého statistického úřadu*, 2016 (9), 16

Liu, P., Swallow S. K., & Anderson, Ch. M. (2016). Threshold-Level Public Goods Provision with Multiple Units: Experimental Effects of Disaggregated Groups with Rebates. *Land Economics*, 92 (3), 515-533.

Livy, M. R., & Klaiber, H. A. (2016). Maintaining Public Goods: The Capitalized Value of Local Park Renovations. *Land Economics*, 92 (1), 96-116.

Redakčně zpracováno podle knihy Ing. Ladislava Monzera: Osvětlení Prahy, proměny sedmi století. (2016). Historie veřejného osvětlení. *Zpravodaj SRVO – 25 let činnosti*, 6-7.

Taylor, J. E., & Bommel-Misrachi, R. (2017). The elephant in the scheme: Planning for and arend car parking in Melbourne, 1929 – 2016. *Land Use Policy*, 2017 (60), 287-297.

Žák, P., & Švecová, S. (2014). Koncepce veřejného osvětlení měst a obcí – Část 1. *Světlo, časopis pro světlo a osvětlování*, 2014 (2), 10-12

Seznam příloh

Příloha A: Dotazník

Příloha B: Údaje z dotazníků

Příloha C: Informační leták společnosti EKOLAMP s.r.o.

Příloha A: Dotazník

Veřejné osvětlení (VO)

Tento dotazník byl vytvořen a bude sloužit jako podklad ke zpracování diplomové práce na téma "*Analýza zajišťování a financování veřejného osvětlení na úrovni územních samosprávných celků*" v akademickém roce 2016/2017.

Obec/město:

Kraj:

- 1. Výdaje na spotřebu energie pro VO v roce:**
2009	_____	Kč/rok
2010	_____	Kč/rok
2011	_____	Kč/rok
2012	_____	Kč/rok
2013	_____	Kč/rok
2014	_____	Kč/rok
2015	_____	Kč/rok
- 2. Výdaje na běžné opravy VO v roce:**
2009	_____	Kč/rok
2010	_____	Kč/rok
2011	_____	Kč/rok
2012	_____	Kč/rok
2013	_____	Kč/rok
2014	_____	Kč/rok
2015	_____	Kč/rok
- 3. Počet lamp v obci v roce:**
2009	_____
2010	_____
2011	_____
2012	_____
2013	_____
2014	_____
2015	_____

4. Modernizace VO proběhla v roce:

- 2009
- 2010
- 2011
- 2012
- 2013
- 2014
- 2015
- Neproběhla

5. Byla poskytnuta dotace na modernizaci VO?

- ANO *
- NE

* Kdo poskytl dotaci na modernizaci VO? _____

6. Provozovatelem VO je:

Původně

- obec/město
- organizace zřízená obcí/městem
- podnikatelský subjekt
- dodavatel energie

Po změně

- obec/město
- organizace zřízená obcí/městem
- podnikatelský subjekt
- dodavatel energie

7. Změna provozovatele VO proběhla v roce:

- 2009
- 2010
- 2011
- 2012
- 2013
- 2014
- 2015
- Neproběhla

8. Dodavatel energie pro VO je:

Původně

- ČEZ
 EON
 Centropol
 PRE
 jiný: _____

Po změně

- ČEZ
 EON
 Centropol
 PRE
 jiný: _____

9. Změna dodavatele energie pro VO proběhla v roce:

- 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 Neproběhla

10. Využíváte možnost financování prostřednictvím společnosti EKOLAMP?

- ANO
 NE

Děkuji za Váš čas a ochotu vyplnit dotazník!

Romana Barnášová

Příloha B: Údaje z dotazníků

Kraj	Kategorie	Název obce	Výdaje na spotřebu energie VO v roce [Kč]:						
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Plzeňský kraj	Malé obce	Skapce	35 396	35 901	37 023	36 980	37 500	38 102	33 410
		Kostelec	89 291	103 697	105 055	97 130	106 192	115 813	106 364
		Bezručice	228 409	221 675	208 651	224 106	182 769	182 021	204 456
		Konstantinovy Lázně	324 660	334 385	344 866	374 460	405 522	213 505	234 151
	Střední obce	Kladruby	298 061	223 616	260 761	277 869	321 233	250 596	170 745
		Štěnovice	297 728	222 573	270 900	327 273	334 335	296 180	231 696
		Kolinec	301 000	273 539	260 590	286 393	329 508	335 307	208 680
		Chodová Planá	396 397	452 994	467 292	483 646	507 919	535 299	538 745
	Bělá nad Radbuzou*	874 000	1 123 000	1 230 000	1 278 000	1 369 000	1 575 000	1 575 000	
	Velké obce	Stříbro	1 166 000	1 200 000	1 215 000	1 345 000	1 390 000	1 438 000	1 303 000
Nýřany*		2 421 407	2 660 944	2 660 944	2 764 720	2 817 251	2 916 292	3 036 520	
Jihočeský kraj	Malé obce	Hoštice u Volyně	25 900	28 400	31 400	32 900	38 000	36 500	34 400
		Dub	nevyplněno						
		Vrábče	nevyplněno						
		Běleč	17 318	15 638	15 362	16 826	16 667	20 107	26 313
	Střední obce	Zdítov	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
		Strmilov	392 379	294 265	369 979	228 321	298 884	362 635	319 291
		Boršov nad Vltavou	135 427	171 298	262 958	267 455	333 348	341 518	306 338
		Jarošov nad Nežárkou	335 383	345 067	349 618	309 176	318 554	315 613	295 588
	Velké obce	Bechyně	830 000	884 000	964 000	946 000	1 014 000	742 000	824 000
		Veselí nad Lužnicí	972 990	978 069	998 250	837 940	940 400	895 540	883 410
Vodňany		1 099 508	1 235 748	1 555 644	875 408	1 785 149	1 265 975	1 158 171	
Dačice		1 094 800	998 400	1 118 400	1 213 200	1 276 550	1 171 280	955 900	

* výdaje včetně oprav

Kraj	Kategorie	Název obce	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Středočeský kraj	Malé obce	Ořech	230 274	214 144	237 285	218 438	257 350	214 012	235 969	
		Rosovice	131 000	132 000	132 000	138 000	135 000	112 000	115 000	
		Křivoklát	548 000	552 000	600 000	620 000	620 000	650 000	650 000	
		Lhotka	45 000	40 000	41 000	39 000	38 000	43 000	48 000	
	Střední obce	Dolní Břežany	682 273	801 452	799 102	905 465	1 245 163	985 922	878 519	
		Kačice		94 513	82 260	166 743	187 531	112 726	153 950	
		Jinočany	128 237	135 132	208 370	155 979	166 035	110 350	160 190	
		Kostelec nad Č. lesy	<i>hradí provozovatel</i>							
		Hovorčovice	69 454	248 041	285 715	248 420	350 193	350 319	319 398	
	Velké obce	Říčany	<i>nevyplněno</i>				2 768 000	2 275 000	2 588 000	1 948 000
		Český Brod	423 200	615 900	373 700	298 000	386 000	415 000	390 000	
		Mělník	<i>nevyplněno</i>				3 250 000	3 140 000	2 950 000	2 670 000

Kraj	Kategorie	Název obce	Výdaje na běžné opravy VO v roce [Kč]:							
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Plzeňský kraj	Malé obce	Skapce	<i>nevyplněno</i>		1 500	1 300	500	2 500	4 000	
		Kostelec	61 521	35 256	191 625	9 480	31 790	67 907	30 320	
		Bezručice	<i>nevyplněno</i>		13 391	40 357	14 416	35 123	25 000	
		Konstantinovy Lázně	301 280	46 812	186 123	62 123	44 167	16 465	48 165	
	Střední obce	Kladruby	155 425	98 702	154 970	151 499	37 091	120 637	82 920	
		Štěnovice		62 078	86 391	69 623	65 622	32 424	200 000	
		Kolinec	131 000	81 308	70 835	82 344	185 001	40 000	85 531	
		Chodová Planá	255 135	19 424	<i>nevyplněno</i>					
	Velké obce	Bělá nad Radbuzou	<i>součást první otázky</i>							
		Stříbro	1 057 000	1 600 000	1 006 000	1 373 000	1 287 000	1 262 000	1 190 000	
	Nýřany	<i>součást první otázky</i>								
Jihočeský kraj	Malé obce	Hoštice u Volyně	6 000	8 000	3 000	12 000	5 000	10 000	15 000	
		Dub	15 000	11 000	25 000	6 000	8 000	360 000		
		Vrábče	<i>nevyplněno</i>							87 402
		Běleč	<i>nevyplněno</i>	14 374	568	5 951	13 942	8 435	6 343	
	Střední obce	Zdítov	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	565 000	
		Strmilov	32 886	36 925	59 683	37 813	87 699	109 048	73 444	
		Boršov nad Vltavou	35 626	28 381	196 797	67 343	73 117	58 803	195 885	
		Jarošov nad Nežárkou	113 235	177 953	307 085	120 099	157 074	109 072	101 498	
	Velké obce	Bechyně	595 000	587 000	562 000	549 000	627 500	706 000	640 000	
		Veselí nad Lužnicí	732 000	725 000	694 000	687 000	653 000	643 000	655 000	
		Vodňany	312 012	348 164	311 122	355 902	813 151	580 234	1 109 579	
		Dačice	320 868	627 766	571 616	648 974	648 808	547 779	643 070	

Kraj	Kategorie	Název obce	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Středočeský kraj	Malé obce	Ořech	51 696	60 845	73 063	49 844	3 561	48 723	86 817	
		Rosovice	18 000	31 000	96 000	13 000	39 000	19 000	42 000	
		Křivoklát	<i>nevyplněno</i>							
		Lhotka	10 000	12 000	12 000	15 000	12 000	20 000	25 000	
	Střední obce	Dolní Břežany	165 196	249 424	164 820	263 118	322 984	295 877	285 723	
		Kačice	<i>nevyplněno</i>	319 625	100 859	363 002	152 252	151 373	73 521	
		Jinočany	95 111	85 253	47 376	98 488	187 482	92 315	43 541	
		Kostelec nad Č. lesy	<i>hradí provozovatel</i>							
		Hovorčovice	55 067	55 885	42 260	38 227	265 456	68 267	45 182	
	Velké obce	Říčany	<i>nevyplněno</i>				1 842 000	1 476 000	1 478 000	1 493 000
		Český Brod	850 000	1 517 000	1 602 000	1 375 000	1 510 000	1 460 000	1 380 000	
		Mělník	<i>nevyplněno</i>				2 660 000	2 090 000	2 260 000	2 240 000

Kraj	Kategorie	Název obce	Počet lamp v obci v roce:							
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Plzeňský kraj	Malé obce	Skapce	40	40	40	40	40	40	40	
		Kostelec	90	90	90	90	90	103	117	
		Bezručice	177	177	177	179	179	179	225	
		Konstantinovy Lázně	158	160	166	169	170	177	182	
	Střední obce	Kladruby	nevyplněno							
		Štěnovice	70	81	81	82	82	83	83	
		Kolinec	nevyplněno							
		Chodová Planá	280	284	287	287	299	299	299	
		Bělá nad Radbuzou	nevyplněno							
	Velké obce	Stříbro	980	983	983	990	992	992	993	
Nýřany		nevyplněno								
Jihočeský kraj	Malé obce	Hoštice u Volyně	23	25	26	27	28	28	28	
		Dub	29	29	29	29	29	29	29	
		Vrábče	nevyplněno							196
		Běleč	32	32	32	32	32	32	32	
	Střední obce	Zdítov	270	272	272	272	272	272	286	
		Strmilov	155	155	157	157	160	160	162	
		Boršov nad Vltavou	350	350	350	350	350	350	350	
		Jarošov nad Nežárkou	nevyplněno							
	Velké obce	Bechyně	640	640	640	640	640	640	708	
		Veselí nad Lužnicí	934	931	928	925	924	919	924	
Vodňany		nevyplněno								
Dačice		829	858	861	901	901	911	934		

Kraj	Kategorie	Název obce	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Středočeský kraj	Malé obce	Ořech	229	229	229	229	232	232	232	
		Rosovice	76	76	81	81	81	83	84	
		Křivoklát	180	180	180	180	182	182	182	
		Lhotka	70	71	71	73	73	78	85	
	Střední obce	Dolní Břežany	935	940	950	955	955	960	975	
		Kačice	<i>nevyplněno</i>							
		Jinočany	179	179	179	209	209	229	229	
		Kostelec nad Č. lesy	510	530	530	540	549	549	550	
		Hovorčovice	<i>nevyplněno</i>			277	290	320	339	
	Velké obce	Říčany	<i>nevyplněno</i>						2 451	2 496
		Český Brod	970	1 025	1 050	1 089	1 120	1 142	1 165	
		Mělník	<i>nevyplněno</i>			2 680	2 710	2 820	2 990	

Kraj	Kategorie	Název obce	Modernizace VO proběhla v roce:						
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Plzeňský kraj	Malé obce	Skapce	<i>neproběhla</i>						
		Kostelec			X			X	X
		Bezručice	X			X			X
		Konstantinovy Lázně						X	X
	Střední obce	Kladruby	X	X	X			X	X
		Štěnovice	<i>neproběhla</i>						
		Kolinec		X	X			X	
		Chodová Planá		X					
	Velké obce	Bělá nad Radbuzou	X	X	X	X	X		X
		Stříbro	<i>neproběhla</i>						
Jihočeský kraj	Malé obce	Nýřany	<i>průběžně</i>						
		Hoštice u Volyně	<i>neproběhla</i>						
		Dub						X	
		Vrábče					X		
	Střední obce	Běleč							X
		Zdítov						X	
		Strmilov						X	
		Boršov nad Vltavou	<i>neproběhla</i>						
	Velké obce	Jarošov nad Nežárkou						X	
		Bechyně	<i>průběžně</i>						
Veselí nad Lužnicí				X	X	X	X	X	
Vodňany		X	X	X	X	X	X	X	
		X	X	X	X	X	X	X	
		X	X	X	X	X	X	X	

Kraj	Kategorie	Název obce	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Středočeský kraj	Malé obce	Ořech	<i>neproběhla</i>						
		Rosovice			X				
		Křivoklát					X		X
		Lhotka	<i>neproběhla</i>						
	Střední obce	Dolní Břežany	X	X	X	X	X	X	X
		Kačice					X		X
		Jinočany							X
		Kostelec nad Č. lesy	X	X		X	X		
		Hovorčovice					X	X	X
	Velké obce	Říčany	<i>neuvedli</i>						
		Český Brod			X		X		
		Mělník					X	X	X

Kraj	Kategorie	Název obce	Byla poskytnuta dotace na modernizaci VO a kdo ji poskytl?	
Plzeňský kraj	Malé obce	Skapce	<i>neproběhla</i>	
		Kostelec	ANO	ROP Jihozápad
		Bezručice	ANO	ROP Jihozápad, Plzeňský kraj
		Konstantinovy Lázně	NE	
	Střední obce	Kladruby	ANO	Krajský úřad Plzeňského kraje
		Štěnovice	<i>neproběhla</i>	
		Kolinec	ANO	Krajský úřad Plzeňského kraje
		Chodová Planá	NE	
	Velké obce	Bělá nad Radbuzou	NE	
		Stříbro	<i>neproběhla</i>	
		Nýřany	NE	
Jihočeský kraj	Malé obce	Hoštice u Volyně	<i>neproběhla</i>	
		Dub	NE	
		Vrábče	ANO	Jihočeský kraj
		Běleč	ANO	Jihočeský kraj
	Střední obce	Zdítov	NE	
		Strmilov	NE	
		Boršov nad Vltavou	<i>neproběhla</i>	
		Jarošov nad Nežárkou	NE	
	Velké obce	Bechyně	NE	
		Veselí nad Lužnicí	ANO	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Vodňany		ANO	Ministerstvo vnitra ČR	
Dačice		NE		

Kraj	Kategorie	Název obce	Byla poskytnuta dotace na modernizaci VO a kdo ji poskytl?	
Středočeský kraj	Malé obce	Ořech	<i>neproběhla</i>	
		Rosovice	NE	
		Křivoklát	NE	
		Lhotka	<i>neproběhla</i>	
	Střední obce	Dolní Břežany	NE	
		Kačice	NE	
		Jinočany	ANO	Fond rozvoje obcí a měst Středočeského kraje
		Kostelec nad Č. lesy	NE	
		Hovorčovice	NE	
	Velké obce	Říčany		
		Český Brod	ANO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR – program EFEKT
		Mělník	NE	

Kraj	Kategorie	Název obce	Kdo je provozovatelem VO:		
			Původní	Změna proběhla v roce	Po změně
Plzeňský kraj	Malé obce	Skapce	obec/město	neproběhla	-
		Kostelec	obec/město	neproběhla	-
		Bezručice	obec/město	neproběhla	-
		Konstantinovy Lázně	obec/město	neproběhla	-
	Střední obce	Kladruby	obec/město	neproběhla	-
		Štěnovice	obec/město	neproběhla	-
		Kolinec	obec/město	neproběhla	-
		Chodová Planá	obec/město	2010	dodavatel energie
		Bělá nad Radbuzou	dodavatel energie	neproběhla	-
	Velké obce	Stříbro	organizace zřízená obcí/městem	neproběhla	-
Nýřany		dodavatel energie	neproběhla	-	
Jihočeský kraj	Malé obce	Hořtice u Volyně	obec/město	neproběhla	-
		Dub	obec/město	2014	podnikatelský subjekt
		Vrábče	obec/město	neproběhla	-
		Běleč	obec/město	neproběhla	-
	Střední obce	Zdítov	obec/město	neproběhla	-
		Strmilov	obec/město	neproběhla	-
		Boršov nad Vltavou	dodavatel energie	neproběhla	-
		Jarošov nad Nežárkou	obec/město	neproběhla	-
	Velké obce	Bechyně	organizace zřízená obcí/městem	neproběhla	-
		Veselí nad Lužnicí	organizace zřízená obcí/městem	neproběhla	-
		Vodňany	obec/město	neproběhla	-
		Dačice	organizace zřízená obcí/městem	neproběhla	-

Kraj	Kategorie	Název obce	Původní	Změna proběhla v roce	Po změně
Středočeský kraj	Malé obce	Ořech	obec/město	2014	podnikatelský subjekt
		Rosovice	obec/město	neproběhla	-
		Křivoklát	dodavatel energie	neproběhla	-
		Lhotka	obec/město	neproběhla	-
	Střední obce	Dolní Břežany	obec/město	neproběhla	-
		Kačice	obec/město	neproběhla	-
		Jinočany	obec/město	neproběhla	-
		Kostelec nad Č. lesy	obec/město	2009	dodavatel energie
		Hovorčovice	obec/město	neproběhla	-
	Velké obce	Říčany	obec/město	neproběhla	-
		Český Brod	organizace zřízená obcí/městem	neproběhla	-
		Mělník	obec/město	neproběhla	-

Kraj	Kategorie	Název obce	Dodavatel pro VO je:		
			Původní	Změna proběhla v roce	Po změně
Plzeňský kraj	Malé obce	Skapce	ČEZ	2015	Centropol
		Kostelec	ČEZ	2010, 2013 a 2015	Centropol, Bohemia Energy, Energie pod kontrolou
		Bezručice	ČEZ	2014	Amper market
		Konstantinovy Lázně	ČEZ	2014	Centropol
	Střední obce	Kladruby	ČEZ	2016	Amper market
		Štěnovice	ČEZ	neproběhla	-
		Kolinec	ČEZ	2013 2014	Centropol Amper market
		Chodová Planá	ČEZ	neproběhla	-
		Bělá nad Radbuzou	ČEZ	neproběhla	-
	Velké obce	Stříbro	ČEZ	2015	Centropol
		Nýřany	ČEZ	neproběhla	-
	Jihočeský kraj	Malé obce	Hoštice u Volyně	E.ON	neproběhla
Dub			E.ON	neproběhla	-
Vrábče			E.ON	neproběhla	-
Běleč			E.ON	2015	Amper market
Střední obce		Zdítov	E.ON	2009	Armex energy
		Strmilov	E.ON	2014	Amper market
		Boršov nad Vltavou	E.ON	neproběhla	-
		Jarošov nad Nežárkou	E.ON	neproběhla	-
Velké obce		Bechyně	E.ON	2015	EP energy trading
		Veselí nad Lužnicí	Akcenta Energie (dnes: X Energie)	2015	E.ON
		Vodňany	E.ON	neproběhla	-
	Dačice		nevyplněno		

Kraj	Kategorie	Název obce	Původní	Změna proběhla v roce	Po změně
Středočeský kraj	Malé obce	Ořech	ČEZ	neproběhla	-
		Rosovice	ČEZ	2012	Amper market
		Křivoklát	ČEZ	neproběhla	-
		Lhotka	ČEZ	neproběhla	-
	Střední obce	Dolní Břežany	ČEZ	2010	Centropol
		Kačice	ČEZ	neproběhla	-
		Jinočany	ČEZ	neproběhla	-
		Kostelec nad Č. lesy	ČEZ	neproběhla	-
		Hovorčice	ČEZ	neproběhla	-
	Velké obce	Říčany	Europe Easy Energie	2013	Amper market
		Český Brod	ČEZ	neproběhla	-
		Mělník	ČEZ	neproběhla	-

Kraj	Kategorie	Název obce	Využití možnosti financování prostřednictvím společnosti EKOLAMP:
Plzeňský kraj	Malé obce	Skapce	NE
		Kostelec	ANO
		Bezručovice	NE
		Konstantinovy Lázně	ANO
	Střední obce	Kladruby	ANO
		Štěnovice	NE
		Kolinec	NE
		Chodová Planá	NE
	Velké obce	Bělá nad Radbuzou	NE
		Stříbro	NE
Jihočeský kraj	Malé obce	Nýřany	NE
		Hoštice u Volyně	NE
		Dub	ANO
		Vrábče	NE
	Střední obce	Běleč	NE
		Zdítov	NE
		Strmilov	NE
		Boršov nad Vltavou	NE
	Velké obce	Jarošov nad Nežárkou	NE
		Bechyně	ANO
		Veselí nad Lužnicí	NE
		Vodňany	NE
		Dačice	NE
Středočeský kraj	Malé obce	Ořech	NE
		Rosovice	NE
		Křivoklát	NE
		Lhotka	NE
	Střední obce	Dolní Břežany	NE
		Kačice	NE
		Jinočany	NE
		Kostelec nad Č. lesy	NE
		Hovorčovice	NE
	Velké obce	Říčany	NE
		Český Brod	NE
		Mělník	NE

Příloha C: Informační leták společnosti EKOLAMP s.r.o.

ekolamp

Problematika nakládání s elektroodpadem pocházejícím z obecních systémů veřejného osvětlení

(aneb proč a jak správně naložit s dosloužilými lampami veřejného osvětlení)

Současný stav:

Průběžnou analýzou bylo zjištěno, že některé obce předávají použitá osvětlovací zařízení montážním společnostem, které je opravují, popřípadě z nich sestavují jiná osvětlovací zařízení a tato repasovaná svítidla nabízejí k dalšímu prodeji.

Takové jednání obcí i montážních firem je však v rozporu s platnou elektroodpadovou legislativou. Obce i montážní společnosti se vystavují riziku správního postihu a uložení pokuty Inspekcí životního prostředí ve smyslu zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech, ve znění pozdějších předpisů.

Z pohledu zákona:

Použitá osvětlovací zařízení z obecních systémů veřejného osvětlení představují ve smyslu zákona o odpadech elektrozařízení podléhající zpětnému odběru, resp. elektroodpad podléhající oddělenému sběru („Elektroodpad“).

Zákon o odpadech původcům odpadu (tedy i obcím) obecně stanoví povinnost zjistit, zda osoba, které jsou předávány odpady, je k jejich převzetí oprávněna. V případě, že se osoba oprávněním neprokáže, nesmí jí být odpad vůbec předán.

Původce Elektroodpadu (obec) je povinen Elektroodpad převést do vlastnictví pouze buď přímo zpracovateli nebo výrobcům osvětlovacích zařízení, resp. příslušnému kolektivnímu systému, a to za účelem zpětného odběru/odděleného sběru, aby byla zajištěna ekologická likvidace tohoto Elektroodpadu.

Za předpokladu, kdy montážní společnost, které je Elektroodpad předáván, není zároveň držitelem souhlasu k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů vydaného příslušným krajským úřadem, dochází k porušení podmínek zákona o odpadech pro nakládání s Elektroodpadem, a obce se tak vystavují riziku správního postihu a udělení pokuty Inspekcí.

Montážní společnost, která přebírá použitá elektrozařízení za účelem jejich opravy či úpravy a dalšího prodeje, bude s největší pravděpodobností osobou, která provádí tzv. přípravu k opětovnému použití, a tedy nakládá s odpadem. Příprava k opětovnému použití s sebou přitom přináší zákonné požadavky na osoby vyvíjející danou činnost, zejména povinnost dodržovat ustanovení odpadové legislativy a technických předpisů (ES, prohlášení o shodě, CE označení) a další povinnosti vyplývající z příslušných právních předpisů.

Nepoctivé montážní firmy navíc získávají z elektrospotřebičů jen snadno zpeněžitelné suroviny a zbytek, obsahující často nebezpečné látky, končí běžně na černých skládkách či je zlikvidován jiným neekologickým způsobem.

Obcím i montážním společnostem hrozí v případě výše popsaného nezákonného postupu pokuta až do výše 10 000 000 Kč.

Správná cesta:

Pokud právě řešíte, co s elektroodpadem z veřejného osvětlení, kontaktujte kolektivní systém EKOLAMP. Zdarma zajistí odvoz do zpracovatelského zařízení, které je oprávněno provádět demontáž a následnou likvidaci elektroodpadu. V případě, že jste smluvním partnerem EKOLAMPu, získáte navíc finanční odměnu ve výši 3 Kč za každý odevzdaný kilogram svítidel.

Kontakt na obchodní oddělení: tel: 277 775 101, e-mail: obchod@ekolamp.cz

Zdroj: www.ekolamp.cz, 2017

Abstrakt

BARNÁŠOVÁ, Romana. *Analýza zajišťování a financování veřejného osvětlení na úrovni územních samosprávných celků*. Diplomová práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 85 s., 2017

Klíčová slova: veřejné osvětlení, veřejný statek, územní samosprávné celky

Práce je zaměřena na zajišťování a financování veřejného osvětlení na úrovni obcí. Teoretická část popisuje problematiku veřejných statků jako komodit s nevylučitelným podílem veřejné spotřeby, včetně různých způsobů jejich zabezpečování. V charakteristice územních samosprávných celků je popsána struktura řízení obcí a krajů (základních, resp. vyšších ÚSC) a doplněna o přehled jejich hospodaření v letech 2014 a 2015. Praktická část představuje původní výzkum ve vybraných krajích (Plzeňském, Jihočeském a Středočeském) a obcích tří velikostních kategorií. V těchto lokalitách byl výzkum proveden formou dotazníkového šetření. Vyhodnocení získaných dat z hlediska ekonomických přístupů obcí k veřejnému osvětlení přináší přehled rozdílů mezi jednotlivými kraji i mezi obcemi různé velikosti. Ukazuje se, že zásadním faktorem, který na ekonomickou efektivitu přístupů k veřejnému osvětlení má vliv, je velikost obce. V závěru práce jsou proto shrnuty výsledky výzkumu a z nich vyplývající doporučení pro praxi.

Abstract

BARNÁŠOVÁ, Romana. *Analysis of providing and financing public lighting on the level of local government units*. Diploma Thesis. Pilsen: Faculty of Economics, University of West Bohemia, 85 p., 2017

Key words: public lighting, public good, local government units

This thesis is focused on providing and financing of public lighting on the level of municipality. Its theoretical part depicts the problem of public goods as commodities of non-excludable public consumption, including different methods of providing. The local government units (basic and higher) are described by their control structure and by their economics in 2014 and 2015. Practical part of the thesis is based on the original research in selected regions (Pilsner region, South Bohemia and Central Bohemia), and in municipalities of three size groups, where the research has been realized by the questionnaires. The data evaluation, based on economic properties of providing public lighting, presents the difference between the regions and municipalities of different size. It indicates that the main influence factor for the economic effectivity is the size of municipality. Conclusion of the thesis is based on summary of research results and consequent practical recommendations.